

Kronika 1993

Město Úvaly, Středočeský kraj

Retrospektivní zápis podle podkladů kronikáře PhDr. S. Sedlmajera.
Shromážděné obsáhlé materiály a informace z archivu městských kronik a
měsíčníku Života Úval zapsala a doplnila Mgr. Alena Janurová
roku 2018 až 2019.

Záznamy kronikáře jsou ponechány v původním znění, zařazeny do kapitol a
nové, doplňující informace, jsou psány kurzívou se jménem archivářky a rokem.

*Kronikářský zápis retrospektivní, pořízený v roce 2019, má 119 stran, tj. slovy
jedno sto devatenáct*

Schválen usnesením zastupitelstva Z-62/2019 dne 27.6.2019

Podpis pověřeného sestavením .....

Podpis starosty města Úvaly .....

Obsah

Kronika 1993	1
Úvod.....	6
Slovo kronikáře.....	6
Dopis kronikáře městu	7
Věc: Kronika - nepředané archiválie do archivu kroniky města Úvaly	8
I. Důležité události z domova.....	9
Česká republika a Slovenská republika	9
Václav Havel prezidentem.	12
Státní symboly.....	14
Výměna bankovek.....	16
Daně.....	16
Životní minimum	17
Jednoduché účetnictví.....	18
Míra nezaměstnanosti v ČR 4,3%	18
II. Orgány městské správy.....	18
Město Úvaly a jeho vedení v roce 1993	18
Městské zastupitelstvo.....	19
Komise a výbory	19
Přestupková komise	19
Anketa.....	19
Slovo starosty města ke kritice	20
Kontrolní činnost MěÚ – živnostenský úřad	20
Činnost rady MZ a městského zastupitelstva.....	20
Ze zasedání RM 1. listopadu	20
Restituce pozemků k 15. 3. 1993	21
Restituce nemovitostí.....	21
10. veřejné zasedání MZ.....	22
11. Veřejné zasedání městského zastupitelstva.....	24
12. veřejné zasedání městského zastupitelstva	25
Obecně závazná vyhláška města.....	27
13. veřejné zasedání městského zastupitelstva	28
III. Hospodaření města	30
Rozpočet	30
Komentář k rozpočtu města na rok 1993.....	33
Investice, výstavba, komunikace, chodníky, vodovod, plyn, inženýrské sítě. 36	
Vodovod a plyn Slovany, dostavba nákupního střediska na nám. Svobody	
.....	38

Lesní pozemky do majetku obce	40
Územní plán města.....	41
Územní plán znovu	42
Police.....	43
Kriminalita	44
IV. Doprava, podnikání, obchod, služby, zdravotnictví	45
Modernizace železniční trati Úvaly - Poříčany	45
Průmysl a podnikání	45
Interiér	45
BENZINA v Úvalech.....	46
Elektromechanika.....	47
Vega, Kubínka, Masna - historie	48
Zdravotnictví	50
Privatizace zdravotnictví.....	50
Péče o děti s vývojovými nebo vrozenými vadami.....	52
Zdravotně závadné výrobky	54
Rodina	54
Zemědělství v oblasti Úval.....	55
Služby města	56
Zapůjčení kontejneru	56
Koupaliště	56
Další služby ve městě.....	57
<i>(podle inzerce v ŽÚ)</i>	57
Potraviny „U Mouchy“	57
Česká pojišťovna zdraví – zastoupení v Úvalech	57
V. Politický a kulturní vývoj, školství, spolky	58
Ivan Kočárník v Úvalech.....	58
Komunální volby v listopadu 1994 začínají klepat na dveře.....	61
Život Úval - časopis.....	62
Kultura	62
Kino	62
Manželé Miroslava a Lubomír Krupkovi - Restaurátorský a knihařský ateliér	63
Hudební skladatel Jaroslav Dufek – úvalský rodák.....	63
Kapela STO	65
Plesy	69
Koncerty a divadla	70
Výročí	71
Viktor Šulc	71
Rozloučení s Václavem Bohuslavem	72

600 let od smrti J. Nepomuckého - socha	72
Kronikář Vanický.....	72
<i>Herec Jiří Steimar a Úvaly</i>	73
28. října - oslavy	73
14. září TGM	74
Josef Nachlinger	74
Václav Stárek.....	75
Školství	75
Školský úřad Praha-východ informuje	75
Školství – Fr. Smolík – nová koncepce.....	77
Soutěž „Úvalský region“	81
Z prací žáků základní školy.....	84
Školní rok ZvŠ 1992/93 v novém prostředí	85
Jak se ve škola zpívalo.....	86
Co mi škola dala a nedala (úvaha)	86
Ozdravný pobyt.....	87
Mateřské školy	87
MDDM.....	88
Spolky.....	91
Junák - skauti.....	92
Klub důchodců.....	93
Rybáři	94
Stavební bytové družstvo	94
<i>Hasiči</i>	95
Sport	96
Úspěch úvalské házené.....	96
Házená	96
Hřiště pod kostelem	98
Jiří Dědina vytrvalostní běžec	98
Automobilové soutěže - Automotoklub Úvaly	99
Fotbal	100
Kursy sjezdového lyžování -	100
Církev	100
Velikonoce.....	101
Advent.....	102
Česká katolická charita vyhlašuje sbírku:.....	102
VI. Životní prostředí.....	103
Odpady.....	103
Separovaný sběr.....	103
Konec skládky odpadů Hodov.....	104

Státní příspěvek na snížení spotřeby paliv	105
Úklid	105
Strojní čištění ulic	105
VII. Obyvatelstvo	105
Demografie	105
Státní občanství.....	105
VIII. Různé	107
Historie města	107
Fond Jaromíra Rajnyše předán městu a Kruhu domova.....	108
Jan Neruda o nás, o Češích v roce 1872:.....	109
3. leteckému pluku se říkalo "železniční" –	109
Statistické šetření.....	110
Bývalí spolužáci	110
Masopust	111
Malá národopisná studie k Adventu, době příchodu Mesiáše na svět:	112
Letecký snímek Úval	113
Ruská emigrantka paní Kuzněcovová.....	113
Emisní nálepka - měření vozidel	113
Plynárny oznamují, ...	114
Cestovní pasy	114
Různé z tisku – napsali o nás	114
Zprávy z domova	116
Zprávy ze světa.....	117
Dodatek.....	118
Zkratky	118

Úvod

V úvodu zpracování retrospektivního kronikářského zápisu nelze jinak, než zmínit původní pohled kronikáře Stanislava Sedlmajera na stav archivu městských kronik a návod, jak ke kronikám přistupovat. Patrně by rád, aby v době po sametové revoluci 1989, dostaly kroniky stálý řád a odpovídaly skutečností, jež se ve městě udály. Přicházel s nápady, které asi osaměle prosazoval, a přílišného pochopení se mu nedostalo. Důkazem toho se zdá být právě chybějící kroniky od roku 1992 i v budoucnosti (do r. 2003, pozn. Janurová 2019). Na kroniky se patrně nekladl větší důraz. I v minulosti byly psány kroniky, jak přiznávají jejich tvůrci, retrospektivně.

Slovo kronikáře

Zpracovaný koncept kroniky 1993 představuje podklad k zápisům 1993 tak, jak mám o obsahu i formě kroniky vlastní představu.

Kronika není telegrafickým záznamem, souborem událostí a aktivit v našem městě (v ČR, ve světě), ale vlastním vyprávěním o dějích odcházejících do minulosti, ale podávajícím obraz o naší společnosti, o nás a tím i o našem městě, čtivý i zajímavý:

- 1) doporučuji předložit koncept radě kroniky
- 2) doporučuji průběžné vyprávění (vzpomínání) např. o orchestru STO, které probíhá v kronice dosti zevrubně, stanovit ve "sborníku" - xeroxovat do sborníku a v kronice zaznamenat vydání takového sborníku s širší recenzí.

V provedení zápisu zvažuji husté řádkování, případně zvážit sloupcovou úpravu strany. 20. 11. 1995 Sedlmajer

Na podporu práce a popularizaci výsledků činností kronikáře v regionu města Úvaly, obce Škvorce a sousedních obcí připravují k vydání nepravidelně vycházející tiskovinu (6 - 8 x za rok) "Čas kronik". Tato tiskovina, směřovaná k vedení kroniky, bude se opírat o zázemí, rovněž připravovaného, "Kruhu domova, rodáků a přátel města Úvaly, obce Škvorec, příp. nejbližšího okolí". Z členů ustaveného Kruhu bude vybrán tzv. Letopisecký aktiv, jako náležitost při vedení kroniky.

Zájemci o účast v Kruhu domova ohlašte se na adrese:

Redakce časopisu

Čas kronik, pracoviště Kroniky objekt Tesko, Městské kulturní zařízení za ZŠ, Úvaly 250 82

Rád přivítám v Kruhu zvláště zájemce, nadšence pro historii našeho regionu z mladé, nejmladší generace, fotografy i výtvarníky a všechny ostatní milovníky této zajímavé činnosti.

Tiskovina Čas kronik bude publikovat, jak již její název naznačuje témata z historie regionu.

Od Života Úval očekávají občané spíše aktuality ze života v našem městě, odpovědi na aktuální problematiku.

Stanislav Sedlmajer, kronikář (ŽÚ 4/1993)

Poznámka Janurová: při dodatečném zpracování konceptu kroniky v roce 2018 až 2019 zachovávám styl zápisů pana Sedlmajera. Zůstává označení dne zápisu, respektive dodatečného zápisu nejspíš podle Života Úval, na začátku měsíce, či důležitého data dne zápisu. Pan Sedlmajer psal kroniku jako deník v diáři, zhruba několikrát v týdnu, a chronologicky pak zpracoval do konceptu kroniky. Ta byla pak nepřehledná, co se týká struktury zápisů a informací patřících do stejné skupiny či kapitoly. Proto jsem přistoupila k přesunu shromážděných dat do kapitol podle jednotné struktury kronik později mnou retrospektivně dopisovaných.

Veškeré doplňky konceptu kroniky jsou dopsány kurzívou kvůli odlišení. Zápisy jsou provedeny a rozšířeny podle materiálů nalezených v archivu městských kronik a hlavně z podrobnějšího přehledu z úvalského měsíčníku Život Úval. Rovněž byly nalezeny první zpracované výpisy z denního tisku a médií od firmy Mediasearch (kam mám dosud zdarma přístup z doby novinářské práce) a jsou přiřazeny na konec kroniky 1993.

Rovněž byly přidány nadpisy pro snadnější orientaci v zápisech.

Jednotlivé kapitoly původní kroniky jsou převedeny do kapitol, které jsou v retrospektivních kronikářských zápisech od roku 1992 do 2003 (zpracovány v roce 2018 a 2019) jednotně zvoleny pro větší přehlednost a opatřeny číslováním stran kapitol v obsahu.

Dopis kronikáře městu

Městskému úřadu v Úvalech

Věc: převzetí pamětních knih a kronik městyse, města Úvaly do archivu kronikáře města.

V měsíci červnu 1993 byly panem tajemníkem MÚ Úvaly Křelinou předány následující rukopisné a strojopisné svazky do přidělené místnosti pro práci kronikáře v objektu "Tesko" v Úvalech ul. Podhájí:

- 1/ Pamětní kniha I. Úvaly 1918 - 1922 /Př. č. 1/
- 2/ Pamětní kniha II. Úvaly 1923 - 1944 /Př. č. 2/
- 3/ Pamětní kniha III. Úvaly 1945 - 1955 /Př. č. 3/
- 4/ Pamětní kniha IV. Úvaly 1961 - 11. 7. 1971 /Př. č. 4/
- 5/ Kronika V. Úvaly 1975 - 1980 /Př. č. 5/
- 6/ Kronika V. Úvaly - kopie 1975 - 1979 /Př. č. 6/
- 7/ Kronika VI. Úvaly 1981 - 1983 /Př. č. 7/

Kronikářský zápis retrospektivní 1993/2019

8/ Kronika VII. Úvaly 1984 - 1985 /Př. č. 8/

Nebyly předány z archivu kroniky v budově MÚ Úvaly:

1/ Soupis obyvatel, gruntů z devadesátých let osmnáctého století.

2/ Kronika VIII. Úvaly - nová kniha opatřená pro další zápisy kroniky. Jedná se o knihu volných listů v šroubovém mechanismu s ražbou na hřbetě i titulu závěsu /desek/, kterou jsem dal zhotovit v Uměleckých řemeslech v Praze.

Tato kniha byla zprvu složena s ostatními knihami ad 1 /-8/ v místnosti kronikáře v objektu Tesko, ale druhý den po složení již mezi předávanými knihami nebyla. Pokud nebyla snad vrácena zpět do budovy MÚ Úvaly je nutné opatřit pro zhotovení čistopisů další části kronik, novou knihu.

Dr. Stanislav Sedlmajer

Kronikář

Věc: Kronika - nepředané archiválie do archivu kroniky města Úvaly

Do dnešního dne nebyly předány do archivu Kroniky města Úvaly níže uvedené archiválie, které byly soustředěny kronikářem v objektu někdejšího městského národního výboru, nyní městského úřadu v Úvalech pod dohledem tehdejší tajemnice MNV (1986-9):

1/ kniha zápisů /rukopis/ o obyvatelích, domech a půdě v katastru obce Úvaly asi z let vlády císaře Leopolda II. /1791?/.

O této archiválii /první úvalské kronice/ zmiňuji se již v ŽÚ 1990-1, v informacích o domech a obyvatelích ke konci 18. století.

Jedná se vlastně o nejstarší úvalskou "kroniku".

Je třeba důrazně prosadit vyhledání této archiválie a její předání, přiřazení do řady kronik v archivu Kroniky města Úvaly v objektu provizoria Tesko ul.

Podhájí. Neuvažuji zatím, u této jistě dočasné ztráty, s případnou spoluprací se Státním archivem okresu Praha-východ v Nehvizdech.

2/ Historie úvalských škol /nepřesný název/, asi z roku 1985, autor strojopisu někdejší kronikář, odb. učitel pan Josef Vanický. Jeden svazek.

3/ Stále nebyla nalezena kniha - V. díl (IV. nové číslování) Kroniky města Úvaly, nepoužitá, připravená pro čistopisy mých kronikářských zápisů.

Tuto kroniku jsem zajistil na objednávku někdejší tajemnice MNV v ateliéru Uměleckých řemesel v Praze. Kniha byla pro kronikáře dodána a MNV fakturována /1987?/. Byla ještě mezi archiváliemi přemístěnými z MÚ z Pražské ulice do místnosti v objektu Tesko ul. Podhájí. Následující den po převozu zmíněných archiválií již jsem ji na regále v archivu Kroniky nenašel. Očekával jsem, že kniha - kronika bude nalezena a do archivu vrácena. Nemám představy o důvodech nebo záměrech spojenými s touto ztrátou, s tímto odcizením.

Jako náhradu za tuto ztrátu věnuji ze svého osobního archívu knihu kroniky zhotovenou mistrem uměleckého řemesla Vegrichtem, rovněž z ateliéru Uměleckých řemesel v Praze, z let 1982, pro vedení kroniky podniku, který již přestal existovat, a kde jsem kroniky vedl. Se závěsem /deskami/ předávám také sto kusů volných listů, děrovaných do zavěšení do závěsu. Tento závěs předal jsem po dohodě s panem Křelinou mistru uměleckého řemesla panu Luboši Krupkovi v Úvalech do jeho ateliéru, aby závěs, resp. jeho titulní text přizpůsobil k použití na kroniku města Úvaly.

Pochopitelně na účet MÚ Úvaly.

4/ V závěru této zprávy musím se také zmínit o nejstarších ročnících Života Úval, počínaje ročníkem prvním. Shromáždil jsem je v regále mansardy objektu MÚ, Pražská ul., vedle nynější kanceláře paní místostarostky. Tato místnost byla původně určena MNV pro archív kronikáře /1986-89/. Tento záměr přidělení byl potom sistován (*přechodné zastavení úředního řízení, pozn. Janurová*) za tajemnictví paní Jany Tůmové.

V tomto připravovaném archívu byly v té době také mnou shromážděny jakési pasportní listy jednotlivých popisných čísel domů, asi z let 1939 - 1945. Jejich získání pro archiv Kroniky, považoval jsem za velmi dobrou akvizici.

Předávám Vám, pane tajemníku, tuto informaci k další naší spolupráci na postupném uspořádání /založení/ dělného archívu Kroniky města Úvaly. Pokud při své práci městského tajemníka usoudíte, že určité ?????? dokumenty by měly mít své místo v budovaném archívu, př????????? zde našly svůj "odpočinek".

Díky! S pozdravem Stanislav Sedlmajer.

I. Důležité události z domova

Nejdůležitější událostí roku 1993 bylo rozdělení Československa a vznik České republiky a Slovenské republiky. Proběhla volba presidenta, změna státních znaků, rozdělení majetku obou států, měny. Tyto změny mapuje následující část kapitoly I.

Česká republika a Slovenská republika

Vznikly 1. ledna 1993. Současně o půlnoci 31. prosince 1992 zaniklo Československo po více než 74 letech existence. Nic nenasvědčuje, že by měl být narušen pokojný průběh dělení ČSFR: nedošlo k incidentu. Vznik českého státu přivítalo slavnostní zasedání ČNR 1. ledna.

Projevy přednesli předseda českého kabinetu Václav Klaus a předseda ČNR Milan Uhde.

Nově vzniklá Česká republika má zhruba 10 305 000 obyvatel a řadí se tak na 14. místo mezi 43 evropskými zeměmi.

Její území má rozlohu 78 862 kilometrů čtverečních a řadí ji na 22. místo v Evropě (za Rakouskem).

Slovenská republika sa 1. januára 1993 stáva nezávislým a demokratickým štátom.

Slovenská republika ako svrchovaný, samostatný a právny štát je jedním z dvoch nástupnických štátov Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Slovenská republika vyjádřila principy svojej štátnosti prijatím ústavy, vyhlášením k parlamentom a národom sveta, ako aj deklarováním zaujme o členstvo v Rade Evrópy.

Slovenská republika je s více než pěti milióny obyvatel v Evropě na 22. místě a její rozloha činí 49 014 kilometrů čtverečních (v Evropě na 27. místě)

Oba státy dělí 265 kilometrů dlouhá hranice.

Česká republika vznikla 1. ledna (MF DNES pondělí 4. ledna – archiv Jiřího Štorka)

Vznik Slovenskej republiky (Smena 4. 1. 93) Archiv Jiřího Štorka

*****

Ve svém novoročním projevu dnes, ve Vladislavském sále Pražského hradu Václav Klaus řekl: "Předstupuji před Vás ve chvíli, která má pro český stát a český národ klíčový význam. Stojíme na rozhraní, které není méně významné, než byl listopad 1989.

Dnešním dnem začíná existovat samostatný český stát a je jedině na nás, a to skutečně na nás všech, jaký bude, co do něho vložíme, jak konstruktivní přístup k jeho vytváření v nás převládne. Mám vzácnou příležitost oslovit Vás všechny, kteří žijete v našem novém státě, v Čechách, na Moravě i ve Slezsku.

Nejvýraznějším, z minulosti zděděným a desetiletí neřešeným konfliktem byl česko-slovenský vztah, který poznamenal - ač jsme si to my v České republice nepřáli - celá první tři polistopadová léta naší svobody. Minulé české, slovenské a ani federální reprezentaci se nepodařilo převést soužití Čechů a Slováků v jednom státě na nové, spolehlivé základy. Můžeme se dnes ptát, zda to vůbec bylo v lidských silách, ale je zřejmé, že dlouhá a vleklá jednání měla za následek pouze eskalaci problémů, a že stejně nakonec nikam nevedla. Tak se stalo, že

volby v červnu 1992 rozhodovaly nejen o rozložení politických sil v zákonodárných sborech, tedy o tom, kdo bude na příští léta pověřen spravovat federaci a obě republiky, ale také a především o možnostech a formách česko-slovenských vztahů. Jejich výsledky, především na Slovensku, daly jednoznačnou odpověď. Před českou stranou vyvstala těžká a nesmírně zodpovědná volba. Rozhodnout se mezi pomalým, veřejně nepřiznávaným rozkladem, doprovázeným těžkými krizovými otřesy a nestabilitou a mezi přesným pojmenováním stavu věcí a pokusem najít takové řešení, které by do budoucna nenapravitelně nezkalilo česko-slovenské vztahy, a které by nechalo otevřené dveře pro dobrou budoucí spolupráci.

Nechtít vidět, že poslední československé volby podstatným způsobem, a zcela legitimně, rozhodly o nové úpravě československých vztahů, mohou jenom lidé, kteří novou realitu nechtějí nebo neumějí přiznat, nebo lidé, kteří chtějí z politické i hospodářské nestability a chaosu těžit.

Proto jsme se hned po volbách dali do složitých jednání s vítězem slovenských voleb, s HZDS (Hnutí za demokratické Slovensko - Vladimír Mečiar). Výsledkem byla dohoda, která umožnila vytvořit federální orgány a zvolit koordinovaný postup v rozdělení již zcela nefunkční federace. Celý proces byl v prosinci (1992) dovršen přijetím zákona o zániku federace ve Federálním shromáždění. Důsledkem toho všeho je, že ani největší škarohlíd nemůže pochybovat o legálnosti a legitimitě procesu ukončení federace.

Současně se vytvářely legislativní základy samostatné České republiky, zejména její Ústava.

To, čím jsme v posledních třech letech prošli, všechny bolestné peripetie, všechno hledání, jež nebylo prosto omylů, se dá shrnout v jedno: šlo o hledání a nalézání našeho státního a národního zájmu. Podařilo se nám vytvořit dobré výchozí základy, na nichž je možné dále stavět. Prosím Vás všechny, Vás zde v tomto sále i všechny Vás v této zemi, která je nám tak drahá, v zemi, kterou jsme zdědili od předchozích generací s povinností pracovat ze všech sil k jejímu rozkvětu.

Budeme potřebovat všechnu moudrost, rozvahu, schopnosti i rozum, abychom obstáli, abychom tuto krásnou, ale posledními desetiletími tolik poškozovanou zemi uzdravili a udělali z ní zemi normální, vyspělou, kulturní, fungující.

*****

První leden roku tisícího devítistého devadesátého třetího - další historický den našeho národa - Čechů, Moravanů a Slezanů - v překotném, vzrušivém čase od 17. listopadu 1989:

po vystoupení Slováků z federace - Československé federativní republiky v závěru minulého roku (1992), vzniká tak dnes nástupnický stát navazující do budoucnosti nepřerušenu historii české státnosti: Česká republika, s prvním svým prezidentem Václavem Havlem, ministerským předsedou Václavem Klausem a předsedou Parlamentu Milanem Udem.

V bezostyšném zápase se Slováký o současnou vlajku s modrým klínem, je tato vlajka s neobyčejným uspokojením vztyčena dnes všude jako vlajka České republiky, prezidentská vlajka v původně Masarykovské koncepci s heslem "Pravda vítězí". Státním znakem je obdélníkový štít rozdělen na čtyři pole. V horní polovině lev, znak České země (Česka), vedle se Slezskou orlicí, ve spodní polovině Moravská orlice a znova Český lev.

Slavnostní akt vyhlášení České republiky spolu s nástupem Václava Havla na místo prvního prezidenta tohoto vzniklého státu odehrával se, pochopitelně ve slavnostním Vladislavském sále a v katedrále Sv. Víta na Pražském Hradě. Do katedrály doprovázela prezidenta Václava Havla jeho choť, paní Olga Havlová.

26. ledna

Václav Havel prezidentem.

Prvním prezidentem České republiky je Václav Havel. Rozhodlo o tom dnešní tajné hlasování ve sněmovně českého parlamentu, ve kterém obdržel 109 hlasů.

Další kandidátka Marie Stiborová získala 49 hlasů a Miroslav Sládek 14 hlasů. Ihned po oznámení výsledků přijel do budovy sněmu prezident Havel.

"Jsem připraven bez výhrad složit slib předepsaný ústavou a ve své funkci ho dodržovat", řekl poslancům.

"Chtěl bych udělat vše, co bude v mých silách pro dobré jméno České republiky v zahraničí. Přátelské své vztahy bude podle svých slov Václav Havel upevňovat se všemi státy a především se státem nám nejbližším, se Slovenskou republikou.

"Po pět let - po složení slibu budu prezidentem, který není odvolatelný, prezidentem, jehož úkolem bude představovat kontinuitu státní moci, identitu našeho státu, reprezentovat tím především pro zahraničí, ale reprezentovat tím i doma," sdělil Havel.

Němci se radují ze zvolení Havla prezidentem ČR (prezident SRN von Weizsäcker).

*****

27. leden

Výsledky včerejší volby prvního českého prezidenta byly proti očekávání známy až ve večerních hodinách.

Zpoždění zavinili zejména poslanci za SPR-RSČ (Sdružení pro Republiku/ Republikánská Strana Československa - Miroslav Sládek), kteří ve svých dlouhých vystoupeních kritizovali dosavadní politické působení Václava Havla. Střídali se u řečnického pultu a na několik hodin v podstatě zablokovali český sněm.

Jan Vik odůvodnil návrh předsedy své strany Miroslava Sládka na úřad prezidenta tím, že ho charakterizoval jako neobyčejně pracovitého, odvážného a skromného člověka.

Značnou část svého projevu věnoval Jan Vik Václavu Havlovi. Škody napáchané jeho "humanistickou politikou jsou nedozírné. Kritizoval ho rovněž za vyhlášení amnestie v roce 1990. V okamžiku, kdy tento poslanec hovořil o Václavu Havlovi, opustila vláda a většina členů sněmovny jednacím sál.

Nesouhlas s kandidaturou Václava Havla vyjádřil v rozpravě s odvoláním na své moravské voliče i představitel LSU Jiří Drápek (*Liberálně sociální unie*).

S obhajobou Havlovy kandidatury naopak vystoupili poslanci koaličních stran, ovšem až po několika hodinách diskuse.

Podle Karla Ledvinky (ODA – *Občanská demokratická aliance*) Václav Havel ztělesňuje podstatné ideje, na nichž by měl být český stát budován. "Málokterý politik učinil pro naši zemi tolik, co on", zdůraznil Karel Ledvinka.

Havel považuje své zvolení za úspěch.

Slovensko je zatím bez hlavy státu. Ani jeden ze čtyř kandidátů na funkci prezidenta Slovenské republiky nezískal včera v prvním kole volby potřebnou většinu ve sněmovně.

Proslulý komunistický denunciant Kojzar musel se závistí sledovat tu snůšku lží, kterou ani on nedokázal sesmolit v době, kdy bylo z rozkazu KSČ třeba diskreditovat politického vězně Havla.

V březnu 1993 zvolen slovenským prezidentem Roman Kováč (HZDS).

*****

Václav Havel

Opět v nejvyšší státní funkci. Václav Havel se stal prezidentským kandidátem poprvé v roce 1989, krátce po pádu totalitního režimu v Československu. Volba se uskutečnila 29. prosince 1989. Havel byl zvolen jednomyslně parlamentem, ve kterém stále ještě zasedali mnozí komunisté z minulé éry.

Podruhé se ucházel o úřad hlavy státu v r. 1990. Parlament zvolený ve svobodných volbách, se 5. července 1990 rozhodl většinou hlasů pro Václava Havla, i když volba nebyla jednomyslná.

Potřetí se Václav Havel ucházel o funkci československého prezidenta v r. 1992 po parlamentních volbách, ze kterých vyšly ODS a HZDS. Avšak 3. července neuspěl ani v jednom ze dvou kol. Důvěru parlamentu nezískali ani další kandidáti, a prezident ČSFR proto nebyl zvolen.

Podle zákona vykonával i po neúspěšné volbě funkci hlavu státu Václav Havel. Svůj úřad opustil 20. července 1992, kdy v abdikčním projevu vysvětlil důvody svého rozhodnutí.

Bylo zřejmé, že jeho snaha zabránit rozpadu Československa je marná.

Václav Havel prezidentem. Ohlas včerejší volby (MF DNES) 27. 1. 93 - 1989 29. prosince volba Havla prezidentem ČSFR - 1990, 5. července opět prezidentem - 1992 po parlamentních volbách: 3. července 1992 V. H. neuspěl 20. července V. H. abdikuje (MF DNES 27. 1. 1993)

Státní symboly

- vlajka – zůstává stejná – modrý klín v bílém a červeném poli.

Česká vlajka je podle zákona o státních symbolech ČR (3/1993 Sb.) jedním ze státních symbolů České republiky. Způsob používání stanoví zákon o užívání státních symbolů (352/2001 Sb., původně 68/1990 Sb.) na domácí i mezinárodní scéně. V letech 1920 až 1992 byla stejná vlajka používána jako symbol československé státnosti včetně období nacistické okupace v letech 1938 až 1945, kdy byla používána exilovou reprezentací. Do uzákonění vlajky protektorátu Čechy a Morava byla používána okupačními a protektorátními orgány. Od 13. března 1990 do 31. prosince 1992 měla Česká republika dvojbarevnou bíločervenou vlajku, která však byla v praxi užívána jen velmi sporadicky.

Původní vlajku České republiky (dvoubarevnou) zavedla Česká národní rada ústavním zákonem č. 67/1990 Sb. s účinností ode dne vyhlášení (13. března 1990). Byla složena ze dvou stejně širokých pruhů, spodního červeného a vrchního bílého, při poměru šířky vlajky k délce 2:3 (podobná polská vlajka má poměr stran 5:8).

Podobu nynější státní vlajky České republiky stanoví zákon České národní rady č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky s účinností od 1. ledna 1993. Vlajka se skládá z horního pruhu bílého a dolního pruhu červeného, mezi něž je vsunut žerďový modrý klín do poloviny délky vlajky. Poměr šířky vlajky k její délce je 2:3, zákon však výslovně umožňuje namísto státní vlajky použít její napodobeninu s odlišným vzájemným poměrem šířky a délky. Odstíny barev jsou dány pouze otištěním barevného vzoru jako přílohy číslo 3 zákona, slovně v

zákoně specifikovány nejsou. Avšak v polygrafickém průmyslu se používají přímé barvy škály Pantone, a to modrá 293 a červená 485.

Oficiální výklad významu barev a podoby vlajky není v zákonech obsažen. Bílá, červená a modrá samy o sobě také státním symbolem, ač zákon nestanoví, jakými způsoby je lze používat. Červenobílá bikolóra je tradičním symbolem Čech, modrý klín býval někdy vykládán jako symbol Slovenska, po přisvojení vlajky Českou republikou jako symbol Moravy.

- státní znak –

Velký státní znak tvoří čtvrcený štít. V prvním a čtvrtém poli je historický **znak Čech** - stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou zbrojí a zlatou korunou na červeném poli. Ve druhém poli se nachází **znak Moravy** – orlice stříbrno-červeně šachovaná se zlatou zbrojí a korunou na modrém poli.

Malý státní znak je tvořen červeným polem, na kterém je umístěn historický znak Čech: stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou zbrojí a zlatou korunou. Je malým státním znakem od roku 1990 nejprve jako znak České republiky v rámci ČSFR. Dnes je používán na místech, kde dochází k rozhodnutí ze státní moci. Např. na razítkách a pečetidlech úřadů státní správy a samosprávy nebo na cedulích označujících památné stromy. Malý státní znak se také používá k označení sídel orgánů, které byly pověřeny výkonem státní moci – soudy, exekutoři, hygienické stanice apod.

- hymna – zůstává stejná – česká část – *Kde domov můj ...* slovenská část se vynechává.

První sloka písně **Kde domov můj** je česká národní hymna. Užívá se od rozpadu Československa na konci roku 1992, již v roce 1990 však byla oficiálně prohlášena i za hymnu České republiky uvnitř federace. Před rozdělením tvořila

zároveň první část československé hymny, následována první slokou nynější hymny slovenské (Nad Tatrou sa blýska).

- *Poznámka: Píseň pochází z divadelní hry Josefa Kajetána Tyla *Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka*, poprvé uvedené v Praze dne 21. prosince 1834. Hudbu k ní složil a Tylův text mírně upravil František Škroup, prvním interpretem se stal Karel Strakatý. Rychle zlidověla a získala postavení národní písně. Čechy byly tedy první zemí, která měla jako hymnu divadelní šlágr. Hymnu tvoří pouze první (a oproti originálu lehce pozměněná) sloka písně.*

*Česká státní hymna *Kde domov můj patří* podle zákona 3/1993 Sb. mezi státní symboly České republiky a ty lze podle § 1 zákona 352/2001 Sb. užívat jen vhodným a důstojným způsobem. Státní hymnu lze podle § 12 zákona 352/2001 Sb. hrát i zpívat při státních svátcích a při jiných příležitostech, je-li to obvyklé.*

Doplněno podle stránek o státních symbolech na internetu v r. 2018.

Výměna bankovek

Výměna současných bankovek v nominálních hodnotách 100, 500 a 1000 korun za okolkované v poměru jedna ku jedné začíná 4. února 1993 a bude pokračovat do neděle 7. února. Po tuto dobu jsou na území České republiky zákonným platidlem.

V noci z neděle na pondělí 8. února skončí na území České republiky platnost současné československé koruny a nahradí ji samostatná česká měna. Oznámil to v úterý 2. 2. 1993 ve 20 hodin 6 minut a 40 sekund ve svém televizním projevu předseda vlády České republiky Václav Klaus.

Česká republika má vlastní měnu - premiér Klaus
(LN 3. 2. 93 archiv Jiřího Štorka)

Daně

1. lednem letošního roku vstupuje v platnost na území České republiky nová daňová soustava daň z příjmů fyzických osob. Poplatníkem této daně, tedy tím, kdo nese daňové břemeno, jsou všechny fyzické osoby vymezené v zákoně bez ohledu na to, zda jsou zapsány v obchodním rejstříku. Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou: a/ příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, b/ příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, c/ příjmy z kapitálového majetku, d/ příjmy z pronájmu, e/ ostatní příjmy. Zákon o dani z příjmů má být novelizován, a proto se nezabýváme jednotlivými druhy příjmů podléhající této dani.

Nová daňová soustava Daň z příjmů fyzických osob (ŽÚ 1/1993)

Dne 1. 1. 1993 nabyl účinnosti zákon č. 338/1992 Sb. ČNR O dani z nemovitosti. Vyplnění Přiznání bude náročnější než v minulosti. Tiskopis Přiznání je možno vyzvednout počínaje dnešním dnem na MěÚ Úvaly. Pro usnadnění situace úvalských občanů se v ŽÚ vrátí finanční odbor MěÚ v příštím čísle ŽÚ. (ŽÚ 3/1993)

Životní minimum

Nařízením vlády č. 81/1993 Sb. se s účinností od 1. března 1993 zvyšují částky životního minima. Životní minimum je společensky uznaná minimální hranice příjmů občana, pod níž nastává stav jeho hmotné nouze. Zákonem č. 463/1991 Sb. o životním minimu ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb. a zákona č. 84/1993 Sb. jsou blíže vymezeny podmínky posouzení hmotné nouze občana v návaznosti na čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo každého, kdo je v hmotné nouzi, na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních potřeb. Konkrétní zhodnocení hmotné situace občana pro účely posouzení jeho sociální potřebnosti, a tím i případné poskytnutí dávky sociální péče, řeší zákon ČNR č. 482/1991 Sb. o sociální potřebnosti ve znění zákona č. 84/1993 Sb. V zákoně o životním minimu jsou stanoveny částky předpokládané jako potřebné k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb, odstupňované podle počtu osob v téže domácnosti společně posuzovaných, a okruh příjmů, které jsou pro posouzení hmotné nouze rozhodné.

Částky životního minima, stanovené jako potřebné k zjištění výživy a ostatních základních osobních potřeb od 1. března 1993 měsíčně:

1020 Kč, jde-li o dítě do 6 let věku

1130 Kč, jde-li o dítě od 6 do 10 let věku

1360 Kč, jde-li o dítě od 10 do 15 let věku

1470 Kč, jde-li o nezaopatřené dítě od 15 do 26 věku

1360 Kč, u ostatních občanů

Průměrné zvýšení uvedených částek činí 13,4 % na osobu.

Částky životního minima, stanovené jako potřebné k zajištění nezbytných nákladů na domácnost, od 1. března 1993 měsíčně:

600 Kč, jde-li o jednotlivce

780 Kč, žijí-li v domácnosti dvě osoby

960 Kč, žijí-li v domácnosti tři nebo čtyři osoby

1140 Kč, žije-li v domácnosti pět nebo více osob

Uvedená částka se pro všechny společně posuzované osoby počítají vždy jenom jednou.

Zákon stanovuje v § 3 odst. 2, že občan sociálně potřebným není uznán, když jeho celkové majetkové a sociální poměry jsou takové, že mu mohou jeho základní životní potřeby zajistit. Omezením je, že musí být toto zjištění vlastním přičiněním možné po občanu spravedlivě žádat a výslovně se vylučuje požadovat na občanu prodej nebo pronájem nemovitosti nebo bytu, které občan užívá k přiměřenému bydlení.

U movitého majetku nebude možné požadovat prodej věcí, které slouží k uspokojování osobních potřeb občana, zejména těch, které mají úzký vztah k jeho zdravotnímu stavu (kompenzační pomůcky nebo motorové vozidlo, které potřebuje těžce zdravotně postižený občan ke své vlastní dopravě) a povolání, a půjde-li o věci, které slouží přiměřené potřebě občana. Sociální odbor – Frýdmanová (ŽÚ 6/1993)

Jednoduché účetnictví

Zásady vedení jednoduchého účetnictví platné od roku 1993.

Pracovní seminář na téma Zásady vedení jednoduchého účetnictví platné od roku 1993 ve vztahu k daňovým zákonům, aktuální problémy daně z příjmu obyvatelstva za rok 1992 a vyplňování daňového přiznání.

Seminář bude věnován změnám v pojetí jednoduchého účetnictví od roku 1993.

Výklad k zásadám jednoduchého účetnictví bude důsledně navazovat na platné daňové předpisy.

Pozn.: v soustavě jednoduchého účetnictví účtují drobní podnikatelé nezapsaní do obchodního rejstříku, malé příspěvkové organizace, politické strany a hnutí, sdružení a církve.

Termín: 10. 2. 93 Praha, DK KOVO Praha 5, nám. 14. října

Cena: 380,-- Kčs

Každý účastník obdrží publikaci Zásady vedení jednoduchého účetnictví a Metodiku přechodu z jednoduchého na podvojně účetnictví a naopak.

Živnostenský úřad OÚ Praha východ. (ŽÚ 2/1993)

Míra nezaměstnanosti v ČR 4,3%

II. Orgány městské správy

Město Úvaly a jeho vedení v roce 1993

Starosta ing. Ivan Černý, jeho zástupcem Jaroslav Tourek, člen Rady městského zastupitelstva, tajemníkem Jiří Křelina.

Městské zastupitelstvo

Členové Městského zastupitelstva Úvaly

Ing. Ivan Černý - starosta, Jaroslav Tourek - zástupce starosty, Ing. Václava Baumanová, Ing. Josef Horák, František Smolík, řed. ZŠ v Úvalech, Ing. Miloslav Breda, Mudr. Soňa Brousková, Vladimír Jelínek, Roman Kroutil, Josef Levý, Ing. Bohumil Němec, Jana Pospíšilová - řed. MDDM, Ing. Ivo Šramota, Ing. Miloslava Tauerová, Ing. Miloslav Vlasák, Ing. Josef Zahradka CSc., Jan Král = 17 členů MZ

Poděkování starosty města Ing. I. Černého paní Anně Hervertové za dlouholetou práci v odboru výstavby na stavebním úřadě MěÚ v Úvalech, dříve MNV. Pracovala na úřadě zhruba 25 let. Během svého působení na úřadě zažila paní Hervertová nejméně 12 spolupracovníků nebo vedoucích, ing. Halaškou počínaje až ing. Bulíčkovou a p. Fejtem konče. Stala se živou kronikou tohoto úřadu. (ŽÚ 5/1993)

Komise a výbory

Z materiálů Života Úval a kronik zpracovaných za roky 1990 a 1991 L. Mandovou nelze vyčíst žádné informace o komisích a výborech při zastupitelstvu města. Jediné zmínky jsou o komisích, přetrvávajících z let totality a rušených odstoupením jejich členů po sametové revoluci a zvolení OF (Občanského fóra) do vedení obce. V roce 1990 jsou zmínky o sociálně zdravotní komisi; školské, mládeže a tělovýchovy; finanční; výstavby; kulturní; kontrolní. Od května 1990 je nejspíš zřízena komise pro životní prostředí a okresní privatizační komise. Letmo jsou zmínky o letopisecké komisi, ale žádná činnost není v dokumentech doložena, kromě následující, teprve v roce 1993 – přestupkové.

Přestupková komise

V ŽÚ 1/1994 se uvádí, že Komise pro projednávání přestupků (je orgánem Rady MZ a byla jmenována v roce 1990) projednala za rok 1993 celkem 32 přestupků, z nichž většina byla řešena na základě objasňovacího spisu Policie ČR. V článku jsou podrobnosti o závěrech komise. Bylo uloženo na pokutách 44 900,- Kč, z toho vymoženo 24 200,- Kč.

Anketa

Je uveřejněna v ŽÚ 1/1994 a týká se spokojenosti s výstavbou bezprašného povrchu vozovky v Nerudově ulici, prováděnou Stavebním závodem Úvaly – z reakce občanů ponejvíce vyplývá nespokojenost s prací, zdlouhavou a šlendriánstvím. Špatný dohled stavebního odboru.

Odpověď ze strany MěÚ od vedoucího odboru výstavby Jiřího Fejta v ŽÚ 2/1994 přináší 8 obsáhlých odpovědí na kritiku občanů (stavba, nevhodná doba, finance, průběh, výběr firmy, Stavební závod, kvalita betonu, vodovodní přípojky, závěr).

Slovo starosty města ke kritice

V ŽÚ 3/1993 se vyjadřuje Ing. Ivan Černý ke kritickým slovům občanů k různým tématům, zaznívajícím na stránkách tohoto měsíčníku. Jsou dohodnuty zásady uveřejňování článků, i od občanů a možnost v dalším čísle odpovědět na kritiku. Co se hlavně kritizuje? Nepořádek, nedodělky po výstavbě inženýrských sítí (TELECOM). Většina kritiky má opodstatnění. Někdy až kritika upozorní na potřebu řešit i menší, než zásadní, problémy. Kritizuje se i rozhodnutí rady a zastupitelstva města, což leckdy pramení z neinformovanosti. Nebo i přes kolektivní rozhodování může dojít k chybnému závěru. Kritika je někdy vedena ostrými výrazy. Starosta si přeje věcnou kritiku, nerozdmýchávající spory ve společnosti.

Kontrolní činnost MěÚ – živnostenský úřad

V ŽÚ 7/1993 je zápis z činnosti zahájené v průběhu měsíce března 1993. Zkontrolováno bylo cca 30 podnikatelů. Vyjmenovány nejčastější, poměrně závažné, závady. Následuje výčet povinností podnikatele.

Činnost rady MZ a městského zastupitelstva

Rada MZ řešila řadu běžných provozních záležitostí, ale také závažné problémy:

Ze zasedání RM 1. listopadu

Rada města v poslední době přijala řadu usnesení, se kterými byla úvalská veřejnost seznámena v Životě Úval, přesto se k nim krátce vrátím.

S ohledem na nárůst činností spojených se správou obecního majetku, rada schválila zřízení odboru obecního majetku. Do funkce vedoucího byl jmenován Petr Kočárník.

Po provádění dřívější činnosti bezpečnostní služby a s ohledem na finanční možnosti města, nedoporučuje rada zřízení městské policie.

Nepatrný posun v záležitosti pronájmu kulturního domu byl uskutečněn tím, že vlastníci odsouhlasili převzetí zálohy na pronájem.

Dosud se nepodařilo sehnat pracovníka, hlídače, na černou skládku Hostýn.

Na koupališti, které bylo v letošní sezóně provozováno městem, byla provedena kontrola okresním hygienikem.

Po zveřejnění nabídky na prodej nemovitosti čp. 117 v ulici Podhájí mělo být provedeno výběrové řízení.

Zahájení výstavby vodovodu v ulici 5. května je vázáno na výstavbu plynovodu na Slovany. Správa silnic nedovolí s ohledem na zajištění průjezdu městem současné práce na obou akcích. Pro plynovod na Slovany se podařilo zajistit finanční dotaci od Středočeských plynáren ve výši 600 tis. Kč, dalších 200 tis. Kč požaduje od města. Rada jedná s majiteli nemovitostí na trase plynovodu o jejich finanční účasti.

Stavební odbor projedná s majiteli nemovitosti čp. 62 na náměstí Arnošta z Pardubic opravu domu, zvláště fasády do náměstí. V případě uvedení domu do původní podoby je úřad ochoten přispět.

Rada doporučila přihlášku města na možné získání finančních prostředků z půjčky od Spojených států, která je určená na ekologické stavby v ČR.

Od 1. 1. 1994 vstupuje v platnost vyhláška č. 179/93 o úpravě nájemného.

Pracovníci bytového odboru provedou přeměření ploch obecních bytů a následnou úpravu nájemného. Jaroslav Tourek, zástupce starosty.

Otázka uzavření smlouvy o pronájmu kulturního domu není dosud ze strany majitelů vyjasněna. 22. března obdržel MěÚ návrh nájemní smlouvu, kterou bude projednávat.

Probíhají jednání o možnosti získání finančních prostředků na plynofikaci města z fondu životního prostředí.

Rada navrhuje odprodej nákupního střediska.

Rada souhlasí s návrhem zástavby rodinných domků investiční firmou Atlas v oblasti u Horoušánek a rovněž souhlasí se žádostí firmy Stavby Praha se stavbou 38 dvojdomků ve čtvrti V Setých.

Restituce pozemků k 15. 3. 1993

Bylo vyřízeno 22 žádostí, ve 4 případech nebylo možno uzavřít restituci pro nedostatečné doklady původních majitelů. V 6 případech žádají o restituci vlastníci, kterým byl pozemek zcela, nebo částečně zastaven, aniž bylo provedeno vyrovnání. Jedná se většinou o komunikace.

Restituce nemovitostí

Bylo vyřízeno 9 žádostí, 2 další jsou podány k registraci, k dořešení zbývá čp. 276 - budova MěÚ, kde probíhá soudní řízení. (*Pozn.: budova nebyla restituentům vrácena*).

Za účelem zjištění skutečného technického stavu veřejného osvětlení byla provedena odborná prohlídka. Výsledek je katastrofální a náprava si vyžádá několik let vysoké náklady na rekonstrukci.

Rada rozhodla o nutnosti řešit havarijní situaci střechy na mateřské školce na Homolce náročnou generální opravou.

Rada rozhodla v souladu se zpracováním územního plánu zadat ekonomickou studii variant rozvoje města.

Rada posuzuje nabídku soukromé společnosti na provozování místního koupaliště v letošním roce.

Rada přijala na svém zasedání p. Galányho, který zprostředkovává nizozemsko-české kontakty na základě mezivládní dohody. Byly navrženy reciproční návštěvy žáků místní školy se školou v Groningenu, přátelský kontakt s městem Lech a nizozemských společností s firmou Multitec.

V oblasti správní rada posuzovala:

zásady hospodaření s byty, které nejsou ve vlastnictví města a zprávu o zajištění podkladů pro evidenci nemovitostí v majetku města.

(J. Tourek, místostarosta ŽÚ 4/1993)

Činnost zastupitelstva města s místem jejich jednání:

Přehled veřejných zasedání Městského zastupitelstva Úvaly v roce 1993

10. zasedání 22. března 1993 /Multitec/

11. zasedání 15. června 1993 /Úvalský průmysl masný/

12. zasedání 12. října 1993 /Multitec/

13. zasedání 14. prosince 1993 /Multitec/

10. veřejné zasedání MZ

22. března bylo přítomno 9 jeho členů, v závěru 10 členů! Z programu: zpráva o činnosti rady MZ, návrh rozpočtu města na rok 1993, místní vyhlášky, majetkoprávní záležitosti (prodej nemovitosti čp. 117 a NS, transformace SVaK (středočeské vodovody a kanalizace) na Vodovody a kanalizace: v případě rozpuštění dotací 200 mil. v r. 1993 se počítá s rekonstrukcí vodního zdroje Horoušany.

Paní Helena Uchytlová (1935, Úvaly, Barákova čp. 528) zvolena do funkce předsedící krajského soudu v Praze na volební období 1991 - 1994.

Prodej nákupního střediska:

rozestavěný objekt, náklady na dostavbu 6 mil. Kč vč. parkoviště. Rada navrhla prodej objektu.

Dražba Uniposu (ul. 5. května). Objekt vydražen společností Multitec spol. s r. o. Aukce provedena bez vědomí obce, pozemky vydraženy, přestože byly majetkem obce. Registrace pozemku byla pozastavena.

Školní jídelna: ředitel ZŠ František Smolík informuje, že existuje projekt na dostavbu školní jídelny.

Usnesení MZ, podle návrhu tajemníka MěÚ Jiřího Křeliny, o výzvě parlamentu ČR, aby přijal zákon o protikomunistickém odboji a nepromlčitelnosti zločinů páchaných v době totality. Starosta dává hlasovat: 8 členů je pro, 1 proti, nikdo se hlasování nezdržel.

Dotazy z veřejného zasedání MZ:

Občané se mne dotazovali, zda nevím, kdo zodpovídá za čistotu zpevněného parkoviště Na Úvaláku. Obrátila jsem se na vedoucího odboru výstavby pana Fejta. Ten mi sdělil, že v posledních desetiletích zodpovídala za čistotu v okolí státní silnice Správa a údržba silnic v Říčanech.

ŽÚ: Kdo je dnes zodpovědný za čistotu tzv. odpočívadla Na Úvaláku v prostoru parkoviště s občerstvením?

p. Fejt: Za čistotu odpočívadla (zpevněné parkoviště a přilehlé části komunikace) je zodpovědný nájemce pan Miloš Pálek.

ŽÚ: Kdo zodpovídá za čistotu v přilehlém hájku?

p. Fejt: Přilehlý hájek patřil donedávna Státním lesům, v současné době bude převeden jako historický majetek městu Úvaly. Pan Pálek se nabídl, že jednou měsíčně uklidí přilehlou část hájku za kioskem.

ŽÚ: Kdo by měl zakoupit sanitární buňku pro potřeby projíždějících?

p. Fejt: V současné době změnila firma Vinný speciál (p. M. Pálek a p. Kašička) způsob podnikání. Dřívější pojízdnou prodejnu občerstvení nahradila stánkovým prodejem poživatin (kioskem). V průběhu letošního roku počítá firma Vinný speciál s vybudováním bistra, jehož nedílnou součástí budou oddělená WC. Lenka Mandová (ŽÚ 5/1993)

Na 10. veřejné zasedání MZ byli přizváni:

Jiří Křelina, tajemník MěÚ, Marie Sedlecká, ved. fin. odboru, Jana Tesařová, ved. živnostenského úřadu, Jana Krobová, ved. správního odboru, Jiří Fejt, ved. odboru výstavby.

SVak Říčany (vodovody a kanalizace) - zastupitelstvo souhlasí s podepsáním smlouvy s novou organizací SVak Říčany s přihlédnutím k podmínkám uvedených v jejich nabídce.

V návrhu ředitele SVaku mimo jiné: cena vody nebude dána okresním průměrem, ale skutečnými náklady.

Zastupitelstvo souhlasí s navrženým rozpočtem města pro rok 1993.

Zastupitelstvo souhlasí s prodejem rozestavěného nákupního střediska na náměstí Svobody.

Zastupitelstvo souhlasí s prodejem čp. 117 ul. Podhájí.

Zastupitelstvo souhlasí s pronájmem koupaliště pro rok 1993 s tím, že vstupné bude ve stejné výši jako v roce 1992. Součástí smlouvy jsou podmínky: výstavba septiku a další nutné stavební úpravy (v rozsahu 100 tis. Kč).

Zastupitelstvo souhlasí s prodloužením dlouhodobého pronájmu pozemku pro Slavoj Úvaly na dalších 50 let za podmínek stanovených radou.

Zastupitelstvo souhlasí se zrušením podaného konkurenčního projektu na vodovod a kanalizace obce a souhlasí s podepsáním smlouvy s novou organizací SVak Říčany s přihlédnutím k podmínkám uvedených v jejich nabídce.

Zastupitelstvo nemá námitek proti jmenování p. Uchytílové jako přisedící krajského soudu.

11. Veřejné zasedání městského zastupitelstva

Starosta města, ing. Ivan Černý, zve občany Úval na 11. zasedání městského zastupitelstva, které se uskuteční v úterý dne 15. června 1993 v 18.00 hodin v jídelně Masného průmyslu Úvaly, Purkyňova 331. *(Poznámka – VZMZ se obvykle konala v jídelně MULTITEC, někdy však i v jídelně Masného průmyslu, která se nacházela v zadní budově u trati. Byla poměrně velká a měla pódium, dle pamětníků. Dosud budova stojí a je v současnosti přestavěna na dílnu, Janurová 2019).*

Na základě ekonomické studie, kterou byla stanovena tržní cena **nákupního střediska**, byla vybrána realitní kancelář Gavlas, která zařizuje jeho prodej. Pokračují práce na územním plánu města v části průzkumy a rozbory. Po jejich zpracování se zastupitelstvo vyjádří k územně-hospodářským záměrům do budoucna, kde naznačí naše představy o rozšíření města, k možným podnikatelským aktivitám, územnímu členění města s ohledem na předpokládanou občanskou výstavbu, rekreační možnosti apod. S tímto návrhem bude úvalská veřejnost seznámena informací v Životě Úval a vyvěšení na úředních deskách. S ohledem na rozsah a závaznost materiálu žádáme občany, aby tomuto návrhu věnovali náležitou pozornost a uplatnili svoje připomínky (zajistí starosta).

Problémy zůstávají s odstraňováním domovního odpadu v důsledku uzavření místní skládky. Náš záměr na řešení odvozu ve spolupráci s městem Říčany je nereálný, v současné době probíhají jednání o dalších možnostech. V každém případě dojde ke zhoršení podmínek a následnému nutném zvýšení poplatků za odvoz. Nepříznivý dopad na obyvatele chceme řešit rozšířením separovaného sběru, nepravidelným cyklem svozu pomocí např. lístkového systému při zvýhodňování sociálně slabých občanů.

Otevřená zůstává stále otázka nájemní smlouvy s majiteli kulturního domu.

Problémem je stanovení definitivní výše nájmu.

Návrh privatizace zdravotního střediska, předložený na příslušné ministerstvo, nebyl dosud projednán na ministerstvu zdravotnictví.

Objekt pro policii v Jiráskově ulici byl po dodatečných úpravách, které si policie vyžádala, kolaudován 16. června. Plánovanou rekonstrukci mostu přes Kabernu jsme nuceni odložit do doby, kdy bude známa částka z daní, přidělených nám okresním úřadem.

Rada doporučila, aby navrácené obecní lesy zůstaly v majetku města, ale byly obhospodařovány podnikem Lesy ČR. Do doby uzavření nájemní smlouvy s Lesy ČR byl p. B. Prokůpek pověřen prozatímním dohledem na lesy ve vlastnictví obce.

V zájmu lepší informovanosti občanů rada navrhla pořádání informativních schůzek občanů se zástupci města. Na nich bychom řešili problémy jednotlivých částí města, hlavně v oblasti výstavby.

Jaroslav Tourek, zástupce starosty

*****

MZ ukládá:

Odboru výstavby MěÚ Úvaly vypracovat zabezpečení protiradonových opatření v katastru města a vyčíslit požadovanou výši finančního příspěvku.

12. veřejné zasedání městského zastupitelstva

12. října 1993 se sešlo 13 členů městského zastupitelstva ve zcela zaplněném sále společnosti Multitec na svém 12. veřejném zasedání.

Zde chci doplnit informaci o sálu Multitec, kde občas bývala veřejná zasedání městského zastupitelstva. Navazuji na informaci o zcela zaplněném sále.

Pátrala jsem v roce 2018 při sepisování a doplňování kroniky podle konceptu pana Sedlmajera, kde onen zmíněný sál nacházel. Již pár stránek výše bylo zmíněno, že se zasedalo v jídelně. Tato místnost, či sál, byla velká asi jako sálek DPS (Dům s pečovatelskou službou na nám. Svobody čp. 1570), vešlo se do ní asi 60 lidí. Nacházela se v 1.patře budovy Multitec, a to v Riegerově ul. čp. 897 (na místě části bývalého Rosenbaumova statku čp.65, který po válce chátral.

Objekty nebylo komu předat, všichni z rodiny zahynuli v době holocaustu.

V domě poblíž Výmoly ještě někdo bydlel, ale hospodářské budovy bývaly využívány jako místo Sběrných surovin apod.). Nové budovy na místě

zbouraných hospodářských objektů statku byly vystavěny v 70letech pro OPS – okresní podnik služeb, Riegerova čp.897, který také procházel změnami- možná jsou odkazy v kronikách z let 1976 a dále. V archivu městských kronik jsou na historických fotografiích – signatura FH - zachyceny brigády při přípravě pozemku pro stavbu OPS, asi rok 1972. Po privatizaci OPS byla založena firma Multitec, která vyráběla strojírenské výrobky téže značky, od roku 1991 (viz

informace v knize Úvaly v průběhu staletí). Podrobnosti se budou nadále mapovat. Tato informace byla zaznamenána podle ústního podání Vladislava Procházky – pamětníka a člena redakční rady ŽÚ v 90letech.

Nyní sídlí v budovách, zcela opravených a přebudovaných, stavební úřad a odbor investic a dopravy, místnosti nad dřívější výrobní halou obývá Policie ČR. Objekt čp. 65 byl v letech 2013 – 2014 přestavěn na Dům volnočasových aktivit. Doplnila Janurová – správce archivu městských kronik, 2018.

Rada městského zastupitelstva vydala v letních měsících vyhlášku č. 6/93 O příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů mateřských škol a školní družiny. Zákon umožňuje vyžadovat od rodičů úhradu až do výše 30 % neinvestičních nákladů spojených s provozem. Průměrné náklady na jedno dítě za jeden měsíc činí u 2. mateřské školy 1178 Kč, u 3. mateřské školy 985 Kč. Platnost vyhlášky rady městského zastupitelstva začala 1. 9. 1993 a byla omezena do doby jejího schválení městským zastupitelstvem. Při projednávání vyhlášky došlo k několika změnám v textu. Zatímco měsíční poplatek za dítě zapsané v mateřské škole zůstává ve výši 200 Kč, poplatek za dítě zapsané ve školní družině byl snížen na 50 Kč měsíčně.

Ředitelé nebo vedoucí školních zařízení jsou povinni vést evidenci docházky dětí. Nové znění schválené městským zastupitelstvem nabylo účinnosti od 1. 11. 1993.

Důležitým bodem zasedání bylo projednání návrhu územních a hospodářských zásad pro územní plán města. Návrhu zásad bylo věnováno veřejné projednávání dne 5. 10. 1993. Při projednávání městským zastupitelstvem došlo k doplnění několika článků. Největší diskuse za účasti občanů byla vedena o řešení místní komunikace, která je v územním plánu navržena mezi městskou čtvrtí V Setých a ulicemi Mánesova a Na Spojce přes prostor nad koupalištěm do čtvrti V setých. Návrh řešení vyvolává u obyvatel kolem navržené trasy obavy, že po uskutečnění uvažovaných záměrů by došlo k značnému nárůstu dopravního zatížení poměrně klidné obytné části Úval. Městské zastupitelstvo přijalo rozhodnutí, že uvažované napojení by se mělo týkat zejména komunikace pro pěší.

V části jednání věnované majetkoprávním záležitostem odsouhlasili členové městského zastupitelstva odprodej pozemku Arnoštovy ulice společnosti Bohemia Production (parketárna). Převážná část Arnoštovy ulice, která vedla z ulice 5. května k železniční trati a soše Arnošta z Pardubic, totiž jako ulice již řadu let neexistuje, ale je využívána pro potřeby uvedeného podniku. Byl projednán a schválen návrh rady požádat stát zastoupený Okresním úřadem Praha-východ o bezplatný převod domu čp. 203 ve Smetanově ulici do majetku města, případně odkoupit za odhadní cenu. Po rekonstrukci a rozšíření by dům

mohl sloužit jako dům s pečovatelskou službou, neboť dosavadní budova ve Štefánikově ulici je už v soukromém vlastnictví.

Z informace o rozpočtu města vyplynulo, že zatím existuje převaha příjmů nad výdaji ve výši přibližně 5 mil. Kč. V ideálním případě by měly být příjmy rozpočtu města ve výši asi 25 mil. Kč a v konečné fázi by měly být v rovnováze s výdaji. V nejbližší době jsou očekávány největší výdaje za opravu střechy 3. mateřské školy ve výši 750 tis. Kč, za rekonstrukci vozovky a části dešťové kanalizace v Nerudově ulici a za výstavbu mostu přes Výmolu v ulici Podhájí. V žádné základní položce - kapitole nebyl zatím rozpočet překročen.

Pro zjednodušení finanční agendy bylo odsouhlaseno organizační začlenění místního kina přímo pod městský úřad. Naopak od 1. ledna 1994 se základní škola, která má právní subjektivitu, stává z rozpočtové příspěvkovou organizací. Vedení školy obdrží finanční příspěvek z rozpočtu města a s tímto příspěvkem bude moci samostatně finančně hospodařit a nakládat s penězi podle potřeb školy.

Rada městského zastupitelstva předložila návrh, v němž nedoporučuje zřízení městské policie. Toto rozhodnutí je zdůvodňováno neefektivními výsledky práce soukromé bezpečnostní služby Vinkler, s níž nebyla po 3 měsících prodloužena smlouva. V okolních městech není dobrá zkušenost ani s místní policií nejenom z hlediska její činnosti, ale také z důvodu značných finančních nároků. Byl podpořen a schválen návrh starosty Ing. Černého uvolnit 25 tis. Kč z rozpočtu města na vybavení nově zřízené služebny policie České republiky faxem nebo telefonním záznamníkem.

Starosta města informoval o návrhu nového ředitele Ing. Doubka z podniku Středočeské vodovody a kanalizace Říčany o možnosti vybudování dalších vodovodních řádů v Úvalech ještě v tomto roce. Po zvážení několika variant byly vybrány ulice Sovova, Denisova, případně ulice Pod Tratí, kde neexistují důvody zabraňující okamžitému zahájení prací, ovšem pokud to dovolí počasí. Původně uvažované vybudování vodovodu ve Smetanově ulici bylo odloženo, protože se v listopadu nebo v prosinci předpokládá uzavření železničního přejezdu z důvodu jeho rekonstrukce a Smetanovou ulicí povede objízdná trasa automobilové dopravy. Rovněž bylo odloženo vybudování vodovodního řádu v ulici 5. května, protože společně s ulicemi Riegrova a Dvořákova se jedná současně o silnice 3. třídy a důležité dopravní trasy městem, které nelze současně rozkopat.

V. Procházka (ŽÚ 11/1993, s. 2)

Obecně závazná vyhláška města

Příspěvek rodičů na částečnou úhradu nákladů ve školství – MŠ a družina

Rada městského zastupitelstva Úval vydává podle zákona č. 190/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č. 564/1990 Sb. o státní správě a

samosprávě ve školství, tuto obecně závaznou vyhlášku o příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů mateřských škol a školní družiny.

I.

Vyhláška se vztahuje na:

1. Mateřskou školu II v Úvalech, Pražská 525
2. Mateřskou školu III v Úvalech, Kollárova 1260
3. školní družinu při Základní škole v Úvalech, náměstí Arnošta z Pardubic 7

II.

Příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů je stanoven ve výši:

1. 200 Kč měsíčně za dítě zapsané v mateřské škole
2. 100 Kč měsíčně za dítě zapsané ve školní družině

III.

Příspěvek jsou povinni zaplatit rodiče dítěte nebo jiní zákonní zástupce (dále jen plátcí) na účet města v termínu do 10. dne příslušného měsíce.

IV.

Pokud nebude příspěvek zaplacen včas nebo ve správné výši, zaplatí plátce penále ve výši 50 % z dané částky.

V.

Příspěvek se neplatí, jestliže po jeho zaplacení klesne součet příjmů domácnosti, ve které dítě žije, pod 1,25 násobku částky potřebné k zajištění výživy a vlastních osobních potřeb.

Vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. září 1993.

Ing. Ivan Černý, starosta města (ŽÚ 9/1993 s. 3)

13. veřejné zasedání městského zastupitelstva

V úterý 14. prosince 1993 v 18.00 hodin ve společenské místnosti Multitec, spol. s r. o., dříve Unipos, Riegrova 65, se uskuteční 13. veřejné zasedání městského zastupitelstva Úvaly. K účasti zve občany starosta města Ing. Ivan Černý.

- Program: 1. Zpráva o činnosti rady
2. Poslední úprava rozpočtu města na rok 1993
3. Návrh rozpočtu města na rok 1994

4. Majetkoprávní záležitosti
5. Obecně závazná vyhláška o nakládání s odpady
6. Otázka dalšího užívání kulturního domu v Úvalech
7. Různé
8. Připomínky, náměty, interpelace členů zastupitelstva
9. Připomínky a náměty občanů
10. Usnesení, závěr

Záznam z jednání VZMZ je uveřejněn v ŽÚ 1/1994. Je uvedena zpráva o odboru majetku města pro představu o výši investic a nákladů na opravy a údržbu stávajícího majetku města a projektů. Petr Kočárník uvádí některé hlavní položky.

Znovu zdůrazňuje potřebu obnovy a údržby majetku a při tvorbě rozpočtu města na rok 1994 navrhuje výši částek:

na investice do rekonstrukcí a modernizací 1 015 000 Kč (dokončení opravy střechy III. MŠ, přípojka vody a plynofikace hasičského domu, přípojka vody a plynofikace čp.18 a 65, kanalizační přípojky čp.1088, 1084, 1087;

na realizační projekty 110 000 Kč a na opravy a údržbu celkem 1 075 000 Kč.

V usnesení ze 13. VZMZ bere zastupitelstvo na vědomí zprávy o činnosti RM a schvaluje návrh rozpočtu na rok 1994.

VZMZ ukládá Radě MZ předložit přehled prodeje a nákupů nemovitostí v majetku obce. Ukládá RMZ zpracovat stanovisko k podnikatelským záměrům k pozemku kat.č. 3476 až na základě konceptu Územního plánu Města Úvaly. Ukládá RMZ projednat s vlastníky kulturního domu možnost odkoupení zadní části – tj. kinosál a přilehlé prostory.

Z rozhodnutí rady MZ bude od 1. března 1993 platba ve výši 300 Kč za jeden kontejner hrazena občany v hotovosti při objednávce. Objednávat přistavení kontejnerů lze v provozovně Veřejně prospěšných služeb, ulice 5. května čp. 47. (ŽÚ 1/1993) Veřejně prospěšné služby.

Usnesení č. 76/93 - rada schválila zřízení odboru obecního majetku od 1. 10. 1993 a jmenovala do funkce vedoucího p. Petra Kočárníka z Úval. (ŽÚ 10/1993)

III. Hospodaření města

Rozpočet

Při vstupu do nového roku 1993 zaznamenáváme "Předběžný propočet rozpočtu na rok 1993", jak je uveden jako příloha k zápisu z 9. Veřejného zasedání městského zastupitelstva Úvaly dne 15. prosince 1992.

Letošním rokem začíná nový systém financování územních rozpočtů, tj. i rozpočtů měst a obcí. Systém souvisí s daněmi v nové daňové soustavě a odvíjí se důsledně od příjmů. To znamená, že každá obec si musí své výdaje přizpůsobit příjmům.

Jaké se dají předpokládat příjmy do rozpočtu našeho města? Zatím se dají jen velice přibližně odhadnout.

Vlastní příjmy

Příjmy z daní od fyzických osob podnikatelů i ze závislé činnosti.	7.500 tis. Kč	x)
Správní a místní poplatky	750 tis. Kč	
Ostatní příjmy	2.100 tis. Kč	

Dotace ze státního rozpočtu

sociální dávky	850 tis. Kč
Státní správa	1.300 tis. Kč
Školství	400 tis. Kč
Vyrovňovací dotace	600 tis. Kč

K těmto příjmům lze ještě připočítat přebytek z roku 1992, který je nezbytně nutný pro zajištění plynulého chodu města na začátku roku, kdy ostatní příjmy ještě nejsou k dispozici. Odhadem bude činit přebytek 1.800 tis. Kč.

Pokud příjmy dosáhnou ve skutečnosti jen předpokládané výše, stačí pokrýt jen výdaje provozní a to ještě ve velmi omezené míře. Rozhodně nelze uvažovat o další výstavbě inženýrských sítí, pokud se nepodaří zajistit finanční prostředky ze státních účelových fondů.

Příjmy města musí být použity na podporu velmi malých dotací na státní správu, školství, které bude mít vydání 3,5-4,0 mil. Kč, ale dotace bude činit cca 400 tis. Kč, obdobně i státní správa.

Práce s rozpočtem se stává jednou z nejdůležitějších činností městského zastupitelstva, rady a městského úřadu.

Posilovat co nejvíce vlastní příjmy využívání majetku města, např. jeho pronajímáním. Úvaly ale moc obecního majetku nemají. Zatím, pokud je

kronikáři známo, chybí ocenění tohoto majetku a jeho inventarizace - soupis - bilance majetku, která není asi v předepsané normě výkaznictví obcí a měst. Sotva kdy bude tedy naše město považováno jako město bohaté. Příjmy města posilovat využíváním všech zákonných předpisů /místní poplatky/, dlouhodobě vytvářením podmínek pro rozvoj soukromého podnikání a výstavby, i bytové ve městě, např. cestou územního plánu.

-----
x) Předběžný propočet rozpočtu na r. 1993 (nová měna Kč = koruna česká)

Přebytek z r. 1992 – 2 846 500 Kč

Podrobný komentář k rozpočtu města (doplněno 2018 podle ŽÚ 5/1993)

Příjmy celkem 17 830 800 Kč,

výdaje celkem 20 602 220 Kč,

mimo jiné ze srovnání vyplývá schodek ve výši 2 770 000 Kč, nelze tedy kromě drobnějších akcí zahájit další výstavbu potřebných vodovodů, kanalizace a úpravy komunikací (I. Černý starosta) (doplnila Janurová 2018).

Financování rozpočtů obcí v r. 1993 (ŽÚ 1/1993).

*Vzhledem k tomu, že hospodaření obcí je v době odpoutání se od centrálního řízení novým prostředím, věnuje patrně měsíčník Život Úval, kronikář a starosta více prostoru vysvětlování sestavování rozpočtu a v průběhu roku jeho různým úpravám. **Ponechávám proto celé znění i podrobné rozvedení výkladu pojmů v této kronice, byť se čísla a pojmy opakují nebo i rozcházejí. Vynechat některé, by mohlo být zavádějící a z pohledu retrospektivního záznamu by mohlo dojít ke změně minulých faktů (pozn. Janurová 2019)***

Podrobné vysvětlení jednotlivých složek rozpočtu:

I. Vlastní příjmy

1. výnos daně z příjmů fyzických osob:

a) výnos daně ze závislé činnosti a funkčních požitků (dříve daň ze mzdy) 40 % z výnosu z této daně v celém okrese se rozdělí do obcí podle počtu obyvatel

b) výnos daně z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti, příjmů z pronájmu a ostatních příjmů (dříve daň z příjmu obyvatelstva) celý výnos bude příjmem obce, kde poplatník má trvalé bydliště.

2. výnos daně z nemovitosti (namísto domovní daně a dislokačního poplatku) celý výnos daně bude příjmem obce, kde se nemovitost nachází.

3. příjmy z činnosti rozpočtových organizací a odvody příspěvkových organizací např. kina, ze školních jídelen.

4. správní poplatky:

např. za živnostenský list, stavební povolení apod.

5. místní poplatky:

např. za prodej alkoholu a tabáku, za užívání veřejného prostranství, za psy atd.

6. tržby z prodeje, z pronájmu a realizace majetku obce.

II. Dotace ze státního rozpočtu

1. Účelové dotace:

a) na sociální dávky

b) na výkon státní správy (příspěvek, který jen z části uhradí náklady spojené s výkonem státní správy)

2. Účelové vyrovnávací dotace:

a) na školství

příspěvek na 1 žáka základní a mateřské školy ve výši 563,- Kč.

b) na sociální zabezpečení, příspěvek na 1 lůžko v ústavech sociální péče.

3. Neúčelové vyrovnávací dotace.

Celkově se objem finančních prostředků směřujících do místních rozpočtů prakticky nezměnil. Velká změna spočívá především v tom, že místo dosavadních cca 20 % dosáhnou vlastní příjmy více než 60 % podílu. Zároveň jsou místní rozpočty mnohem více spjatý s ekonomikou, např. mnohem více bude záležet na počtu a úspěšnosti místních podnikatelů.

Pokud příjmy nebudou pokrývat vydání, musí obec buď omezit vydání, nebo prodat část svého majetku. Třetí možností je vzít si u banky úvěr. Rozhodně už nemůže spoléhat na pomoc od okresního úřadu (když, tak jenom zase ve formě půjčky) nebo od někoho jiného.

Vlastní příjmy – odhad:

příjmy z daní z nemovitostí a od fyzických osob,

podnikatelů i ze závislé činnosti 7 500 tis. Kč, správní a místní poplatky 750 tis.

Kč, ostatní vlastní příjmy 2 100 tis. Kč.

Dotace ze státního rozpočtu:

sociální dávky 850 tis. Kč, státní správa 1 300 tis. Kč, školství 400 tis. Kč,

vyrovnávací dotace 600 tis. Kč.

Příjmy, které město získá např. z daní, musí použít na podporu velmi malých dotací na státní správu, školství, ale i na jiná vydání. Např. školství ve městě bude mít vydání 3,5 - 4,0 mil. Kč, ale dotace bude činit cca 400 tis. Kč. Obdobně i státní správa atd.

Z výše uvedeného vyplývají dva závěry:

1. Práce s rozpočtem se stává jednou z nejdůležitějších činností městského zastupitelstva, rady a městského úřadu. Každá výdajová položka musí být ověřena co do nezbytnosti i její výše a také porovnána s jinými potřebnými výdaji.

2. Vlastní příjmy je nutno co nejvíce posilovat:

- využíváním majetku města, např. jeho pronajímáním (Úvaly ale moc obecního majetku nemají),

- důsledným využíváním všech zákonných předpisů, jako např. místní poplatky atd.,

- dlouhodobě vytvářením podmínek pro rozvoj soukromého podnikání a výstavby (včetně bytové), např. cestou územního plánu.

Ing. Ivan Černý, starosta města

Komentář k rozpočtu města na rok 1993

Příjmy jsou odhadovány podle příjmů v r. 1992 u pravidelných položek, jako je např. za školní stravování, za popelnice apod., další příjmy jsou korigovány podle odhadu vývoje letošní situace, např. snížený příjem za vydávání živnostenských listů. Velkou neznámou jsou příjmy z daní, kde se odhad řídí odhadem ministerstva financí pro okres Praha-východ. Mnohé příjmy, zejména vyplývající z vyhlášky O místních poplatcích, lze při větší důslednosti více naplnit. Poměrně nejjistější, i když už zdaleka ne největší položkou, jsou dotace ze státního rozpočtu. Celkově jsou odhady příjmů mírně pesimistické s ohledem na obavy z jejich nenaplňování.

Výdaje, které lze poměrně přesně spočítat, jsou detailně zpracovány. Náklady na opravy a větší údržby se stanovily odborným odhadem a mohou být při realizaci i mírně odlišné. Položky investiční, v první skupině budou nezbytné investice, zejména střecha na III. mateřské škole (700 tis. Kč), ve druhé skupině investice, které by se realizovaly až ve II. pololetí podle nabíhajících příjmů. Jsou to položky na kap. 719 (plynofikace úřadu a vybavování další kancelářskou a výpočetní technikou), kap. 714 a na kap. 739 (přístřešek ve dvoře VPS, bytové hospodářství). Částka na vodovodní řad Slovany I. a II. etapa (1 mil. Kč) je určena pro dokončení přívodního řadu na Slovany a ul. Chorvatské a na vícepráce (protlak pod silnicí I/12 apod.).

Velkým vydáním bude úhrada za územní plán. Předchozí nedokončený návrh, objednaný bývalým ONV a hrazený okresním úřadem, neodpovídá novému zákonu o územním plánování.

Mzdové položky jsou ovlivněny novými základními výměry podle nařízení vlády ČR č. 253/92 Sb. (příloha č. 3) a zejména odvody na sociální a zdravotní pojištění.

Kapitola	druh příjmu 1993	
<i>(ponechávám čísla kapitol, kde byla uvedena, pro informovanost občanů, jak se v rámci hospodaření označují jednotlivá pole oblasti hospodaření, Janurová)</i>		
702 Vodní hospodářství, životní prostředí, odpady - celkem		550 000
714 Školství celkem		765 000
716 Kultura celkem		17 000
719 Vnitřní správa celkem		50 500
739 Místní hospodářství celkem		621 000
741 Doplatky daně domovní za rok 1992 a daně zemědělské		60 000
Daň z nemovitosti		1 500 000
Daň z příjmů fyzických osob - podnikatelů		5 000 000
Daň ze závislé činnosti (daň ze mzdy)		1 250 000
Stavební poplatky	100 000	
Hrací automaty	260 000	
Živnostenské listy	300 000	
Sňatky	2 500	
Rybářské lístky	1 800	
741 Zábor veřejného prostranství	40 000	
Místní poplatky ze psů	70 500	
Poplatek ze vstupného	6 000	
Poplatek z reklamního zařízení	2 000	
Doplatek dislokačního poplatku 1992	93 000	
Poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků	110 000	
Příjmy z prodeje movitého majetku obce	150 000	
Pokuty ukládané obcí	250 000	

K rozpočtu města pro rok 1993 - úhrada za územní plán:
Příjmy 17 830 800 Kč. (ŽÚ 5/1993)

Výdaje:

739 Veřejná zeleň - materiál, údržba, mzdy, pohonné hmoty	340 700
Bytové hospodářství - investice (vod. přípojky)	100 000
- údržba, opravy, provoz	1 364 170
Ostatní služby	1 210 900
Čištění a zimní údržba místních komunikací	495 588
Koupaliště	251 000
Veřejné osvětlení - investice (Rybníčky)	300 000

- provoz, údržba	805 000
Pohřebnictví	85 000

Místní hospodářství celkem 4 952 358

740 Dokumentace pro plynofikaci apod.	290 000
Územní plán a ekonomické studie	750 000
Výstavba celkem	1 040 000
741 Půjčka z Okresního úřadu Praha-východ	500 000
Výdaje celkem	20 602 220

Předpokládá se, že kronikář minil vše v Kč

Z porovnání předpokládaných příjmů a výdajů vychází schodek ve výši cca 2 770 tis. Kč. Z toho vyplývá, že zvláště v I. pololetí je nutné přistoupit k omezení výdajů. Z rozpočtu zároveň vyplývá, že pokud nebudou příjmy výrazně posíleny např. prodejem majetku nebo získáním mimořádné dotace, nelze kromě drobnějších akcí zahájit další výstavbu tak potřebných vodovodů, kanalizace a úpravy komunikací.

Ivan Černý, starosta města

Další podrobně vypsané příjmy podle kapitol:

741 Převody prostředků z účtu sdružených prostředků	70 000
Fin. vyrovnání v restituci vydané nemovitosti	260 000
Ostatní a nahodilé příjmy obce	100 000
Příspěvek na státní správu (globální vyrovnávací dotace)	1 365 000
Příspěvek na školství (-"-)	1 149 000
Příspěvek na sociální zabezpečení	600 000
Příspěvek na pronájmy nemovitého majetku obce	250 000
Přebytek hospodaření z roku 1992	2 846 500
Všeobecné pokladní správy celkem	15 827 300

Příjmy celkem 17 830 800

Výdaje 1993:

702 Vodovodní řád Slovany I. a II. etapa	1 000 000
Projektová dokumentace a inženýrská činnost	174 000
Rezerva na opravy vodohosp. zařízení	100 000
Čištění dešťové kanalizace	80 000
Svoz komunálního odpadu (Pražské komunikace)	540 000
Provoz a údržba skládky, pojistka	649 500

Poplatky za ukládání odpadů podle zák. 62/1992 Sb.	100 000
Vodní hospodářství, životní prostředí, odpady - celkem	2 643 500
710 Most ul. Podhájí (místo havarijní lávky)	500 000
Světelná křižovatka - prohlídky, údržba	38 000
Doprava, místní komunikace - celkem	858 000
714 Základní škola	623 000
Zvláštní škola- včetně vytápění pro základní školu	1 065 000
Školní jídelna základní školy	828 000
II. mateřská škola - včetně nájemného	200 793
Jídelna II. MŠ	130 409
III. MŠ - mateřská školka	296 000
Rekonstrukce střechy na III. MŠ	700 000
Jídelna III. MŠ	296 500
Městský dům dětí a mládeže	91 000
Plynofikace Městského domu dětí a mládeže	70 000
Školství celkem	4 300 702
716 Kultura celkem	968 876
719 Městský úřad - provoz, mzdy, spoje, cestovní, atd.	3 384 800
- investice	640 000
- opravy	150 000
Požární dům	44 400
Policie (zejména rekonstrukce domu v Jiráskově ul.)	420 000
Tisková činnost - Život Úval	89 584
Vnitřní správa - celkem	4 728 784
728 Sociální péče celkem	610 000

.....
Opět se předpokládá, že kronikář mýnil sumy v Kč

Investice, výstavba, komunikace, chodníky, vodovod, plyn, inženýrské sítě

O plánovaných akcích výstavby v našem městě. V letošním roce (březen) není zatím zcela jasná výše příjmů do rozpočtu města, proto lze investiční akce pouze předběžně naplánovat:

Zahájení výstavby kanalizace v západní části čtvrti Úvaláku.

Vodovodní řád by byl budován v ulici 5. května. V této oblasti je ve studních značně znečištěna voda. Další plánovanou akcí je výstavba vodovodu na Slovanech z důvodu dlouhodobého kritického nedostatku vody v této čtvrti. Další větve vodovodu se předpokládají v ulici Mánesově, Smetanově, Komenského a Dobročovické.

Je možná výstavba plynového řadu z náměstí Arnošta z Pardubic na Slovany. Tato trasa byla zvolena proto, že vede pod důležitou místní komunikací, která je v současné době prozatímně upravena a do definitivního stavu by se uvedla až po dokončení plynového řadu. V těch částech města, kde je položen hlavní plynový řad, se musejí občané připojit na vlastní náklady.

Úpravy místních komunikací budou prováděny s ohledem na ukončení výstavby inženýrských sítí a míře důležitosti ulice z hlediska dopravy. Z toho plyne následující pořadí: Jungmannova, Havlíčkova, Pražská, Nerudova, Rašínova, Grégrova a Dobrovského. V ostatních ulicích, v nichž se kvalita povrchu zhorší pod únosnou míru, se vozovky upraví štěrkem.

Chodník v Jiráskově ulici bude dokončen po položení kabelů spoju.

Rekonstrukce by měla být dokončena během několika týdnů.

(V. Procházka ŽÚ 4/1993)

V Úvalech je celkem 33 km místních komunikací, jsou to převážně ulice, ale také chodníky včetně těch, co nepřiléhají k žádné nemovitosti, schodiště atd. Délka ulic se zpevněným povrchem, převážně asfaltovým, je 7 km. Jen pro srovnání: Čelákovice, které jsou více než 2x větší, mají 36 km místních komunikací. Brandýs nad Labem - Stará Boleslav mají 645 km při trojnásobném počtu obyvatel.

Stav místních komunikací je velmi špatný. I ty ulice, kde se ještě nekopalo a nepokládaly vodovod, plyn nebo kanalizace, jsou v mnohem horším stavu než před 5 - 10 lety. Proč? Protože podstatnou měrou vzrostla doprava ve všech ulicích. Tam, kde dříve projíždělo pár osobních aut, 1x týdně popelářský vůz a občas uhlíř, nyní projíždějí denně desítky aut včetně nákladních. Na takové zatížení nejsou samozřejmě nezpevněné vozovky stavěné.

Ještě mnohem horší stav je v ulicích, kde se v minulých letech prováděla pokládka některých sítí. Pokud se i pro nedostatek finančních prostředků po pokládce např. vodovodu zasypává výkop (kromě nutného obsypu potrubí pískem) původní zeminou, tak se vzhledem k převážně jílovitě struktuře a narušení původní kompaktnosti již vozovka nemůže obnovit do původního stavu. Proto se už v minulém roce prováděl zásyp štěrko-pískem a u zpevněných vozovek i obnovoval povrch.

V ulicích, kde se inženýrské sítě prováděly dříve, bude nutné postupně povrch upravovat. Tam, kde nejsou všechny sítě hotovy, jenom provizorně štěrkem, ale i tímto způsobem to nejde dělat do nekonečna. V mnoha ulicích jsou už vozovky výše než chodníky.

Úplnou obnovu nebo novou vozovku lze vzhledem k nedostatku finančních prostředků provést jen u několika málo ulic. Vedení města stojí vždy před

rozhodnutím (v případě, že se získají peníze), zda budovat tak potřebné další vodovodní řady, nebo upravovat povrch ulic.

Zatím jsou zajištěny peníze a objednána stavební firma pro ulici Jungmannovu. Pokud se podaří zajistit další finanční prostředky, budou postupně obnovovány ulice Havlíčkova s Pražskou, Nerudova, Rašínova, Grégrova, Dobrovského. Seznam by mohl být delší, ale neměl by žádný význam. Vše je závislé na finančních prostředcích. Úprava 100 m běžné komunikace vychází cca 300 tis. Kč i více.

Místní komunikace se musí udržovat. Údržba nezpevněných povrchů spočívá v občasném zasypání děr štěrkem u zpevněných je oprava děr plánována na pozdnější jaro (jednorázová akce). K údržbě patří i čištění vozovek a čištění dešťové kanalizace. V úvalských podmínkách nebyla zatím tato údržba dokonalá.

Zimní údržba je odvislá od počasí. V letošní zimě bylo několikrát náledí a jednou koncem února napadlo větší množství sněhu. Na rozdíl od mnoha našich občanů si pracovníci Veřejně prospěšných služeb své úkoly splnili dobře. Zejména při sněhové kalamitě pracovali ve dne i v noci pro zajištění průjezdnosti ulic, schůdnosti schodišť a chodníků, které nepřiléhají k žádné nemovitosti. I srovnání s jinými městy dopadlo dobře. Shodou okolností, pro nemoc apod. zůstalo na tuto práci jenom 6 pracovníků: pánové Jakl, Jaroš, Váša, Rovný, Franci a Křelina ml.

Podobnou, ne-li horší, zprávu lze uvést např. o stavu veřejného osvětlení, školních budov, koupaliště apod. Prostě není v silách města, zejména finančních, dát během několika let vše do pořádku.

Ing. Ivan Černý, starosta města (ŽÚ 4/1993)

Vodovod a plyn Slovany, dostavba nákupního střediska na nám. Svobody

Otázky pro starostu –

1. V jakém stavu je výstavba vodovodu na Slovanech? Kdy se plánuje dokončení plynového řadu na Slovany?

Vodovodní řady na Slovanech se v současné době budují. Jejich výstavba byla zahájen už v roce 1992 v ul. Škvorecké a Chorvatské. Původní smlouva byla po výběrovém řízení uzavřena s Vodohospodářskými stavbami (státní podnik). V první polovině letošního roku se nepokračovalo ze dvou důvodů. Město nemělo finanční prostředky a dodavatel stavby se privatizoval (nyní Vodohospodářské stavby - Vajner, spol. s r. o.). Postup výstavby je odvislý už jenom na rychlosti dodavatele, popřípadě na počasí.

Výstavbu plynového potrubí z náměstí Arnošta u Pardubic na Slovany zajišťují Středočeské plynárny, závod Mladá Boleslav. Finančně se bude částečně podílet město, respektive i majitelé nemovitostí podél této trasy. I když tato akce byla

vyjednána se Středočeskými plynárnami už na jaře t. r., vlastní provádění bude zahájeno až nyní. Zdržení výstavby bylo způsobeno zejména komplikovaným projednáváním s Českými drahami pro dosažení výjimky při průchodu plynovodu podjezdem pod železniční tratí. Dalším problémem bylo získání souhlasu Správy a údržby silnic Říčany s dalším rozkopáním (po vodovodu) této silnice. Na vysvětlenou: ul. Riegrova, Dvořáková, Škvorecká jsou státní silnicí III. třídy, nejsou ve vlastnictví ani ve správě města, ale státu. Pokud potřebuje město, plynárny nebo jiný investor provádět jakékoliv stavební práce v silničním tělese, musí zažádat o tzv. zvláštní užívání silnice. Správa, tj. SUS (*Správa a údržba silnic*) Říčany, si ovšem může klást podmínky, za kterých vydá souhlas s tímto užíváním. Souhlasu SUS Říčany bylo nakonec dosaženo, ale s tím, že se město bude v příštím roce podílet na rekonstrukci vozovky.

2. Uvažujete o položení bezprašného povrchu ve zbytku Nerudovy ulice a v Havlíčkově ulici? Kolik domů není ještě připojeno na kanalizační řád v těchto ulicích?

V říjnu t. r. byly zahájeny práce na konečné úpravě Nerudovy ulice v úseku od ul. Boženy Němcové až k železniční trati. Smlouva byla uzavřena se Stavebním závodem Úvaly, jehož cenová nabídka byla nejnižší, a zároveň tento podnik provede i opravy šachet kanalizace, uzávěrů vodovodních přípojek, hydrantů apod. Na úpravu obou ulic nemá město v letošním roce finanční prostředky. Při rozhodování mezi ulicemi Havlíčkova a Nerudova, rozhodlo právě to, že v Havlíčkově ul. nejsou všechny přípojky provedeny (4 kanalizační přípojky).

Poznámka k otázkám 1 a 2:

Se zadáním staveb muselo město vyčkat až do okamžiku, kdy finanční úřad pro Prahu - východ převedl daně určené do příjmu obcí městu.

3. Jak to vypadá s dostavbou a dokončením prodejny na náměstí Svobody?

Jakým způsobem nabízíte tento objekt k prodeji?

Rozestavěné nákupní středisko (dále NS) přešlo podle zákona č. 10/1993 Sb. od 1. 1. 1993 do majetku města. Až do 31. 12. 1992 byla výstavba NS záležitostí státu. I když stát předal tyto stavby obcím, vyčlenil finanční prostředky na náklady spojené buď s přerušением výstavby, nebo dokončením nejnútnejších prací na stavbě, rozhodně ne na úplné dokončení staveb. Úvaly získaly pro NS 500 tis. Kč na dokončení krytu CO a 1500 tis. Kč na základní technickou vybavenost, tj. přípojky sítí, parkoviště apod. Na úplné dokončení by bylo nutné zajistit dalších cca 5 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že je město nemá, a objekt se nehodí pro jiné využití, rozhodlo zastupitelstvo prodat objekt rozestavěný. Stavební práce na hlavním objektu byly zastaveny s výjimkou nezbytných

dobíhajícími prací (např. objednaných v delším předstihu) a prací nutných k přezimování objektu.

I když vlastní objekt NS přešel na obec ze zákona, velké problémy byly s pozemky, na kterých se NS a parkoviště nacházejí. Jeden díl musela obec např. vykoupovat po složitém jednání od církve. To dokumentuje, že při zahájení výstavby NS v roce 1988 nebyly majetkové vztahy k pozemkům dořešeny (podle v té době platných zákonů a předpisů ani řešeny být nemusely). Proto až v září t. r. byl na Okresním úřadě Praha - východ podepsán protokol o předání NS i s pozemky. Na základě tohoto protokolu zapíše Katastrální úřad pro Prahu - východ celou nemovitost na list vlastnictví města. Až po zápisu na list vlastnictví může město přistoupit k prodeji NS. Předběžně už proběhlo jednání s realitní kanceláří Gavlas za účelem zprostředkování prodeje a s několika zájemci se jednalo přímo. Rovněž předběžně jsme zjišťovali u třech realitních kanceláří tržní cenu NS.

Ing. Ivan Černý, starosta města (ŽÚ 11/1993 s. 3)

Lesní pozemky do majetku obce

V souvislosti s platností zákona č. 172/1991 Sb. o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí, přešly do vlastnictví obce lesní pozemky, které obec vlastnila ke dni 31. 12. 1949. Podle zákresu porostní mapy z roku 1940 se obecní lesy nacházely v těchto lokalitách:

1. Masarykův háj - od lomu podél Výmoly až k cestě vedoucí k rybníku p. Prokúpka;
2. Na hrobce - bývalý lesík u hasičského domu - nyní park;
3. Holý Hostýn - část nad koupalištěm až ke statku Hostýn (*Hodov, pozn. Jan.*);
4. Háje legionářů - od lesíka u zdravotního střediska podél ulice Pražská až do míst dnešního parkoviště na státní silnici u TV věže.

Ke skutečnému, fyzickému navrácení obecních lesů bylo však třeba zajistit doklady, prokazující vlastnictví obce, tj. výpisy z pozemkových knih, výpisy z LV u katastrálního úřadu a identifikaci původních pozemků.

V současné době je připravena k podpisu dohoda o zániku užívacího práva a k fyzickému předání obecních lesů s Lesy ČR. Po podpisu smlouvy přechází veškerá práva a povinnosti uživatele lesních pozemků, vyplývající ze zákona o lesích č. 61/1971 Sb., na obec. Jedná se především o dodržení "Lesního hospodářského plánu - LHP", jehož kontrolu provádí státní správa.

Lesy našeho města jsou vedeny v kategorii lesy "zvláštního určení" s odrazem na ekologickou funkci lesa, a nikoli na produkci dřevní hmoty. Náklady na hospodaření u lesů "zvláštního určení" značně převyšují dosažené výnosy. Například náklady na zalesnění činí 20 tis. Kč/ha, oplocení pasek 40 tis. Kč/ha apod. Vzhledem k tomu, že město v současné době není schopno zajistit samostatně odbornou správu lesa a krýti finanční náklady v této oblasti,

odsouhlasilo městské zastupitelstvo návrh na uzavření nájemní smlouvy s Lesy ČR na užívání a obhospodařování obecních lesů dle LHP. Na rozdíl od předchozího období budou přesně definovány podmínky užívání, výše nájemného a výpovědní lhůty pro případ nedodržení smlouvy.

Do doby uzavření smlouvy pověřilo město p. ing. Prokúpkou prozatímním odborným dohledem nad obecními lesy. V rámci této dohody vydává ing. Prokúpek povolení občanům k nahodilým těžbám dřeva v návaznosti na vyčištění lesa a provádí metodické vedení úprav Masarykova háje, které bylo zahájeno v květnu 1993.

Územní plán města

7. července

Příprava územního plánu města Úval /4. varianta/. Přípis MěÚ Úvaly k případným spolupracovníkům resp. očekávání námětů pro současnou etapu průzkumu a rozborů.

Dne 16. 7. 1993 předal zhotovitel územního plánu (arch. urbanista) průzkumy a rozborů našeho města, jejichž obsahem je vyhodnocení současného stavu např. demografie, doprava, bydlení, životní prostředí atd. Průzkumy a rozborů jsou nejdůležitějším podkladem pro zpracování územních a hospodářských zásad pro územní plánovací dokumentaci. Jsou k nahlédnutí a připomínkám uloženy na Městském úřadě Úvaly.

Návrhy územních a hospodářských zásad bude zpracovávat Městský úřad Úvaly v součinnosti s odborem výstavby, komisí výstavby, radou a zastupitelstvem Úval. Návrhy budou projednány s dotčenými orgány státní správy, jejichž území se řešení dotýká, a budou předloženy veřejnosti nejpravděpodobněji v září t. r. Po veřejném projednání budou projednány a schvalovány zastupitelstvem. Až po těchto krocích bude zhotovitel pokračovat na konceptu územního plánu.

 Územní plán - příprava a současný stav - Jiří Fejt V-OV Návrhy ÚP předloženy veř. v září 1993

31. červenec

Kolektiv Atelieru D+, autor. arch. Ing. arch. Petr Durdík zpracoval další variantu územního plánu města Úvaly, se kterou budou seznámeni úvalští občané, budou shromážděny jejich připomínky k dalším veřejným rozhovorům nad projektem.

Územní plán znovu

Na základě průzkumů a rozborů a dalších záměrů byl připraven návrh územních a hospodářských zásad (dále jen ÚHZ) a nyní je projednáván. Veřejné projednávání se bude konat v úterý 5. října 1993 v 18.00 hodin v jídelně Multitecu v Riegrově ulici, čp. 65.

Návrh ÚHZ je poměrně rozsáhlý. Stručný výtah hlavních zásad:

Celkový záměr rozvoje města do r. 2010:

- růst počtu obyvatel z dnešních 4600 na 5500,
- zachování převážně rezidenčního charakteru,
- nová obytná výstavba z velké části v rodinných domcích,
- návrh zóny pro situování podniků a skladů ve východní části území, tj. podél trati směrem k Tuklatům,
- doplnění občanské vybavenosti: nový městský úřad, pošta, policie, školské a kulturní zařízení,
- technické vybavení, tj. kanalizace s novou čistírnou, vodovodní síť, plynovodní řady, rozvody elektřiny, telefonní kabely,
- dopravní řešení zlepšující propojení jednotlivých částí města,
- zachování a rozvíjení přírodních prvků, tj. údolí Výmoly s rybníky, Klánovický les, Škvorecký potok s rybníky, Škvorecká obora.

Z technických problémů je nejdůležitější vyřešit odkanalizování města:

1. Podle generelu zpracovaného Hydroprojektem Praha v r. 1991. To znamená celé město odkanalizovat do hlavního sběrače podél Výmoly, který by byl před Hodovským rybníkem zaústěn do velké centrální čistírny odpadních vod.
2. Čistírnu pod Homolkou rozšířit a přečerpáváním odkanalizovat do ní další čtvrtě (např. Radlickou). Místo velké čistírny vybudovat u Hodovského rybníka menší s možností ji v budoucnu rozšiřovat a do ní postupně odvádět kanalizaci ze zbývajících částí města.
3. Rozdělit úvalské členité území na 4 oblasti s menšími čistírnami (první z nich je Homolka), umístěnými tak, že v dlouhodobém výhledu po dožití těchto čistíren by bylo možné propojit celé území hlavním sběračem zaústěným do nové velké čistírny.

Dalším velkým problémem je dnešní trasa silnice I/12 Praha - Kolín přes úvalský katastr. Přeložka této silnice postavená v 50. letech oddělila dvě obytné čtvrti od centra a vzhledem k tomu, že je stále počítáno i s rezervou na čtyřpruh, blokuje rozšíření města na plochách nejvýhodnějších pro přirozený rozvoj. V návrhu ÚHZ je požadavek na novou trasu této silnice za Radlickou čtvrtí a Slovany v souladu se studií PÚDISu (*viz zkratky*) z roku 1992. Ponechání silnice I/12 v dnešní trase lze akceptovat jedině za těchto podmínek:

- silnice zůstane dvoupruhová,
- vybudují se mimoúrovňová křížení pro pěší ze Slovan a Radlické čtvrti,
- podél silnice bude vybudována souběžná doprovodná komunikace (v části pod Homolkou a u "jatek"), která umožní napojit se na silnici a přitom nevytvářet mnoho kolizních bodů,
- napojení nové podnikové a skladové oblasti na východním okraji města bude přímo na tuto silnici z důvodů nezatěžování těžkou nákladní dopravou místní komunikace.

Ještě mnohem těžší než technické záležitosti je najít hlavní nosný prvek města. Na první pohled se to zdá jednoduché, prostě příjemné prostředí pro bydlení se všemi službami atd. To ale nestačí, zejména proto, že město musí mít finanční zdroje pro zajištění příjemného bydlení. Úvaly nejsou historickým městem s mnoha historickými památkami ani lázněmi, nelze proto stavět na turistickém ruchu. Nejsou ani tak atraktivní jako např. Klánovice, Průhonice, Černošice, kde se postupně usídlí velmi bohatí lidé a tyto obce budou těžit z jejich daní. Naše město není žádným průmyslovým střediskem a zřejmě se jím ani nestane. Město nevlastní rozsáhlé pozemky, s kterými by mohlo podnikat nebo podnikání výrazně ovlivňovat.

Z těchto objektivních skutečnosti vyplývá, že rozvoj města a dovybudování všeho, co mu dnes chybí, bude postupovat zřejmě pomaleji.

Jedním z nejdůležitějších předpokladů pro rozvoj města je realizovatelný územní plán a o ten právě rada, zastupitelstvo a městský úřad nyní usilují.

Ing. I. Černý, starosta (ŽÚ 10/1993)

Město chystá podle ŽÚ vydat úvalské zlaté stránky – neboli telefonní seznam prodejen a služeb, výzva podnikatelům a podmínky zveřejnění – poplatky, údaje. (ŽÚ 8/1993)

Policie

Na základě rozhodnutí Rady MZ ze dne 22. 2. 1993 byla ukončena k datu 28. 2. 1993 smlouva s SBS Vinkler, která zde dosud vykonávala funkci místní policie. Jelikož náklady na provozování této služby vzrůstají, nemá Městský úřad Úvaly v současné době finanční prostředky na další úhradu této činnosti.

Objekt v Jiráskově ulici, určený právě pro státní policii se dokončuje.

(ŽÚ 4/1993)

V posledním období jsou příslušníky policie při dozoru nad bezpečností a plynulostí silničního provozu ve zvýšené míře zjišťovány přestupky, kdy řidiči motorových vozidel užívají k jízdě vozidla s cizí SPZ (*Státní poznávací značka*), bez SPZ a nebo se zvláštní SPZ, která pozbyla platnosti.

Vzhledem k tomu, že se jedná o závažné dopravní přestupky, neboť řidiči těchto vozidel často ujíždějí z místa přestupku a z místa dopravní nehody, nebudou tyto přestupky projednávány příslušníky policie, na místě v blokovém řízení, ale oznamovány k projednání ve správním řízení dopravního inspektorátu, kde lze za tento přestupek uložit pokutu až do výše 1 000 Kč. Dále bych chtěla uvést, že denně hodnotíme na dopravním inspektorátu neutěšený stav v dopravní nehodovosti, který je konkrétním projevem nekázně účastníků silničního provozu, a to zejména v požívání alkoholických nápojů řidiči bezprostředně před jízdou, nebo během jízdy, v riskantní jízdě, nesprávném předjíždění, nedání přednosti v jízdě, ve špatném technickém stavu motorových a přípojných vozidel a v nesprávném přecházení vozovky ze strany chodců.

Upozorňujeme občany na změnu názvu referátu cizinecké a pasové služby našeho okresu. Nový název je platný od 1. 1. 1993.

Tiskový mluvčí OŘ Praha-východ, Miluše Gecková

Oddělení imigrační a pasové služby

Správy Středočeského kraje Policie ČR

Okresní ředitelství Praha-východ

Praha 8, Křižíkova č. 8

PSČ 186 31 (ŽÚ 2/1993)

Služebna Policie ČR oddělení Čelákovice, se v Úvalech skutečně přestěhovala do objektu v Jiráskově ulici, čp. 844 (bývalé kadeřnictví). (ŽÚ 10/1993)

Kriminalita

Z policejních zpráv Praha - východ

Žák osmé třídy se dopouštěl krádeží v průběhu návštěv u svého kamaráda v rodinném domku poškozeného. Od měsíce září 1991 do prosince 1992 odcizoval různé finanční částky. Pracovníci kriminální služby zjistili, že za uvedené období odcizil nejméně 25 tisíc korun. Z těchto peněz asi polovinu použil pro svou vlastní potřebu. Další v různých částkách předával mladistvým, kteří na něm odcizené peníze vyžadovali.

Značné zvýšení pokut za přestupky hlásí policie za březen 1993 – ovšem za Praha – východ. (ŽÚ 3/1993)

IV. Doprava, podnikání, obchod, služby, zdravotnictví

Modernizace železniční trati Úvaly - Poříčany

O viditelných úpravách nádraží informuje přednosta stanice Úvaly paní Hana Jelínková:

V Jiráskově ulici bude stát nová technická budova pro reléové zabezpečovací zařízení. Dále tam bude stát nová rozhlasová ústředna a trafostanice. Všechna zařízení se staví v rámci modernizace tratě. Bude se provádět úprava na rychlost 140 km/h. V době přestavby, která bude trvat 3 roky, prosíme cestující o značnou trpělivost, poněvadž bude stávající čekárna uzavřena a nahrazena buňkou. *(Poznámka: podle informací od usedlíků a vlastní zkušenosti s pravidelným týdenním dojížděním do Úval od roku 1990 a i v roce 1933 a dále, se nikdy neuskutečnila varianta přestavby nádraží s náhradní čekárnou v přistavěné buňce, Janurová 2019). (Modernizace tratě se také neodehrávala podle zde zmíněného plánu, v dalších letech byla blokována nedořešenými vztahy s majiteli budov a pozemků u trati – viz následující kroniky, Janurová 2019)*

V době spartakiád bývaly umývány dlaždičky podchodu.

Klíče od čistého WC si může každý, kdo potřebuje, vyzvednout v dopravní kanceláři a bez poplatku. Všechny dlaždičky podchodu umýváme dvakrát do roka. Druhý den po umytí byly stěny opět polepené inzeráty a podlaha počůraná. Tento stav je neúnosný jak pro město, tak pro stanici. Vzhledem k tomu, že policie je umístěna v areálu stanice, byla s nimi uzavřena dohoda o častých kontrolách v denní i noční době s následnou pokutou postiženého. Ve stávajících prostorách budou provedeny značné úpravy, bude zavedeno plynové topení, budou rozšířeny prostory pro cestující. Květiny budeme po špatných zkušenostech umísťovat pouze v dohledu našich očí. Z rozhovoru L. Mandové s přednostkou stanice H. Jelínkovou. (ŽÚ 10/1993)

Průmysl a podnikání

Interiér

Několik desítek metrů od nádraží stojí budovy státního podniku Nový Interiér, provoz Úvaly, jehož ředitelství sídlí v Říčanech.

Tento provoz se zaměřoval v minulosti na výrobu nábytkových zásuvek. Dnes je vedoucím provozovny Vladimír Novák. Celkem 17 let zde vyráběli zásuvky z PVC, systém Schock, v množství až půl milionu kusů ročně. Tento program skončil v r. 1991. Cca od prvního čtvrtletí r. 1992 vyrábí zde z laminované

dřevotřískové desky nový výrobek Reko. Tento stavebnicový regálový systém lze využít pro kanceláře, kuchyňské kouty, vybavení dětských pokojů apod. Prozatím je dodává v barvě mořeného šedého dubu, dezénu RIO, a výhledově i v barvě černé.

V úvalském provozu Nového Interiéru pracuje celkem 17 zaměstnanců, z toho je 6 z Úval. Mnoho zájemců se hlásí na první směnu, ale provozovna potřebuje vyrovnat stavy pracovníků mezi první a druhou směnou, což se, přestože mzdy patří mezi úvalskými státními podniky, mezi nejvyšší, stále nedaří.

Investice nezískal provoz pouze výrobou zásuvek, ve značné míře přispěl i chemický provoz v Říčanech, jehož součástí provozovna Úvaly ještě na počátku r. 1992 byla. Investice to byly nemalé, a to jak stavební, tak na inovaci strojního parku. Stavební investice dosáhly cca 5 mil. Kčs, nové strojní vybavení stálo cca 3 mil Kčs (*poznámka Janurová 2019 – patrně ještě před rozdělením republiky a zavedením nové měny nebo v okolkovaných bankovkách Kčs – Kč.*)

Vzhledem k tomu, že v úvalském provozu byla úplně zrušena chemická výroba, je zde jediný problém s odsávacím zařízením, jehož úprava v současné době probíhá. Do systému bude zařazen další filtr tak, aby nedocházelo ani k sebemenšímu úniku, byť i interního prachu do okolí.

Vedle současné výroby regálových stavebnic se budou výhledově vyrábět vyklápěcí válendy s úložným prostorem, lidé je znají pod značkou Toro a Katy. Vzorkové prodejny celého Nového Interiéru jsou v Jindřišské ulici u věže a Uhříněvsi v obchodním domě Alfa. Provoz Úvaly dodává regály Reko do pražské prodejny v ulici U Libeňského pivovaru nebo si je lze koupit v Jiráskově ulici v Úvalech.

Cca 4000,- Kčs (*poznámka Janurová 2018 – asi kolkované bankovky, jinak v r.1993, kdy článek byl psán, již byla zavedena měna Kč.*) za šestidílný komplex regálového stavebnicového systému Reko by mohl mnohé rodiče nebo podnikatele zaujmout, proto prodejní výstavu podnik Nový Interiér v Úvalech otevře.

BENZINA v Úvalech

Ing. Jiří Horák, vedoucí prov.: Dnešek a budoucnost provozovny strojírenské výroby Benziny v Úvalech, Klánovická ul.

I když budoucnost teprve ukáže, zda úvalský provoz se stane částí akciové společnosti s ředitelstvím v Praze, nebo provozem s úplnou ekonomickou samostatností, výroba se nezastavila.

Nezabýváme se již výstavbou čerpacích stanic, vyrábíme komponenty pro realizaci těchto staveb i pro další firmy. (Např. palivové nádrže, zastřešení, vodohospodářské zabezpečení čerpacích stanic). Vedle ocelových konstrukcí vyrábíme převážně obytné Iso-kontejnery, jejichž parametry jsou určeny

evropskými normami. Jedná se o panelový systém: laminovaná dřevotříska, polyuretanová pěna a zvenku lakovaný pozinkovaný, nebo hliníkový plech. Vedle příslušenství čerpacích stanic lze využít i pro nouzová bydlení, kanceláře, sklady a sanitární buňky. 50 % výrobků vyvážíme do východních německých zemí s využitím i pro humanitární účely. Iso-kontejnery lze montovat i na lodi.

Chtěli bychom pracovat hlavně pro export na východ, záleží na platební schopnosti zemí bývalého Sovětského svazu.

V Úvalském provozu pracuje 40 lidí, z toho 30 přímo z Úval. Vzhledem k tomu, že v nedávné době byly uvedeny do provozu dvě nové výrobní haly o ploše 6000 m², můžeme nabídnout práci dalším 40 lidem.

Potřebujeme hlavně zámečníky, svářeče, hodinová mzda je diferencována podle zkušeností, zručností a dovedností. Výdělky jsou srovnatelné s okolními firmami.

Staré haly z 50. a 70. let slouží jako přípravná materiálu a jako sklad pro celý bývalý koncern Benziny.

V dnešní době již pociťujeme velkou konkurenci. Možnost výrobu Iso-kontejnerů odhadují na dva až tři roky. Díky velké výrobní prostora lze v Úvalech vyrábět větší ocelové konstrukce. Naše výrobky příštího programu budou určeny nejen pro Benzinu, ale i pro cizí zákazníky včetně zahraničních. Mnoho zahraničních firem mělo a má zájem o kapitálovou účast. Jejich návrhy jsme zatím odmítli, byly nevýhodné pro podnik i pro stát.

Z hlediska Úval a Vašich odvodů daní by pro naše město byla nejvýhodnější varianta úplné ekonomické samostatnosti úvalského provozu.

(L. Mandová, ŽÚ 3/1993)

Elektromechanika

Novinky z úvalského závodu ČKD Trakce. Závod byl 1. 10. 1992 zprivatizován, majitelem a jednatelem firmy Elektromechanika Úvaly, s. r. o., se stal Ing. Břetislav Ošťádal. EMÚ řídí Ing. Jiří Bečvář, zástupcem ředitele je ekonom Ing. Lubomír Vaněk. Všichni dojíždějí z Prahy.

Minulé vedení závodu vkládalo velké naděje do spolupráce se zahraničním kapitálem firmy Secheron, která nakonec odkoupila budovu VÚSE v Běchovicích.

Loni i letos vykazujeme zisk. I v podmínkách daně z přidané hodnoty jsme platebně schopní, i když v České republice a v menší míře na Slovensku máme finanční pohledávky.

Úspěšně vyvážíme na Ukrajinu, pomocí zprostředkovatelských firem i do Ruska, dále na Slovensko, snažíme se prodávat nejen ve východních, ale i v západních spolkových zemích Německa a ve Španělsku.

Elektromechanika, dříve ČKD Trakce, byla vždy malým závodem elektrostrojírenského zaměření.

Vyrábíme části pro výrobu tramvají, lokomotiv, např. brzdiče, zrychlovače, přepínače. Spolupracujeme se zahraničními firmami, které vyžadují jen elementy, např. stěrače určitého typu. Naše výrobky musí být první jakostní kvality včetně materiálu.

Zahraniční firmy dbají na životní prostředí.

Do opravy areálu EMÚ investujeme v nejbližších měsících 1 mil. Kč nejen na nátěry, čištění podlah, zahradnické práce, potřebujeme nové sklady pro finální výrobky. Opravili jsme si vodovodní řád, jenom kanalizace nás stála 800 000 Kč. Dále nakupujeme stroje, svářečku CO2, lis atd.

Jako soukromá firma musíme být ziskoví. Potřebujeme další kvalifikované frézaře a soustružníky, 30 lidí nestačí. V nejbližší době chceme i Úvalským nabídnout malé vířivé pračky pro chataře, malé domácnosti a univerzální dřevoobráběcí stroj pro kutily.

Seznamujeme se s vedením města, navázali jsme kooperativní vztahy s podniky v Úvalech a okolí. (Z rozhovoru s L. Vaňkem ŽÚ 7/1993)

Poznámka: V současnosti (2019) existuje v příloze kroniky města z roku 2016 studie od Lukáše Rubeše o historii Elektronspol Úvaly – zde v roce 1993 zmíněné kronikářem p. Sedlmajerem, pokládám za vhodné upozornit na vývoj od r.1932 po zakoupení bývalé zpustlé továrny Oleo v Úvalech a přeměnu na Elektronspol v roce 1942, který se různými cestami transformuje (viz kniha Úvaly v průběhu staletí z r.2004) na soukromou firmu Elektromechanika. Janurová 2019

Vega, Kubínka, Masna - historie

Proměna Masného průmyslu Úvaly ze socialistického na soukromý podnik

12. 5. 1920 založil Jan Kubín továrnu na margarín, Vegu. Po znárodnění v r. 1949 byly stroje odvezeny, továrna změnila program. Nakonec zde sídlilo ředitelství koncernového podniku Středočeský průmysl masný, které investovalo do budov v Čáslavi, postavilo masokombinát v Kladně, Příbrami a v Mladé Boleslavi. Na Benešov a Úvaly již mnoho nezbylo, jak řekl níže zmíněný J. Fišer.

Čtyřem neteřím paní Kubínové byly vráceny staré výrobní prostory 1. 9. 1992. Jednatelem, tj. ředitelem závodu Masný průmysl Úvaly, s. r. o., se stal **Josef Fischer**, kterého jsem poprosila o **rozhovor**.

Nároky Fondu národního majetku již byly uhrazeny. Během září dořešíme majetkové vyrovnání, jedna spolumajitelka požádala o vyplacení restitučního podílu.

Vyrábíme 72 druhů uzenin, 8 druhů šunky a 3 druhy tuků. Nejznámějším výrobkem je úvalská paštika. Všechno maso nakupujeme na jatkách. V posledním čtvrt roku jsme dali do prodeje 19 nových druhů uzenin, doporučuji Titán.

Musím investovat a modernizovat, jinak mi ujede vlak. Ještě státní podnik zajistil na leasing pro výrobu šunky rakouskou linku Tiromat firmy Krämer - Grebe. Koupili jsme masírovací stroj z Dánska Danfotech, stroj na výrobu párků Supermatic z USA, odblaňovací zařízení Schaller z Německa. Investuji a přitom musím dodržovat pracovně-právní závazky a všechny pohledávky a závazky bývalého státního podniku. Podařilo se již ve sklepních prostorách z 22 chladíren modernizovat 4, vyměnit rozvodnou stanici elektrického proudu, repasovat agregát jako nouzový zdroj. Opravujeme udírny, pokračuje vmontování chladicích zařízení do přepravních vozů. Byla provedena oprava strojovny chlazení včetně agregátů a rekonstrukce chladicích agregátů včetně chladicích věží. Vytápění budov bylo převedeno z parního na teplovodní. Celý objekt byl oplocen. Připravuji znovu vybudování parku a opravy fasád. Odešli důchodci, sami rozvázali pracovní poměr mnozí lidé z administrativy. Odešli též vedoucí pracovníci. Dnes máme kolem 210 zaměstnanců. Postupně přijímáme další odborníky.

Platí: "Kdo nekrade, okrádá rodinu?"

Asi 40 % zaměstnanců jde s námi, na všechny lidi není spolehnoutí. Při prokázané krádeži musí takoví nepoctivci odejít. Škoda, že lidé pracují jen na příkaz, že nepřijdou s něčím sami.

Jak chcete čelit konkurenci? Do Úval je voženo maso a uzenářské výrobky i z okolí.

Vedle dvou prodejen v Úvalech máme další prodejny v Českém Brodě, Plaňanech, Stříbrné Skalici, Velimi, Odolené Vodě a v Čáslavi. Můžeme si určit svoje ceny, nemusíme využívat překupníků. Prodáváme levně, maximálně s desetiprocentní přírůžkou, v Úvalech bez rabatu. Naše konkurence v Úvalech, bývalí náměstci podniku, odebírají i část zboží od nás. Zákazníky chceme získat kvalitou a hygienou. Využíváme české zdroje surovin, abychom nemuseli jít s cenou nahoru.

Chtěl bych vybudovat porážku, která bude odpovídat normě EHS a nebude narušovat ekologický systém. Vlastní jatka uspoří hodně peněz.

Kolik hodin pracujete denně? Šestnáct hodin i více.

Lenka Mandová Foto repr. (ŽÚ 9/1993 s. 8, 9)

Poznámka Janurová 2019: u historie tak velkého a důležitého podniku v Úvalech v retrospektivním zápise kroniky 1993/2019 je možno doplnit, že po roce 1992,

kdy byl závod navrácen majitelkám, fungoval jako Masný průmysl Úvaly, s.r.o a přes rozsáhlou rekonstrukci objektů i strojního vybavení se nepodařilo udržet rentabilní výrobu. Po několika změnách majitele byla ukončena výroba a objekty uzavřeny. V roce 2000 je majitelem Ing. Pavel Tomáš, který hodlá využívat prostory jako sklady potravin, jeho podnikem je PT Servis – Velkoobchod potravinářským zbožím. Tolik z knihy Úvaly v průběhu staletí z roku 2004.

Zdravotnictví

Privatizace zdravotnictví

Zdravotní středisko.

Dle rozhodnutí ministerstva zdravotnictví ze dne 30. 9. 1992 byla zřízena odborná zdravotnická komise pro posouzení privatizačních projektů zdravotnických zařízení v okrese Praha východ. Tato komise zasedá ve složení:

Ing. Švec - zástupce privatizační komise

pí. Setničková- zástupce privatizační komise

MUDr. Vízner - zástupce OÚ Praha-východ

MUDr. Vipler - zástupce lékařské komory

MUDr. Monchein - zástupce stomatologické komory

MUDr. Husincová - zástupce stomatologické komory

MUDr. Bauerová - zástupce lékárnické komory

MUDr. Valentová - zástupce "Okresního svazu pracovníků ve zdravotnictví"

Ing. Baumanová - zástupce města Úvaly

Ještě k otázkám privatizace, MUDr. Brousková Soňa, MUDr. Kumprechtová:

Před časem nás potěšila zpráva, že i naše zdravotní středisko se chystá na proces privatizace. Je podáno několik privatizačních projektů a je také známo, že přednost mají obvodní a dětští lékaři a že existuje možnost převodu do majetku obce.

Nová část budovy byla vybudována v akci "Z" a patří městu, zatímco stará část je majetkem bývalého OÚNZ. MÚ má za to, že nikdo nemá právo na hospodaření s majetkem, který mu nepatří. To přece už tady bylo a jsme jenom rádi, že tomu již tak není a nikdy také nebude. A dále nikde není zaručeno, že soukromý majetek bude znamenat zajištění lepší zdravotní péče. V současné době jsou příjmy lékařů na takové úrovni, že na soukromníky stanovenou výši nájemného nebudou mít lékaři dostatek finančních prostředků. I tak ale není možné, aby se MÚ nechoval tržně. Musí stanovit takové nájemné, které by svou výší pokrylo celkové náklady na provoz a údržbu a navíc přineslo do městské pokladny větší množství peněz. Po vyřešení stávajících problémů ve

zdravotnictví by se mohlo stát, že nový majitel by stanovil takové nájemné, které by třeba snížením počtu pracovníků znamenalo již zhoršení zdravotní péče pro občany Úval a přilehlých obcí. Nejbližší 2 - 3 roky přinesou snad do této otázky jasno. A to bude také doba, která ukáže, zda tento názor MÚ byl správný či ne, a či se rozhodne, a to za mnohem lepších finančních podmínek, budovu prodat. Na úkor tržní hodnoty nelze však provádět takové úpravy a rekonstrukce objektu, které se budou týkat stavebních záležitostí, a zajištění vyšší úrovně lékařské péče s vybavením novými přístroji jako Rtg a Ekg. Proč jsme tedy podali privatizační projekt, jehož cílem je bezúplatný převod zdravotnického zařízení do majetku města? Protože si podle našeho názoru zaslouží zvláštní pozornost. Jsou to totiž právě tyto subjekty, které by měly udržet zařízení poskytující zdravotní péči i v místech, kde její provozování není a nemusí být finančně úspěšné, ale kde jde o obecnou prospěšnost takového zařízení, o zájem občanů voličů. Závěrem uvádíme, že zatímco městské zastupitelstvo projednávalo problematiku privatizace zdravotnictví se všemi místními lékaři, místní sdružení ODS jednalo zřejmě jen s některými.
(ŽÚ 1/1993)

Starosta města Úvaly Ing. Ivan Černý informuje v ŽÚ 1/1993 o privatizaci zdravotnictví v Úvalech.

Zdravotní středisko bylo postaveno na začátku 60. let s brigádnickou pomocí občanů a předáno OÚNZ, tj. státu. Přístavba střediska z druhé poloviny 70. let byla stavěna jako akce Z rovněž s částečnou pomocí občanů. Pro formální nedostatky, jako např. revizní zprávy apod., OÚNZ přístavbu nepřevzal. Zůstala tehdejšímu MNV, nyní je podle zákona ČNR č. 172/1992 Sb. o majetku obcí majetkem města. Přitom má budova střediska jedno schodiště, ústřední topení, jednu přípojku vody i elektřiny, jeden septik. Základní privatizační projekt zpracovává zakladatel, tj. poliklinika v Klimentské ulici z pověření Okresního úřadu Praha-východ. Konkurenční projekty mohly do 31. října 1992 podávat zejména fyzické nebo právnické osoby, které splňují podmínky k výkonu lékařské, stomatologické a lékárnické praxe, a také obce. Nyní probíhá projednávání projektů v okresní zdravotnické privatizační komisi, kde při projednávání úvalského střediska bude přizvaným členem i zástupce našeho města (člen zastupitelstva). Tato komise se vyjadřuje k projektům, ale nerozhoduje, a postupuje je se svým stanoviskem ministerstvu zdravotnictví. Po jeho souhrnném vyjádření přijde na řadu ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci a to rozhodne, podle kterého projektu se bude privatizovat.

Proč zastupitelstvo města rozhodlo podat privatizační projekt na bezúplatný převod do majetku města?

Z mnoha důvodů:

1. I když v základním privatizačním projektu zpracovaném poliklinikou v Klimentské ulici je rovněž navržen bezúplatný převod střediska na obec, je značně nejisté, že projekt zahrnující velkou část zařízení v okrese bude schválen. A to i přes podporu většiny úvalských lékařů tomuto projektu.
  2. Na rozdíl od mnoha jiných objektů si občané města středisko z velké části postavili sami.
  3. Privatizovat do soukromého vlastnictví lze jen tu část, kterou vlastní stát. Druhou část může město buď pronajímat, to bude přinášet nevýhodu dvou vlastníků, nebo odprodat, ale tím ztratí vliv na zdravotnictví ve městě.
  4. Pokud by město získalo celý objekt, mohlo by pronajímáním ordinací lékařům ovlivňovat zdravotnickou péči obyvatel.
  5. Po několika letech, po ustálení soukromých ordinací, by mohlo město objekt prodat celý. K tomuto bodu ještě poznámku: v květnu 1992, kdy o tom zastupitelstvo rozhodovalo, nebylo ještě zdaleka rozhodnuto o zvýhodněných úvěrech při privatizaci zdravotnictví. Mnoho měst navrhovalo postup, při kterém by privatizace zdravotnictví postupovala ve dvou fázích, nejdříve by se privatizovala činnost včetně zařízení a vybavení a později i objekty.
  6. Při privatizaci zdravotnického zařízení musí být zachovány poskytované zdravotnické služby, ale nikde není řečeno, v jakém rozsahu. A to je hlavní důvod, proč všechny obce podávají své privatizační projekty na bezúplatné převody, některé dokonce ve spojení s lékaři na převody za úhradu.
- Na závěr jenom tolik, že při posuzování privatizačních projektů budou hlediska zachování, popřípadě zlepšení komplexnosti zdravotnické péče rozhodující. To znamená, když privatizační projekt města zachovávající dosavadní péči bude zamítnut a dostane přednost jiný projekt, ať už podaný MUDr. Marešem nebo někým jiným, měl by být tento projekt lepší a nabízet širší a kvalitnější zdravotnické služby pro úvalské občany. To je vlastní cíl celého snažení a dostatečný důvod k podání privatizačního projektu městem.

Privatizace zdravotnictví v Úvalech (ŽÚ 1/1993)

Kronikář uvádí dále některé články ze Života Úval, týkající se zdravotnictví.

Péče o děti s vývojovými nebo vrozenými vadami

V současné době se hodně mluví o dětech postižených různými vadami. Přestože se mnohým zdá tento problém vzdálený, žijí takové děti i u nás v Úvalech a okolních obcích.

Mám na mysli především tyto poruchy: A) poruchy smyslové - poruchy sluchu - počet dětí 3, poruchy zraku (šilhání, špatné vidění) - 29. B) poruchy metabolické - 4. C) poruchy nervové - 10. D) poruchy mentální - 12. E) sociální debilita, týrání dětí - případ zatím neznám.

Pokud se dítě s vrozenou vadou narodí, je z porodnice odesláno na příslušné oddělení do Prahy - Klimentské, kde je pro spádovou oblast Úval většina oddělení a poraden. Někdy se stane, že již z těhotenství lze usuzovat na nějakou vadu, potom je budoucí maminka vyšetřena na některé pražské klinice, kde specializovaná centra pomohou ihned, jakmile se malý človíček narodí. Všechny tyto děti se sledují, zvou do dětského střediska v Úvalech, kde spolu s odborným oddělením se snažíme pomoci rodině s jejími problémy, poskytnout jim rady, léky, doporučit cvičení, lázně, ozdravovny, usnadnit její nesnadný úkol.

Dnes ve veřejnosti rozšířená dysgrafie, dyslexie, leváctví, pokud se nesdruží s těžší psychomotorickou poruchou, nepředpokládá automatické přeřazení do zvláštní školy. Takové dítě se snažíme zařadit do speciálních tříd v okrese nebo poblíž Úval, kde se o ně stará speciální pedagog, odkud se dítě po jednom až dvou letech vrací zpět do své původní třídy. Pakliže se přidruží jiná porucha a dítě již od 3. třídy nestačí zvládnout nároky základní školy, po dohodě s třídním učitelem, dětským lékařem a rodiči vyšetří dítě z pedagogicko-psychologické poradny většinou dr. Trávníčková, která v budově úvalské školy pracuje dva dny v týdnu.

Vyšetřuje též děti s výchovnými problémy, výukovými, dále dysgrafiky, dyslektiky, leváky, děti s poruchami řeči a výslovnosti. Samotné leváctví dnes již nepřeučujeme. Naší snahou je podchytit tyto děti včas, abychom zbytečně dítě špatnými známkami a neúspěchy nedeprimovali, neboť potom se jedná o začarovaný kruh, z kterého se velmi těžko vystoupí. Ovšem 1. a 2. třídu základní školy, dle našeho názoru, by mělo zkusit každé dítě i za cenu horší známky. Doporučíme učiteli, aby byl na dítě brán zřetel, zejména v českém jazyce, aby učitel nešetřil pochvalou, rodičům doporučíme přípravu dítěte do školy. V úvalské zvláštní škole je letos 38 dětí, o které se starají 4 učitelé - specialisté. V červnu opustí ZvŠ (*Zvláštní škola*) 8 dětí.

Prozatím všichni žáci, kteří dokončili ZvŠ v Úvalech, se umístili v učebních oborech v podstatě dle svého přání. S učebním oborem jsou při mém dotazu spokojeni a úspěšně prospívají. Do ZvŠ v Úvalech dojíždějí též děti z Horoušan, Tuklat, Tlustovous, Jiren, Klánovic, Šestajovic a Doubravčic.

Je mi líto především dětí, které svou inteligencí do ZvŠ nepatří, ovšem v rodině nemají takové zázemí, které by jim pomohlo překonat obtíže v učení, a při naší nejlepší vůli jim pomoci, v ZvŠ skončí. Na druhou stranu pro mnohé rodiče není přeřazení do ZvŠ zprvu nijak příjemné, nedovedou si dost dobře vysvětlit, že

právě jejich dítě ve škole nestačí. Brzy ale zjistí, že dítě se zklidní, je méně roztěkané, do školy se těší a začíná nosit pěkné známky. Největší radostí pro rodiče, pedagogy, ale i pro nás je potkávat již dobré, pracovité, slušné skoro dospělé děti, které se v životě dobře uplatní i přes problémy, s kterými se v dětství potýkaly. Všem dětem, pro které dětství nebylo jen "hrou", přeji z celého srdce šťastný start do života.

Z uvedeného vyplývá, že pro 38 dětí s nějakou vadou, nejen z Úval, ale i z okolních vesnic, je děláno maximum. V závažných případech, hlavně při výchovných problémech, je možno dítě vyšetřit na dětské psychiatrii v Praze, v Klimentské ulici.

MUDr. VI. Kumprechtová

Zdravotně závadné výrobky

Okresní hygienik Praha-východ zakazuje s okamžitou platností distribuci, prodej a používání zdravotně závadných výrobků:

- Paprika sladká mletá kořeninová, dat. balení 1301 SM, balení a 50 g balírny Praha
- Paprika štiplavá, balení a 50 g, výrobce Novofrukt n. p. Nové Zámky, dat. výroby 29. 6. 1992
- Hamburger z drůbežího masa - zmrazený, balení po 450 g, výrobce Drůbežářský podnik Libuš, dat. výroby 20. 1. 1993.

Odůvodnění: Ve vzorcích výše uvedených výrobků byla laboratorně prokázána přítomnost bakterií salmonella. (ŽÚ 4/1993)

Rodina

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy okresů Praha-východ a Praha-západ (dříve Manželská a předmanželská poradna Praha-východ a Praha-západ) se nachází na adrese:

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Praha-východ a Praha-západ, 150 52 Praha 5, Zborovská 11, telefon 512 27 19 nebo 512 22 41.

Slouží všem občanům zmíněných okresů a občanům obvodu, ve kterém se poradna nachází, dále všem, kteří se na poradnu obrátí:

- partnerským a snoubeneckým dvojicím
- manželským párům a rodinám
- jednotlivcům

Pomáhá řešit:

- partnerský a manželský nesoulad, krizové situace vztahu, intervence v rozvodovém jednání, řešení porozvodové situace, problematika neúplných rodin, poradenská pomoc rodině ohrožené nezaměstnaností atp.
- nesoulad v rodině, generační problémy, práce s celou rodinou
- nezařazenost jednotlivce, osamělost, nezačleněnost v sociálním prostředí, vnitřní konflikty
- psychoterapeutická pomoc zdravotně postiženým a jejich rodinám

Kdo pracuje v poradně?

Psychologové a psychoterapeuti, psychiatři a sexuologové, právník, dětský psycholog, terapeut alternativní medicíny, sociální pracovníce.

Poradenské služby jsou bezplatné.

Návštěva poradny nevyžaduje žádné doporučení.

Všem klientům zaručuje poradna naprostou mlčenlivost a plnou důvěru.

Máte právo vystupovat i anonymně.

(ŽÚ 9/1993, s. 5)

Zemědělství v oblasti Úval

Zemědělství v úvalské oblasti. Rozhovor s panem Milošem Raisem, vedoucím střediska. Agrotechnického podniku Mstětice, a. s.:

Na našem hospodářství, které bylo jednotkou Státního statku Říčany, došlo k privatizaci k 1. 8. 1993, stali jsme se součástí akciové společnosti Agrochemický podnik Mstětice.

V současné době se provádí smluvní pronájem půdy od vlastníků - je jich celkem 163, rozesílají se návrhy smluv s podmínkami: pronájem na 10 let (s možností další obnovy), úhrada ročního pachtovného ve výši 1% celkové ceny půdy, která u nás představuje 55 100 Kč za hektar, a hrazení plné výše pozemkové daně. Pokud bude mít vlastník zájem o vydání pozemku do vlastního užívání, je třeba geodetické zaměření hranic. Vydání pozemků přístupných z veřejných komunikací je realizovatelné přímo. Na vydání pozemků nepřístupných (umístěných např. ve středu současných honů) je nutno vyčkat úředních hospodářsko-technických úprav, které budou následovat v dalším období.

Budovy budou také samozřejmě privatizovány. Bud' vráceny soukromým osobám, nebo - a to jde o budovy v majetku státu - se stanou prostředkem k úhradě dalších restitučních nároků. Budeme se samozřejmě snažit smluvně pronajmout i budovy, protože jsou přirozeně i pro naši budoucí činnost nepostradatelné.

Podle vzájemné dohody byl vrácen mrtvý i živý inventář s ostatními možnými náležitostmi šesti restituentům převážně v oblasti Dobročovic.

Našich celkem 18 pracovníků se bude starat nejen o obdělávání přibližně 700 ha půdy, ale i o živočišnou výrobu. Hlavními plodinami zůstávají obiloviny (především pšenice a ječmeny), řepka, cukrovka, pícniny a kukuřice na zrno. V živočišné výrobě chceme zachovat a rozšířit chov dojnic a výrobu hovězího masa.

Hledáme kontakty s novými firmami, které se zemědělskými produkty obchodují. Výrobu hovězího masa chceme realizovat i s naším Úvalským průmyslem masným. Mléko uplatníme v Pragolaktosu.

Budoucnost je, upřímně řečeno, nejasná. Vše záleží na celkovém ekonomickém vývoji a v neposlední řadě i na našich ekonomických schopnostech. Vlivem cen vstupních prvků, ale i dalších vlastních vysokých nákladů, je zemědělská výroba i u nás zatím nerentabilní. Chceme však rozhodně zlepšit technologii a organizaci výroby, zaměřit se hlavně na efektivní pěstování pšenic, ječmenů, řepky a kukuřice na zrno. Je třeba prostě dosáhnout přinejmenším ekonomické rovnováhy a pro podnikání nutného zisku.

Miloš Měšťánek (ŽÚ 11/1993)

Služby města

Zapůjčení kontejneru

Otázky pro starostu a městské zastupitelstvo: Jakým výpočtem jste dospěli k částce 300,- Kč za zapůjčení kontejneru? Neobáváte se, že tato vysoká částka odradí občany a že přispěje k další tvorbě černých skládek?

Úprava ceny kontejnerů:

1. Náklady na pořízení nového vozu AVIA včetně kontejnerů.
2. Zvýšené náklady na úpravu skládky (oprava rypadla, úprava skládky org. IPS).
3. Zvýšené náklady na pohonné hmoty a mazadla.

Ani upravená cena nepokryje všechny náklady uvedené v bodech 1. až 3.

- MěÚ Úvaly, zástupce starosty ing. Václava Baumanová. (ŽÚ 2/1993)

Koupaliště

Pro sezonu 1993 uzavřel MěÚ Úvaly od 1. 4. 1993 nájemní smlouvu na provozování koupaliště. Nájemce však nedodržel podmínky smlouvy a tato musela být ke dni 15. 5. 1993 vypovězena.

Vzhledem k tomu, že jiný zájemce o pronájem koupaliště se nepřihlásil, jsme nuceni i v roce 1993 koupaliště financovat z vlastních prostředků a jeho provoz zajistit pracovníky VPS a brigádníky.

Vstup na koupaliště je ve stejné výši jako v r. 1992, t. j.: 7,- Kč dospělí, 4,- Kč děti do 14 let, po 16,30 hod. 4,- Kč dospělí a 2,- Kč děti. Koupaliště bude otevřeno v polovině června.

Ing. Baumanová, zástupce starosty (ŽÚ 6/1993)

Další služby ve městě

(podle inzerce v ŽÚ)

Sběrna, čistírny oděvů, mandlování prádla, prodej čistících a pracích prostředků. Fa Alena Čermáková, Úvaly, B. Němcové 279 (proti poště).
Rozšíření služeb v Úvalech: sběrna, čistírna oděvů, mandlování prádla (ŽÚ 1/1993)

Ilona Pospíšilová, ved. registračního místa kupónové privatizace 321 14 32114 Úvaly, V Podhájí čp. 1283 oznamuje změnu otevírací doby pro veřejnost od 1. 1. 1993 v pondělí" 9.00 - 16.00, úterý: 9.00 - 16.00, středa: 9.00 - 16.00, čtvrtek: 9.00 - 18.00, pátek: 9.00 - 14.00.

Registrační místo kuponové privatizace v Úvalech – provoz (ŽÚ 1/1993) *(chybně uvedena ulice - Podhájí je správně, pozn. Jan.)*

Potravin „U Mouchy“

samoobsluha na náměstí Arnošta z Pardubic čp.20, k nákupům zve Rudolf Tuček a ing. B. Moucha a varuje před krádežemi, kterým se brání průmyslovou kamerou. Prodejna nabízí čerstvé lahůdky, saláty, chlebičky, uzeniny, dárkové balíčky ...

Česká pojišťovna zdraví – zastoupení v Úvalech

Firma Jindřich Panec- Česká pojišťovna, Husova čp.78, nová služba občanům Úvaly – druhy pojištění, pracovnice Ludmila Fischerová.

"Založte si s naší společností chov kalifornských žížal a ty Vám přemění veškerý odpad z domácnosti Bioland - International, spol. s r. o. Senohraby. Inzerát v ŽÚ 8/1993.

Geodetickou kancelář otevřel v Úvalech, Rašínova 1239 Ing. Jaroslav Rydlo. (ŽÚ 3/93)

V Úvalech otevřena tiskárna: Czechoprint, s. r. o., Škvorecká 776 - ofsetový tisk do formátu A 2, černobílý i barevný. (ŽÚ 3/1993)

V souladu s vyhláškou č. 111/81 Sb. o **čištění komínů** a zákonem č. 455/91 Sb. o živnostenském podnikání byl pro město Úvaly a spádové obce v rámci stanoveného územního obvodu v působnosti OÚ Praha-východ pověřen

výkonem koncesované živnosti kominiectví pan Miroslav Javůrek, Třebohostice 23, 250 83 Škvorec, tel. 9971 979. (ŽÚ 4/93)

V. Politický a kulturní vývoj, školství, spolky

Ivan Kočárník v Úvalech

Výjimečnou událostí v Úvalech byla návštěva místopředsedy vlády a ministra financí.

8. 11. 1993 si přišlo asi 150 občanů z Úval a okolí pobesedovat s místopředsedou vlády a ministrem financí Ing. Ivanem Kočárníkem. Setkání pečlivě zorganizovalo místní sdružení ODS v kulturním domě pod vedením znovuzvoleného předsedy Ing. O. Kováře.

Pan ministr obšírně vysvětloval problémy nejen z oblasti financí.

V příštím roce bude po daňové stránce ulehčena existence neziskových organizací. V daňovém systému je ministr Kočárník pro sponzorství, nikoliv pro daňovou asignaci, tzn. určení jisté části daňových odvodů pro zmíněné nezávislé organizace.

ODS se chce dobře připravit na územně správní uspořádání, na tuto změnu se dívá z hlediska občana: co tím občan získá, nebude nové uspořádání drahé? (Proto ODS uvažuje o časovém horizontu územně správního uspořádání do roku 1996.)

Na poznámku o 23% dani z přidané hodnoty, jejíž výše může vést k rozšíření melouchaření, vysvětlil ministr Kočárník, že cílem je jediná sazba DPH v Evropě. Velmi nízké současné procento DPH by v budoucnu znatelně zvýšilo ceny zboží v ČR, kdežto nynější snížení by nepřimělo prodejce ceny zboží snížit.

Po kritice, že konzervatismus ODS se mění v liberalismus, vysvětlil ministr, že ODS staví svůj program na hodnotách křesťanského světa, dává přednost evolučnímu vývoji před revolucemi. Objasn timer dvojí význam slova liberalismus v anglosaských zemích a v Evropě, kde liberální ekonom vyznává funkci trhu, tzn. volný trh. Ministr připustil ekonomický liberalismus ODS, nikoliv liberalismus ve smyslu středu politického spektra.

Na otázku, kdy začnou bankroty v ČR, ministr podotkl, že zákon o bankrotech již máme. Že vše záleží dlouho na soudech, je známé. Podniky řeší svou nepříznivou finanční situaci odprodejem částí svých podniků, tím dochází k ozdravování struktury podniku. (Nezmín timer o tom, kdy velké podniky přestanou být dotovány ze státních peněz. Necháme se překvapit po 2. vlně kupónové privatizace v příštím roce.)

Aby vklady působením inflace neztrácely na hodnotě, představoval by si ministr pro zachování reálné úrovně vkladu 10 % úrok. Souhlasil s tím, že banky by si za

své služby měly počítat 2 - 3 %, současná marže je 7 %. Ministr dodal, že doufá, že dojde ke snížení úrokových sazeb u výpůjček.

ODS nepodceňuje komunální volby.

O něco více času věnoval ministr otázce policie. Ministr několikrát opakoval, že problém policie není jen otázkou peněz. Jeho ideou je obecní strážník, který pravidelně prochází městečkem. Z pléna podotkl policejní důstojník, že přístup policistů ke své práci není vždy kladný. Vláda chystá novelu trestního zákona, která by pamatovala i na celní a finanční stráž. Dnešní neuniformovaní finanční kontroloři jsou fyzicky napadáni. (Vzpomněla jsem si na případ svého okradeného spolužáka, kterému za nečinného přihlížení sousedů vykradli byt.) Ministr hovořil o nebezpečném trestném činu s morálním dopadem – o daňových únicích, např. u daně z nemovitosti.

Znovu se jeden dotaz vrátil k otázce osobní bezpečnosti, k represím za nedodržování zákonnosti. Ministr považuje za samozřejmé, aby se lidé domohli zadostiučinění a u drobných přestupků rychle. Ministr znovu připomněl všeobecnou nespokojenost se zdlouhavou prací soudů. Zvýšené procento kriminality připisal na vrub morálního dědictví minulosti. (Pamatoval by si někdo z dříve narozených občanů, do jaké míry byla zlodějina rozšířena před II. světovou válkou, jak byla postihována, jak se sousedé dívali na takového člověka?)

Mladý muž se optal na možnost hospodaření po určitý čas s deficitním rozpočtem. Ministr kategoricky odmítl deficitní hospodářství. Nechce, abychom žili na dluh. Takové hospodaření by vedlo k inflaci, neřešilo by problémy, jen bychom se nějaký čas problémům vyhýbali. Ministr financí předpokládá pro rok 1994 snížení inflace na 9 %. Vláda může podpořit rozvoj ekonomiky soukromého hospodaření jen vyrovnaným rozpočtem, znovu dodal ministr. Otázku špinavých peněz považuje ministr Kočárník za velmi důležitou, stala se problémem všech civilizovaných zemí. Podmínkou řešení je prolomení anonymity vkladů. Jednou z možností by byl zákon, který by umožnil bance požadovat na vkladateli většího množství peněz prokázání jejich původu. Evropské společenství již vydalo směrnice, Německo zákon, my převzeme zkušenosti těchto zemí včetně ochrany občanů před mafiemi a překupníky drog.

Rozpory v koalici, o kterých se dozvídáme v novinách, vysvětlil ministr také snahou o zviditelnění menších politických stran. Politici vystřelí balónek, tím se zviditelní a upoutají pozornost potenciálních voličů.

System vnitřní konvertibility české koruny je znám. Od 1. 1. 1994 bude zvýšen limit nákupu deviz na osobu. S úplnou směnitelností, tzn. s volným převodem kapitálu, se počítá kolem roku 2000. Strážce hodnoty měny se stala Česká

národní banka, jejíž nezávislost trvá. ČNB není pod státním dozorem žádného ministerstva. (Limit nákupu deviz na osobu byl zvýšen na Kč 12 000.)

V současné době mají všichni ministři vypracovat návrh, jak by na ministerstvech mohli ušetřit. Ministerstvo financí připravuje snížení počtu pracovníků, přitom založení nejvyššího daňového úřadu, nejvyššího majetkového úřadu a orgánu státního dozoru. Ministerstvo chce zřídit celní a finanční stráž, snížit počet oblastních celních úřadů z 21 na 8, vybudovat systém vnitřní kontroly se zaměřením proti korupci.

Po dvou hodinách poděkoval ministr financí Ing. Ivan Kočárník za kultivovanou atmosféru a zajímavé otázky, načež rokoval v užším kruhu více než hodinu se zúčastněnými starosty.

Odpovědi ministra Kočárníka byly velmi přesné a zasvěcené v oblasti financí, z jiných sfér našeho života přinesly obecné informace. Občané se dozvěděli méně známé důvody pro určitá rozhodnutí vlády. Ministr působil přesvědčivě, kultivovaně, vědom si nedostatků a časové náročnosti jejich řešení. Pro konkrétní vyřešení našeho nejpálčivějšího problému, bezpečnosti našich majetků, by bylo potřeba pozvat ministra vnitra. Ujme se toho některá politická strana v Úvalech?

(Článek nebyl z technických důvodů autorizován ministrem Kočárníkem. V závorce jsou uvedeny poznámky autorky.) – L. Mandová

(ŽÚ 12/1993)

K setkání Ing. Ivana Kočárníka s občany

Naše město není příliš častým cílem návštěv vedoucích představitelů našeho politického života. Vyplývá to jednak z jeho polohy na okraji Prahy, hlavního města našeho státu, kam se politické dění soustřeďuje, což pro zájemce skýtá dosažitelné možnosti účasti, jednak z jeho nevelkého významu ať už ekonomického či jiného.

Přes tyto skutečnosti přijal pozvání k setkání s občany místo předseda vlády a ministr financí České republiky Ing. Ivan Kočárník, jeden ze spoluvůrců naší ekonomické reformy a transformace našeho zanedbaného, sovětským zájmům podřízeného hospodářství k prosperující ekonomice volného trhu.

Setkání se uskutečnilo dne 8. listopadu v kulturním domě. Pana ministra a jeho doprovod, vedoucí představitele Oblastní rady ODS Praha - východ, přivítalo hlediště velkého sálu, zaplněné občany, kteří přišli, aby se přímo od pramene dověděli podrobnosti k řadě problémů, jež nás v současnosti nejvíce zajímají či trápí. Potvrdila to kultivovanost a vysoká úroveň jednotlivých dotazů, na něž pan ministr odpovídal věcně, konkrétně a i při složitých záležitostech velmi

srozumitelně, bez jakékoliv zbytečné rétoriky, takže celé dvě hodiny udržel sál v soustředěné pozornosti.

Podle oboustranných vyjádření proběhl celý večer na vysoké kulturní úrovni a chtěl bych proto ještě jednou poděkovat našim hostům za to, že si pro nás naši čas ze svého drahocenného volna, i všem občanům, kteří této příležitosti v tak hojném počtu využili. Zvláště nás potěšila řada mladých i nejmladších, kteří se také aktivně podíleli na průběhu setkání.

Závěrem bychom chtěli poděkovat vedení kina za operativní úpravu programu, která setkání umožnila, a městskému úřadu za aktivní pomoc při přípravě.

Doufáme, že zájem o zásadní otázky dalšího rozvoje našeho státu ve směru jeho správného trendu bude narůstat, a těšíme se, že vám budeme moci nabídnout podobné setkání.

(ŽÚ 12/1993, s. 3)

Komunální volby v listopadu 1994 začínají klepat na dveře

V těchto dnech uplynul rok od posledních parlamentních voleb. I v našem městě značná část voličů přispěla svými hlasy k vítězství ODS a pravicové koalice, a může proto dnes při hodnocení svého rozhodnutí konstatovat, že bylo správné, i když se bohužel splnily předpoklady, vyplývající z politické orientace slovenské části bývalého společného státu a z tamního vítězství Mečiarova HZDS, a došlo k rozdělení Československa. Z hlediska zájmů lidu země koruny české také dostatečně rychle včetně následně perfektně organizované měnové odluky. Přetrvávající spory o majetkové vypořádání se stále dalšími nejneuvěřitelnějšími, až stupidními požadavky slovenské strany nás denně přesvědčují o tom, jak by to asi vypadalo v pokračujícím státě. Naše přední politiky a národohospodáře to odvádí od možnosti rychlejšího řešení našich vnitřních problémů, ale věřme, že naleznou brzy rozumné rozuzlení.

Nás překvapuje přetrvávající nezájem o vedení záležitostí, které se každého z nás bezprostředně každodenně dotýkají v nejrůznějších oblastech života našeho domova. Důvodů, proč tomu tak je, je jistě celá řada. Nejzávažnějším je pochopitelně oněch více než 40 let, v nichž komunističtí mocipáni všech stupňů totalitním prosazováním importovaných ideologických, politických a ekonomických zvráceností potlačovali jakékoliv projevy demokracie, čímž u slušných lidí vypěstovali odpor k činnostem politických stran a k politice vůbec a zaháněli je na vlastní píseček do ulit soukromí. Tato skutečnost se projevuje i v našem současném městském zastupitelstvu, kde poslanci zvolení za OF se až na jednu výjimku dnes proklamují jako nezávislí.

V současných dnech je však situace již jiná, a jestliže se hlásíme k principům demokracie a tržního hospodářství s hierarchií osobní zodpovědnosti každého jednotlivce za sebe, rodinu, obec a stát, pak je třeba, abychom se všichni

zamysleli nad svými možnostmi jak pomoci našemu městu, a tím samozřejmě i sobě k co nejrychlejšímu, nejehospodárnějšímu a nejúčelnějšímu odstranění současné zaostalosti. Možností je celá řada: např. práce v našem místním sdružení, podněty místnímu zastupitelstvu či městskému úřadu, práce v komisích městského zastupitelstva či ochota kandidovat v blížících se volbách do nového vrcholového orgánu města.

Zvláště bychom chtěli apelovat na střední a mladší generaci našich spoluobčanů, která má ještě dlouhá léta života v našem městě před sebou, a na kruhy podnikatelské, protože podmínky a prostředí, jaké pomohou vytvořit ve městě, se zpětně promítnou do výsledků jejich činností.

Místní sdružení ODS Úvaly (ŽÚ 7/1993)

Život Úval - časopis

Život Úval - vydává Městské kulturní středisko při Městském úřadu v Úvalech. Ročník 34. Redakční rada ve složení: PhDr. Lenka Mandová, prom. fil. M. Měšťánek, ing. V. Procházka, Milena Jakoubková. Tiskne Czechoprint, spol. s r. o., Úvaly, Škvorecká 776. Povoleno oddělením kultury Okresního úřadu Praha - východ dne 21. 5. 1991 pod registračním číslem 0320900691. Předplatné: Městské kulturní středisko, pí. Ilona Pospíšilová, V Podhájí čp. 1283, Úvaly, tel.: 9971 870. *(chybně uvedena ulice – Podhájí je správně, pozn. Janurová)*
Vzhledem ke zdražení poštovního číni poštovné od 1. 7. 1993 za 1 výtisk "Života Úval" Kč 5,-. V prvním pololetí r. 1993 zvýšenou cenu poštovního uhradil za předplatitele MěÚ Úvaly.
(ŽÚ 8/1993)

Kultura

Kino

Širokoúhlé kino v Úvalech vkládá do ŽÚ 1/1993 svůj program na leden 1993. Bude promítnuto 18 titulů, z toho 15 USA, 1 španělský film, 1 český a 1 dětské představení (vstupné 5 Kč). Vstupné pro dospělé 14 - 18 Kč.

(a činí tak každý měsíc v časopise Život Úval, pozn. Janurová 2018)

Podle zák. ČNR 241/92 je kino povinno vybírat ke každé vstupence navíc 1 Kč, která se odevzdává na fond na podporu české kinematografie.

Městské kino Úvaly děkuje paní Růženě Šmejkalové za 40 let svědomité a zodpovědné práce pokladní kina, kterou nepřetržitě vykonává již od 1. 11. 1953.

Ilona Pospíšilová (ŽÚ 10/1993)

Život Úval připomíná různé místní osobnosti.

Manželé Miroslava a Lubomír Krupkovi - Restaurátorský a knihařský ateliér

V tomto roce je nám oběma čtyřicet a zároveň oslavujeme dvacet let existence našeho restaurátorského a knihařského ateliéru. Při této příležitosti nám bylo umožněno realizovat naši 4. samostatnou výstavu v galerii Litera v Praze. Tento rok byl pro nás významný i jinak.

Byli jsme přijati do mezinárodní výběrové organizace "Meister der Einbandkunst" (Mistr umělecké knižní vazby) se sídlem ve Stuttgartu, sdružující v tomto oboru elitu z celého světa. Přijetí předcházelo nekompromisní rozhodování jury, která z pěti letošních kandidátů přijala pouze nás. Členství v této organizaci pro nás znamená především uznání naší práce v mezinárodním měřítku, potom vynikající informovanost v oboru a získávání zakázek.

Nosným program jsou kožené a pergamenové vazby, bibliofilská vydání, licence udělená ministerstvem kultury nám umožňuje restaurovat staré tisky z 13. - 19. století, papírové a kožené tapety. V oblasti volné tvorby jsou nám nejbližší tzv. autorské knihy, resp. knihy - objekty.

ŽÚ: Jaké byly vaše nejvýznamnější realizace, výstavy a aktivity v minulosti?

L. Krupka: Vzpomenu jen některé: restaurování papírových tapet na zámku Zákupy, ve Žlebech, v Západočeském muzeu, z výstav to byla Paříž, Brusel, Ascona ap. Zvítězili jsme v konkurzu newyorského nakladatelství Thornwiloow Press pro dlouhodobější spolupráci, vystavujeme v Hamburku a hlavně dokončujeme vlastní ateliér.

Rádi bychom vybudovali v tomto oboru špičkový ateliér s mezinárodním image se čtyřmi až pěti zaměstnanci.

ŽÚ: Prý si vyrábíte papír ...

L. Krupka: Ano, na úvalském LMK Rustikal papíru bylo vytištěno několik bibliofilských vydání doma i v zahraničí. Papír si však čerpáme především pro vlastní potřebu, oboje slouží hlavně ke zvýšení image našeho ateliéru.

(ŽÚ 11/1993) s. 8, 9 Foto repr. Úvalský LMK Rustikal papír L. Mandová L. Krupka

Hudební skladatel Jaroslav Dufek – úvalský rodák

Řekneme-li "muzikant tělem i duší", pak tento přívlastek mu plně náleží. Jarka Dufek, úvalský rodák a občan, zasvětil hudbě vsutku celý svůj život. Jako každý z nás muzikantů, také Jarda začal již v dětství projevovat své hudební nadání, leč po vychození měšťanské školy nebylo ani pomyšlení pro neutěšené finanční rodinné poměry na nějaké hudební studium. A tak veškeré hudební vzdělávání se omezilo pouze na hru na kytaru a později na tahový trombón. Učitelem i

rádce v teorii i praxi byl Jarkovi jeho strýc P. Večeřa, vynikající hráč na téměř všechny žesťové nástroje a výborný houslista. Již na počátku 2. světové války účinkoval mladý Jarda úspěšně v hudebním kroužku při sportovním klubu Slovan Úvaly. Jenže potom přišla heydrichiáda, totální nasazení "do Reichu" - byl by to celý román z Jardova života v mládí.

Onen překrásný pochod "Hlas osvobozených", který po válce zněl z čsl. rozhlasu i z pouličních tlampačů měst v celé republice, onen pochod jsem znal již dlouho předtím než jeho autora. Po mém příchodu do Úval se mi ani věřit nechtělo, že tento známý pochod - vítězná skladba soutěže STM - je dílo tohoto nepatrného skromného člověka, Úvaláka J. Dufka. Byl nahrán na gramofonové desky velkou vojenskou kapelou řízenou samotným Rudolfem Urbancem.

Jaroslav Dufek jako dlouholetý člen úvalského orchestru Sto napsal pěknou řádku skladeb pro tento soubor. Šlo vesměs o taneční a pochodové skladby, z nichž některé po patřičném zpracování uplatnil též v celostátních soutěžích a přehlídkách pořádaných rozhlasem i jinými hudebními institucemi. Zde úspěšně konkuroval věhlasným skladatelům, kteří již "měli jméno", jako byli K. Vacek, A. Aust, J. Praveček, A. Langer, E. Kudelásek aj. Nešlo však o konkurenci v pravém slova smyslu, nýbrž spíše o spolupráci s nimi, protože J. Dufek se stýkal osobně s mnoha těmito skladateli a dirigenty, a dodnes - pokud žijí - je s nimi v přátelském poměru. O tom svědčí bohatá jeho korespondence s domácími i zahraničními představiteli hudebního života.

Při své práci u klavíru Jarka poznal, že k nadání a skladatelské činnosti je nutně třeba získat ještě další odborné vědomosti zvláště v harmonii, instrumentaci, skladbě a dirigování, nehledě též na příslušnou kvalifikaci pro své zaměstnání. Proto se ve svých 46 letech přihlásil ke studiu při zaměstnání, kde jako jeden z mála, kdož vydrželi toto náročné studium až do konce, absolvoval s úspěchem pražskou Lidovou konzervatoř.

Z této iniciativy se pak J. Dufek věnuje hudbě písňové, spolupracuje s textaři M. Zikánem, F. Nedomlelem, M. Bobkem, Z. Malým, V. Fischerem a dalšími. Jak jsem ale Jardu poznal, je schopným textařem také on sám - po vzoru Karla Vacka. Písně J. Dufka zpívali J. Soumar, J. Horáček, O. Tolarová, J. Zíma (známý Pražský kolotoč) a mnoho dalších. Jeho písně již zněly při koncertních akcích v celé republice, také v koncertech Na Valech na pražském hradě, při Kmochově Kolíně, Koletově Rtyni, Fadrhonsově Dobrovici atd., kdy se často osobně zúčastňoval jako dirigent interpretujících dechových nástrojů, dětských souborů atd. Jarkovy skladby slyšíme často v českém rozhlase a znějí i v zahraničí, a to nejen v Bavorsku a Rakousku, ale dokonce i v Anglii, Švédsku a Norsku. Nelze zde slovy obsáhnout celou jeho tvorbu. Z nejhezčích a nejznámějších věcí uvádím alespoň polky Pražskou, Ludmilu, Žofinku, Hubičku a Liblickou, dále valčíky Sladký doušek, Hvězdy nad Rychtou, Jsi krásná, Praho, Vltavští voraři,

Dobrý přítel čas a pochody Okolo Břežanky, Frýdlantský, Přibyslavský, Hornický kahan a jiné.

V celoživotní práci J. Dufka nemůže být opomenuta jeho soustavná práce s nejrůznějšími školními, závodními a sportovními pěveckými soubory, činnost náročná nejen na vynaložené úsilí, ale také časově, co při jeho mnohostranném zájmovém rozpětí nelze jinak než obdivovat. V závěru je nutno připomenout vynikající Jarkovo umění jako trombonisty, v němž v celém kraji na východ od Prahy až ke Kolínu bez nadsázky neměl konkurenci.

J. Dufek se v příštím roce dožije 70 let. Přejeme mu, aby se ještě dlouhá léta vyhříval na výsluní své zasloužené slávy.

Jaroslav Líha (hudební skladatel) Kdo byl kdo v Úvalech: Jaroslav Dufek (1924) (ŽÚ 11/1993, s. 5, 6)

Kapela STO

Není to zbytečné - vzpomínat na to, že v Úvalech kdysi existovala nějaká kapela zvaná "Stovka", která prý po celých 35 let udávala tón společenskému životu nejen zde v Úvalech, ale v celém kraji.

Současná hřmotná směsice hluku (zvaná hudba) vyhnala ze sálů podstatnou část zájemců středního věku o taneční zábavy, o společenské vyžití.

Chtěl jsem jen všem čtyřicátníkům a těm starším až do devadesátky z celého našeho kraje, kteří dodnes vzpomínají na úvalskou "Stovku", při které prožili mnoho krásných chvil, říci, že už je to v těchto dnech celých padesát let, kdy se parta nadšených kluků začala scházet v soukromí u Jankovských, u Nevřivých, pak na Slovanech v S. K. Slovan s p. Elsnicem, aby pak v roce 1945 nově tvořící se kapela přijala návrh Míly Zámostného pojmenovat se "STO" (Společenský taneční orchestr). A jak to bylo dál, to vám povím v některém příštím čísle Života Úval. (Jaroslav Dufek ŽÚ 2/1993)

STO

V tomto pokračování svých vzpomínek připomíná J. Dufek další jména hráčů, kteří působili v orchestru Sto: Jarka Líha, Jarka Horálek a "půvabnou Zdeničku Báňskou v roli úvalské Yvety Simonové.

Příležitost pro uplatnění bohaté činnosti se naskytla po otevření úvalského Kulturního domu Marie Majerové. Snad Jaroslav Dufek postará se o souborné vydání svých vzpomínek, aby nezůstaly rozptýlené v sešitech Života Úval a v zápisech Kroniky. *(Poznámka Janurová 2019: Kroniky, na které upozorňoval i pan J. Horálek, člen STO, se v rodině pana Dufka objevily naposledy a jsou po jeho smrti nedohledatelné).*

Ve II. části svých vzpomínek, vypráví Jaroslav Dufek o původním obsazení Stovky z roku 1945. Do čela Stovky nastupuje Jan Votruba. Honza ihned navázal

styk s Karlem Vlachem a jeho aranžery Ducháčem a Krotilem, takže to, co hrál Karel Vlach, měla ve svém repertoáru i úvalská Stovka.

Na fotografii v ŽÚ 3/1993 je Stovka z ledna 1946, kde jsou již náznaky snahy Jendy Votruby o rozšíření tanečního orchestru. U klavíru Pavel Marek, stojící s houslemi Jan Votruba, kytara Jiří Vodička, saxofony Jiří Bílek, Míla Zámostný, Jiří Váňa a Eman Jankovský, basa Karel Šefelín, bicí Mirek Kvíz. Na fotografii bohužel chybí nejzasloužilější člen Stovky, (nejmenší postavou, největší výkonem, jak to o něm říkával Jenda Votruba). Kdo jiný než Pepa Růžička! Zastoupil jej pro tento večer p. Pešek z Prahy, na druhou trumpetu hrál Jiří Krejčí, u trombónu Jarka Dufek. (ŽÚ 3/1993) Foto 1946.

A jak to bylo dál. Dnes nejen o muzice (ale také o rumu).

Jsem si vědom, že o Stovce - za její bezmála čtyřicetiletou existenci by se dala napsat kniha o mnoha stránkách. Vždyť jsme spolu prožili desetitisíce hodin. Vývojem zvukové techniky přibývalo i v naší kapele různých "beden", reproduktorů a zesilovačů. Velice objemný však byl "koš" s příslušenstvím našeho pana bubeníka a vůbec jeho souprava "36" bubnů zabrala pěkný kus místa v dopravním prostředku.

Vozidla k cestování Stovky nám propůjčoval závod Masného průmyslu úvalského, v jehož závodním klubu jsme byli jako závodní kapela registrováni. Vedení závodu na čele s tehdejším ředitelem J. Novotným naši práci velmi kladně hodnotilo a zakoupilo nám nejen jeden drahý hudební nástroj. Plnili jsme i úkoly pro vedení města. Tak například jsme byli požádáni zahrát na nádraží pracujícím při vstupu do nového roku pětiletky.

Po skončení akce a po rozchodu kapely u nedopitého šestilitrového hrnce grogu zůstal v místnosti manipulátora nádraží náš "ztvrdlý" technik Tonda "Roura". Jaký to byl obětavý hoch!

Po Tondovi "Rouroví" se ujal technických prací v kapele pan Josef Hlaváček (zvaný Tygr) - jinak výborný mistr truhlářský. Po panu Hlaváčkově nám několik let pomáhal tragicky zesnulý Michal Zub. Byl to moc hodný chlapec.

A jak to bylo dál, to zase příště. (Jarka Dufek 5/1993)(Foto z 50.let)

A jak to bylo dál Pokračování vzpomínek J. Dufka, O. Zikán, K. Šefelín, M. Kvíz, Tonda "Roura", Josef Hlaváček (Tygr), Michal Zub (tragicky zesnulý) (ŽÚ 5/1993) Před produkcí bývalo vždy velmi rušno. Malé rozehrání, nezbytné sladění nástrojů a ve 20,00 již zaznívaly první tóny známé znělky orchestru Sto. Měli jsme všude velké úspěchy a spoustu přátel, kteří dodnes, i když naše trubky i saxofony dávno dozněly, často při setkání s námi vzpomínají na tu naši i jejich Stovku.

Že Stovka měla za své trvání pouze jediného zpěváka, svou "stálici" Mirka Kvíze, tak zpěvaček se vystříдалo několik. Po Zdeničce Báňské s námi zpívala Dana

Smolíková, po ní několik let Eva Nouzovská, dále Hana Pilátová a tou poslední byla Soňa Hanzalová z Prahy.

Kádr hudebníků byl poměrně stálý. Odešel-li někdo, tedy jen z vážných důvodů. Největší stálíci z hráčů byl Pepa Růžička, "dříč" u první trubky. Za zmínku stojí to, že zastával i místo prvního křídlováka v dechové hudbě OB Jirny, ve které nejednou hráli i další členové Stovky (ponejvíce klarinety, tenory i bicí.)

Na uveřejněné fotografii je primarius Pepa Růžička (křídlovka) a Jarda Dufek (tenor) při jedné ze soutěžních přehrávek Jirenské dechovky. Velice obsáhle jsem ve svých vzpomínkách citoval období Stovky z let, kdy v jejím čele stál Honza Votruba, který orchestru vkládal styl a zvuk orchestru Karla Vlacha. Leč paní móda zasáhla. Zrodily se nové tance i nové styly co do obsazení tanečního orchestru. (Možná, že své sehrála i otázka komerční.) Tak se stalo, že z velkého tanečního orchestru Sto s pěti saxofony, třemi trumpetami, dvěma až třemi trombóny vzniklo těleso nové, "malý taneční orchestr" s jednou trubkou, jedním trombónem, třemi saxy a kompletní rytmikou (kytara, klavír, basa, bicí a zpěv).

Našly se hlasy, že to už není ono, že Stovka už tak nezní jako dříve. Do toho kvasu zasáhl tragický skon Jendy Votruby (podzim 1959). Jeho nástupcem, navíc vynikajícím aranžérem všech hudebních žánrů, se stal Jarka Líha, za jehož vedení dosáhl orchestr Sto nejvyšší úrovně a nejlepšího zvuku. Proč tomu tak bylo, o tom si povíme příště.

Jarka Dufek Foto repr. (ŽÚ 6/1993)

Pokračování: STO

Jarka Líha přilnul k hudbě již jako pětiletý, kdy začal chodit "do houslí" k prof. Koreckému. V jedenácti začíná studovat hru na koncertní kytaru. V sedmnácti si přidává studium klavíru a harmonie u prof. Halouzka. Dále pak rozšiřuje své znalosti studiem hry na dechové nástroje (tahový trombon a trubku). Jako trumpetista působí v letech 1947 - 50 ve vynikajícím děčínském velkém tanečním orchestru "Melodie". I ve Stovce hrál zprvu trubku, v tangové skupině společně s Jendou Votrubou hrál housle. A bylo-li zapotřebí, uplatnil se ve Stovce i jako výborný trombonista! Jeho předností bylo stylové frázování moderní muziky a jako umělecký vedoucí Stovky, kterým se stal po tragické smrti Jendy Votruby, všechny své vědomosti orchestru nezištně předával. Upravil pro naši kapelu přes 400 skladeb. Dřívější starost o notový materiál (kupovaný draze od aranžérů Karla Vlacha) odpadla. Naše věčná zadluženost se díky Jarkovi Líhovi proměnila ve finanční aktivitu, neb Jarka za svou práci takřka nic nepožadoval. Navíc své aranže šil "na triko" každého z nás, což se muselo projevit v konečném znění prováděných skladeb. Proto i moje (a ne jen moje)

tvzení, že v této sestavě za vedení Jardy Líhy měla Stovka nejkvalitnější zvuk! Až na jednoho člena orchestru (klavíristu Zd. Pučálku z Prahy) jsme byli v kapele sami Ouvaláci: Jarka Horálek, ing. Kamil Veselý, Míla Zámotný (saxofony), Pepa Růžička, Jarda Dufek (plechy), Karel Šefelín (basa), Mirek Kvíz (bicí). Jarka Líha nás vedl od roku 1959 až do roku 1972. Když v roce 1972 musel ze zdravotních důvodů výkonné muziky zanechat, pracoval pro nás ještě řadu let jako aranžér. Po Jarkovi Líhovi se stal naším vedoucím Jarka Horálek. (ŽÚ 8/1993)

STO

Po Jarkovi Líhovi, který ze zdravotních důvodů ukončil v roce 1972 svou činnost ve Stovce, zvolili jsme si jednomyslně za jeho nástupce dlouholetého člena našeho kolektivu Jaroslava Horálka. Měl všechny předpoklady pro tento "post". Nejen jako muzikant, ale pro své osobní vlastnosti, skromnost, zodpovědnost, autoritu. S hudbou začal Jarka Horálek též v dětství a též s housličkami jako Jarka Líha. Měl štěstí, že i v malé vesničce Třebestovicích našel výborné učitele, jmenovitě paní prof. Chroustovou, absolventku státní konzervatoře. Některé hudebníky však získal Jarka Horálek až z Prahy, kam dojížděl do práce jako jemný mechanik leteckých přístrojů. Pro ty pražské nadšence nebylo zatěžko cestovat 80 km proto, aby si zahráli jen tak pro sebe českou lidovku. Maminka Jarky Horálka "ty hladový pražský kluky" vždy pohostila skromným, ale vydatným jídlem.

V této třebestovické kapele hrál Jarka Horálek nejen housle, ale i alt saxofon. Zanedlouho hraje i B-klarinet, na který získal absolutorim též díky výbornému místnímu hudebníkovi, členu orchestru Národního divadla panu Janečkovi. Po válce v letech 1946 - 1947 stává se Jarka Horálek členem profesionálního orchestru Svazu brannosti, kde získává praxi jako orchestrální hráč. V dalších dvou letech působí (jako prezenčák) ve vojenských orchestrech v Mladé Boleslavi a ve Stříbře, kde vedle koncertních skladeb se seznamuje i s hudbou taneční. Do Stovky přichází Jarka Horálek ještě za éry Jendy Votruby do původního velkého obsazení jako alt saxofonista a klarinetista. Prožívá se Stovkou její slavná léta vítězných přehlídek, koncertů a estrád. Léta plynula, popularita Stovky neklesala, neklesala ani její kvalita! Do orchestru přichází mladá krev - ing. Kamil Veselý (B-tenorsaxofon a klarinet), za Karla Šefelína přijímáme nadaného basistu Ludvu Šerce, syna vynikajícího hudebníka z Horních Počernic. Okrasou kapely v 70. letech byla naše zpěvačka Soňa Krásová z Prahy. Však ani ona, ani určité omlazení kapely nezabránilo tomu, že přišel den, kdy pod tíhou přibývajících let a zdravotních potíží některých z nás jsme se kolektivně rozhodli činnost "staré gardy" Stovky ukončit. Neobešlo se to bez smutku, i slz. Vždyť 40 let tak krásné činnosti, to v člověku zanechá nějaké stopy.

Po našem rozhodnutí činnost Stovky ukončit se ještě pokusil stávající klavírista staré party za vydatné pomoci nestárnoucího trumpetáka Pepy Růžičky postavit Stovku novou, mladou, z hudebníků převážně z Prahy. Jediný mladý člen nové Stovky z Úval byl Jiří Bubák (bubeník a taxikář v jedné osobě - jako kdysi Mirek Kvíz, který vozil kapelu několik desetiletí bez jediného defektu!). Tato mladá Stovka existovala, bohužel, pouze několik málo let a těžko říci, co všechno zapříčinilo její zánik. Těch příčin bylo určitě více. Však jednou z hlavních bylo určitě to, že Stovka pro ně neznamena tolik, co znamenala pro nás, Ouvaláky! Víím, že jsem během těch sedmi pokračování o historii naší Stovky byl poměrně strohý. Víím, že by si zasloužilo zavzpomínat na více krásných zážitků. Dalo by se hovořit o dlouhé řadě těch, kteří kratší či delší dobu v těch čtyřiceti letech ve Stovce působili. I o zpěvačkách jsem mnoho neřekl - i když by si to nejedna z nich zasloužila. Měl bych vzpomenout i na "mecenáše" Stovky - Josefa Krejčárka, Josefa Poláka, manžele Urbanovy, manžele Žilákovy, manžele Bendovy a další a další. Vzpomínám v této chvíli na celou úvalskou veřejnost a říkám ještě dnes díky, díky, vám Ouvalákům, za vaše přátelství nejen ke Stovce, ale ke každému z nás. Díky.

Jménem celé "staré gardy" Stovky

Jarka Dufek

A jak to bylo dál... Historie orchestru Sto dokončení (ŽÚ 9/1993, s. 6, 7)

Plesy

Klub důchodců při MÚ v Úvalech pořádá dnes 27. února 1993 v sále sokolovny svůj II. ples. Hudba: p. Mirek Kočárník se svými hosty, zpěv: sestry Luňákovy. Začátek přesně ve 14 hodin. (ŽÚ 2/93)

Závěrečný ples tanečních kursů v sobotu 6. března od 19 hodin v sále TJ Sokol Úvaly. Hraje: Mirek Kočárník, konferuje mistr Jiří Plamínek. Úbor společenský, vstupné 30,- Kč. (ŽÚ 3/93)

První házenkářský ples oddílu házené TJ Sokol Úvaly v sobotu dne 13. března 1993 od 20.00 hodin v sokolovně v Úvalech. Předtančení, tombola, úbor společenský - vstup: 30,-- Kč. Předprodej vstupenek: prodejna Viona, ul. Husova čp. 31, městský úřad - matrika. (ŽÚ 3/93)

TJ Sokol Úvaly pořádá pokračovací taneční kursy. Zahájení 9. ledna 1993 v 19,00 hod. v sokolovně. Zápisné, jen pro celé páry, 600,-- Kč/pár zaplatíte v 1. lekci. Úbor společenský. Vyučuje taneční mistr Jiří Plamínek s partnerkou

.....
Sokol, spol. s r. o., náměstí Arnošta z Pardubic pořádá Silvestrovskou zábavu dne 31. 12. 1993 od 19.00 do 04.00 hodin. Tanec, program, menu.

Rezervace míst v recepci hotelu nebo ve vinárně. (ŽÚ 12/1993)

.....
Městské kulturní středisko prosí návštěvníky kulturních pořadů, aby sledovali plakáty.

Do uzávěrky ŽÚ se nepodařilo dohodnout konkrétní termíny představení.
 ŽÚ 1/1993)

Městské kulturní zařízení Úvaly v úterý 30. 3. 1993 v 19.00 hodin KD Úvaly
 zábavný pořad Jana Rosáka "Restaurant snů". Vstupné 25,- Kč. (ŽÚ 3/93)

Koncerty a divadla

Varhanní koncert v neděli 7. 3. 1993 v 17 hodin v úvalském kostele. Hraje:
 Markéta Hejsková. Program: J. S. Bach, F. Mendelssohn - Bartholdy, C. Franck,
 F. Liszt, M. Regr. Vstupné: 20,- Kč. ŽÚ 3/93

Městské kulturní zařízení Úvaly uvádí:

Koncert GREENHORNS s Janem Vyčítalem v KD Úvaly 27.5.1993; vstupné 25,-
 Kč.

„Kavárna Uršuly Klukové“ – vystupují – Jiří Krampol, Miloslav Šimek, Uršula
 Kluková a Josef Fousek. Vstupné 50,- Kč. V KD Úvaly 18.6.1993.

22.10.1993 v KD připravilo divadlo **„Lituji, že nejsem někým jiným“** – autor
 Woody Allen, účinkují A. Švehlík/O. Vlach, J. Švandová, O. Vízner, I. Vyskočil, H.
 Čížková, vstupné 30 a 40,- Kč.

„Vejce a já“ – 16.11.1993 v KD pořad z repertoáru Violy – humorné čtení
 v podání Dany Richterové, vstupné 20,- Kč.

„Poslední ze žhavých milenců“ – divadelní komedie 2.12.1993 v KD, účinkují
 Simona Stašová, Jan Teplý. Vstupné 30,- Kč.

Vánoční koncert

se uskuteční v pátek 17. 12. 1993 v 19.30 hodin v sále kulturního domu v
 Úvalech. Vystoupí soubor Pražské harmoniky s pásmem krásných českých
 koled.

Předvánoční koncert

Chrámový sbor v Úvalech zve na předvánoční koncert do kostela Nanebevzetí
 Panny Marie (*poznámka Janurová 2019 - kostel se správně jmenuje **Kostel
 Panny Marie /Zvěstování Páně/ Úvaly** podle webových stránek farnosti, je
 však ještě popisován jako kostel Zvěstování Panně Marii – Zvěstování Páně.
 V minulosti docházelo často k nepříjemným nedorozuměním mezi farářem
 Lachem a veřejností, kvůli špatnému pojmenování na pozvánkách na kulturní
 akce pořádané v kostele nebo v člancích ŽÚ). V ŽÚ 10/1993 je zmínka, že po*

odchodu sbormistra pana Hejska se chrámový sbor nerozpadl a díky obětavosti paní Hejskové působí i nadále.

Program: sborový zpěv, sólový zpěv, varhany, flétna

Vánoční koncert 17. 12. 1993 (ŽÚ 12/1993)

Pozvánka k půlnoční mši 24.12.1993 ve 24 h. – K. Šubrt

Sokol pořádá Silvestrovskou zábavu 31.12.1993 od 19 do 04 h.

Výročí

Viktor Šulc

Malá vzpomínka na velkého člověka. Málokdo možná z dnešních úvalských občanů ví, že v naší obci se narodil před 96 lety jeden z největších českých divadelníků evropského věhlasu. Byl to Viktor Šulc, který po studiu a divadelní praxi u berlínského režiséra Reinhardta a později Jessnera, byl přizván tehdejším šéfem činohry K. H. Hillarem do Národního divadla v Praze, kde v letech 1927 až 1932 nastudoval třiadvacet inscenací.

Jeho pravý význam pro české a zejména slovenské divadlo se prokázal až v letech pozdějších, kdy tehdejší ředitel Slovenského národního divadla v Bratislavě, olomoucký ředitel divadla Drašar, ho ustanoví šéfem tamní činohry. V té době s ním působí v Bratislavě mnozí přední čeští herci, kteří pak později jsou ozdobou národního i Vinohradského divadla v Praze. Teprve na bratislavské scéně může Šulce rozvinout své inscenační postupy na klasických dílech českého i světového repertoáru. S ním spolupracuje výtvarník František Tröster, pozdější přední výtvarník ND, a z muzikantů Alexander Moyzes. O těchto třech umělcích - dvou Čechách a jedním Slovákovi - možno říci, že byli zakladateli pozdější i dnešní úrovně slovenského divadla. V době jejich působení si Bratislava nijak nezadala s Prahou, ba naopak, v mnohém ji ještě předčila. Soudobá slovenská teatrologie přiznává, že bez tohoto českého vlivu by slovenské divadelnictví nedosáhlo té úrovně, jakou se může dnes v mezinárodním kontextu pochlubit.

Proto Viktor Šulc, který spatřil světlo světa v Úvalech dne 7. března 1897 v domě svého otce čp. 58 na náměstí Palackého, později Marie Majerové, (která tak kladně oceňovala jeho inscenace), a nyní Arnošta z Pardubic, je tolik slovenskými divadelníky ceněn. Bude dobře, když to připomeneme i dnešním úvalským občanům. Snad i to, že v době heydrichiády, v květnu 1942, byl zařazen do transportu AAK 318 s určením na východ a dne 12. června 1942 dal o sobě poslední zprávu, že žije.

Kronikář: Na Slovensku vyšla v r. 1990 o V. Šulcovi monografie.

Dr. Ada Morávek (FOTO v ŽÚ 3/1993)

Rozloučení s Václavem Bohuslavem

Úvalský rodák "bratr Bohuslav", jak byl kdysi nazýván zdejší širokou obcí sokolskou, zemřel dne 16. března t. r. v požehnaném věku 85 let. Od svých dorosteneckých let závodil úspěšně za zdejší jednotu jako lehký atlet, plavec, házenkář a lyžař. Svými výkony získával mnohá uznání v Pražské sokolské župě. Ještě ve svých šedesáti letech aktivně působil jako rozhodčí celostátních lyžařských závodů.

Jeho celoživotní zálibou nebyl však jen sport. Právě tak byl milovníkem krásna, jak přírody, tak umění. Jeho oblíbenými básníky byli Šrámek, Nezval, Seifert. Měl rád dobrou hudbu a divadlo. Sám v těchto oblastech ochotnický pracoval. Starší úvalská generace jistě i dnes vzpomene mnohých jeho divadelních postav z jeviště Sokola a později J. K. Tyla.

Byl přítelem a společníkem, kterého si každý vážil pro jeho optimismu, obětavost a vřelost srdce. Proto na něho vzpomínáme rádi jako na každého dobrého člověka.

(Dr. Ada Morávek) (ŽÚ 4/1993)

600 let od smrti J. Nepomuckého - socha

Redaktorka ŽÚ dr. Lenka Mandová připomíná v čísle 3/1993, že dnes uplynulo 600 let od smrti Jana Nepomuckého (20. 3. 1393): v Úvalech vedle kostela stojí barokní socha Jana Nepomuckého z r. 1701, opravami trochu znehodnocená. Umělecké památky Čech 3, s. 162: socha sv. Jana Nepomuckého u kostela - z r. 1701 (opravami značně porušen jeho barokní charakter). V katolických zemích najdeme spíše repliky sochy Jana Brokoffa (1682) z Karlova mostu v Praze, např. ve vsi Skramníky u Českého Brodu.

Dodatek kronikáře: Umělecké památky Čech 3, s. 326: Skramníky (Kolín). Socha sv. Jana Nepomuckého - sig. "Joannes Brokof fecit 1715."

Kronikář Vanický

Dnes zemřel ve věku 78 let někdejší kronikář města Úval, který vedl městskou kroniku do poloviny roku 1986, Josef Vanický (1915, Úvaly, Ruská 349). Z jeho životopisu zaznamenávám, co o sobě napsal do kroniky:

Kdo byl kdo v Úvalech: Josef Vanický, zemřel 20. září 1993. Učitel v. v. někdejší kronikář. (ŽÚ 11/1993) Foto

K mojí kondolenci k úmrtí Josefa Vanického (1. 4. 1915 - 1993, čp. 349) zaslala kronikářka paní Jarmila Vanická (druhá žena J. V.) krátký životopis J. V. a jeho fotografii:

Josef Vanický (učitel na ZŠ v Úvalech)

Narodil se 1. 4. 1914 v Chotěvicích u Vrchlabí jako syn železničáře. Mládí prožil v Sázavce u Havlíčkova Brodu. Za vzděláním dojížděl denně do Čáslavi, nejdříve do gymnázia, potom do učitelského ústavu. Po maturitě v r. 1935 nastoupil

vojenskou službu na 2 roky. Jako učitel působil v několika obcích v okrese Český Brod. Do Úval přišel poměrně mladý. Při náročném učitelském povolání zastával zodpovědně několik funkcí. Po těžkém onemocnění srdce byl nucen odejít předčasně do invalidního důchodu. Když se jeho zdravotní stav trochu zlepšil, přijal funkci kronikáře. Kroniku vedl několik let s pečlivostí jemu vlastní. Po opětovném těžkém onemocnění musel tuto činnost opustit.

Herec Jiří Steimar a Úvaly

Z článku ŽÚ 12/1993

... za svými pstruhy neváhal v době volna zajíždět na Šumavu a za hlavatkami do Vysokých Tater. Když k němu pak zavítali další kolegové z divadla, jako Jiří Plachý, Bedřich Vrbský, Roland nebo Deyl, svědomitě dohlížel, aby ulovená krmě byla co nejchutnější. Jeho heslo: "Jídla může být málo, ale musí být dobré", platilo jenom napůl. Bylo dokonce výtečné, ale nikdy ho nebylo málo. A tak hostů na jeho "Ztraceném korci" nebylo nikdy málo a na všechny se dostalo. A když začal vyprávět své divadelní či filmové historky, dokonce i z Paříže, kde kdysi se Sedláčkovou filmoval, člověk jen litoval, že tehdy ještě nebyla dnešní nahrávací technika, která by věrně zachytila jeho styl, vtip a lehkost, psané slovo zachytit nemůže.

Letošního prosince vzpomínáme čtvrt století, co tento "elegantní milovník s příchutí povýšeného světáctví" jak ho charakterizuje Arne Novák, navždy odešel v 81. roce svého života "z prken, co znamenají svět" i od všech svých přátel, i těch, co si ho stále a na něho vzpomínají jako na velkého umělce a dobrého člověka. Celý svůj život mistrným způsobem přibližoval divákům lidské osudy a netušil, že nakonec se sám dočká jeho kruté ironie: v den svého úmrtí byl jmenován národním umělcem.

-Dram-

Kdo byl kdo v Úvalech: Jiří Steimar

Dr. Ada Morávek Foto repr. (ŽÚ 12/1993, s. 6, 7)

28. října - oslavy

Rozpačitý den. "Zda bude 28. říjen slaven jako národní svátek či nikoliv, neovlivní trvalý citový vztah Čechů ke dni založení Československé republiky." Takto uvádí 28. říjen na titulní straně Života Úval členka redakce. První 28. říjen v samostatné České republice. Vyvěšené státní vlajky daly by se v Úvalech spočítat na prstech jedné ruky.

Kronikářský zápis retrospektivní 1993/2019

"28. října jsme společně s městským úřadem položili květiny k mohyle obětí 1. světové války, a tak jsme uctili památku všech těch, kteří se zasloužili o osvobození v roce 1918, a připomněli jsme 75. výročí našich dějinných událostí. Vzpomínky se zúčastnilo i několik úvalských občanů.
Junák, Úvaly" (ŽÚ 10/1993 s. 1)

14. září TGM

Vzpomínka na úmrtní den našeho prvního prezidenta T. G. Masaryka:

Den, jehož jsme se obávali, snesl se na náš
národ s celou svou bolestnou tíhou.

Jeden den v mnoha stoletích.

14. září 1937 ve 3 hodiny 29 minut ráno.

Bylo ticho největší, když na lánském zámku
nahore v prvním patře se tiše, truchlivě a
zvolna otevřelo okno.

Jak tiše žil, tak krásně odešel.

TGM nás opustil.

Otakar Fischer

Ten štíhlý, bílý prst se náhle zdvih´.

A každý z nás - z nás, jeho žáků ztich´.

Tož chvílku. Nutno bdít. Já odcházím.

A přešly dni. A noci šly. A zdřím´.

Šel, záhadný, jenž světlý v čele šel.

On, rozjasňovatel. Náš učitel.

Je vůkol temno. Velký oheň zhas´.

Je v nitru jas. To hoříš, otče, v nás.

Šel v boží klid, kam veleno mu jít.

A bílý, štíhlý prst nám káže: bdít! ...

-----

14. 9. 1937 zemřel T. G. Masaryk (ŽÚ 10/1993)

Josef Nachlinger

Záznamem o článku "Kousek přírody až do bytu" v ŽÚ 4/1993 je příležitost zapsat v Kronice jméno J. Nachlingera, městského zahradníka, výborného pečovatele o městskou zeleň. *Uvádí návody, jak naplnit okna, balkóny, sídliště květinami, keři a stromy.*

Václav Stárek

13. dubna 1993 se dožívá 90 let p. Václav Stárek z Úval, zkušený mistr cukrář, zaměstnanec ČSD Masarykova nádraží a dlouholetý violoncellista úvalského smyčcového kvarteta.

Kdo byl kdo v Úvalech: Václav Stárek, pův. mistr cukrář 90 roků! (ŽÚ 4/1993)

Školství

Školský úřad Praha-východ informuje

V ŽÚ 7/1993 je uvedena tabulka finančních prostředků vynakládaných na školy a školská zařízení na území města Úvaly ze státního rozpočtu v roce 1992 a rozpočet na rok 1993 (uvedeno v tis. Kč):

Druh školy, zařízení	skutečnost v r.1992		rozpočet r.1993	
	Výdaje - z toho mzdy		výdaje - z toho mzdy	
2. MŠ	294	285	400	289
3. MŠ	498	488	791	573
Celkem	792	773	1191	862
ZŠ	2492	2130	3637	2528
ZvŠ+RŠ	457	407	938	652
ŠJ při 2. MŠ	58	58	105	76
ŠJ při 3. MŠ	138	137	202	146
ŠJ při ZŠ	244	240	406	294
ŠJ celkem	440	435	713	516
MDDM	217	217	393	285
Školy a zař. celkem	4398	3962	6872	4843

Kromě mzdových prostředků rovněž hradil školský úřad výdaje na učebnice, učební pomůcky, poskytoval příspěvky na lyžařské výcvikové kursy, hradil výuku plavání, nákup osobních ochranných pomůcek ad. Byly zakoupeny stavebnice LEGO-DACTA, ZŠ obdržela částku 150 tis. Kč na zakoupení výpočetní techniky. Rozpočet byl stanoven normativní metodou. V roce 1993 nejsou zahrnuty výdaje na kursy lyžařského výcviku a výuku plavání ad., výdaje jsou v rozpočtové rezervě a budou uvolňovány podle skutečné potřeby škol. Provoz uvedených škol a zařízení je plně hrazen z prostředků městského úřadu (Mgr. A. Fimanová, řed. Školského úřadu Praha-východ)

(Zkratky: MŠ – mateřská škola, ZŠ – základní škola, ZvŠ – Zvláštní škola, ŠJ – školní jídelna, RŠ – rodinná škola)

Názory na situaci ve školství v Úvalech i celém státě vykresluje několik dalších textů.

Pedagožka Marta Teplá vydává svá pomyslná vysvědčení podle vztahu ke škole. Zkusme si pomyslné vysvědčení každý z nás úvalských občanů, a to s jedinou známkou v kolonce vztahu k našim školám - základní i zvláštní.

Vysvědčení starosty. Starosta je odvozeno od slova "starati se". Např. o hřiště pod školou, které svým zuboženým stavem přímo děsí při procházkách kolem Výmoly, kde nánosy bláta soupeří s mořem špíny. Za pár měsíců zde budou naše děti trávit 3 hodiny týdně povinné tělesné výchovy.

Vysvědčení ředitelů škol. Jsou pečliví, starostliví, pracovití. Ve školství pracují léta, všichni je známe a máme je rádi. Já, ctitel starých klasiků, od nichž se neustále učím, si vypůjčím opět jeden výrok: "Kartágo padlo, protože všichni plnili svou povinnost. Kartágo padlo, protože všichni plnili JEN svou povinnost." Úvalské školy pracují dobře, zodpovědně, ale stereotypně, chybí jim moderní program a pestřejší nabídka vzdělávacích aktivit pro děti i jejich rodiče. Program školy odpovídá duchovnímu potenciálu učitelů. Ten pak prochází filtrem osobnosti ředitele školy.

Vysvědčení třídních učitelů. Jejich vizitkou je především třída se všemi nezbytnými předpoklady úspěšné práce. Prvním z předpokladů je snížený počet žáků. Nastane postupně sám přirozeným odchodem nadaných a talentovaných dětí na různé typy nově otvíraných gymnázií, soukromých a církevních škol. Druhý předpoklad tvoří vlastní prostředí třídy. Přežilo se klasické rozestavení lavic se stupínkem a katedrou před tabulí. Učitel přichází ze svých výšin k dítěti. Odkládá hrozící ukazovátko, aby mohl častěji dlaní ještě od křídly pohladit po vláskách ty největší, ale nejzvídavější nezbedy ze třídy. Ve funkčních třídách vidíme nejrůznější sestavy lavic od čtverců, kruhů, asymetrických obrazců, odpočinkových a hracích koutů, doplněné pestrým vybavením především přírodními materiály a spoustou pomůcek. Veselá škola. Škola hrou.

Vysvědčení rodičů. Mnoho z nás jezdí za prací do Prahy i do měst opačného směru. Cestou posloucháme hlasy spolucestujících, v zaměstnání kolegů. Zapisují své děti do škol, které mají sportovní, hudební nebo taneční zaměření. Mají speciální, dyslektické nebo vyrovnávací třídy. Programují. Na chodbách mají bufety, kde se vaří bylinné čaje, učitelům káva a děti si o přestávkách prohlížejí všude dostupné knihy a časopisy, hrají na automatech a také ping-pong.

Myslíte, že by se našel šikovný tatínek, nebo sponzor, který by z našich škol odstranil to deprimující a svým neustálým opakováním neurotizující zvonění a nahradil je libozvučným cinknutím příjemné melodie, jakou má místo klasických zvonků již většina domácností?

Myslíte, že by v rámci nepovinných předmětů nemohly být zavedeny biblické hodiny? Ne výuka náboženství, ale postupné seznamování našich dětí s nejstarší kulturní památkou - biblí - jako předpokladu pro budoucí pochopení historie, kultury lidstva a umění - malířství, sochařství, stavitelství i staré hudby. Pan Šubrt nebo pan Kostelecký by určitě neodmítli předčítat a vykládat dětem např. biblické příběhy T. de Vriese Tím vše začíná, které vydala Ekumenická rada církví v ČSSR již v roce 1989.

Myslíte, že by místo klasických a často zprofanovaných zájmových kroužků nebylo vhodné zajistit pro naše děti při školách odborné kroužky psychoterapie, jógy, asertivity, komunikativních dovedností, tvořivé dramatiky a další a další možnosti rozvíjející a uklidňující křehké duše našich dětí.

Pojďme si my, všichni dospělí a dospěláci, slíbit, že i když naše vysvědčení nedopadá právě nejlépe, polepšíme se v druhém pololetí. Když podle svých možností a svého nejlepšího svědomí pomůžeme v této svízelné době našim dětem a mládeži tak, aby školy v Úvalech byly naší chloubou a pýchou. Aby z našich žáků vyrostli samostatní podnikatelé, schopní pružně jednat, pohotově reagovat, uvědoměle řešit problémy a sebevědomě vystupovat. Aby se do našich škol děti těšily, aby v nich byly spokojené, klidné a šťastné.

ŽÚ 2/1993 (*kronikář uvádí zdroj, ale nenacházím ve zmíněném ŽÚ – jen tu část, která začíná slovy – **Myslíte, že by se našel ...** pozn. Janurová 2018*)

"Všechny zájemce o zkvalitnění práce při výuce počátečního čtení a psaní našich žáků, především 1. stupně základní školy, zveme společně s panem ředitelem Františkem Smolíkem a ve spolupráci se školským úřadem okresu Praha-východ a ministerstvem školství ČR na cyklus zajímavých přednášek. (ŽÚ 5/1993)

Školství – Fr. Smolík – nová koncepce

1. září

Mají-li učitelé po mnohaletých zkušenostech odpovědět na otázku, "jak se osvědčila nová koncepce", zazní jednoznačná odpověď: "Neosvědčila se." Naše studenty můžeme označit jako chodící encyklopedie, které však neumí prakticky využít své, často velké znalosti.

Volání pedagogů po ozdravení našeho školství se stává konečně skutečností. Oficiálně to nazýváme transformací obecné školy. Tento nový projekt obecné školy není povinný pro školy. V našem městě do projektu nastupují všechny tři budoucí první třídy.

Důležitým rysem nové obecné školy je její pevné zasazení do společnosti. Škola patří obci, je její vizitkou. Není možné, aby život školy byl vyděleným světem pečlivě odděleným od celku života obce. Zájem rodičů o děti a školu je nutnou podmínkou úspěšnosti učitelů a škol.

Za nejvhodnější způsob organizačního řešení považujeme pětiletou obecnou školu, členěnou do tří fází - 1. a 2. ročník, 3. ročník, 4. a 5. ročník.

Prvé dvouletí slouží především k tomu, aby se dítě stalo školákem, poznalo prostředí školy a získalo nejzákladnější návyky a dovednosti pro školní práci. V této fázi vede všechny děti společně jeden učitel. Zde je rozumné uvažovat takovou volnost pro práci učitele, aby mohl sám propojovat činnost dětí ještě ne striktně rozdělenou na jednotlivé předměty.

Třetí ročník dále rozvíjí vývoj žáků. Současně slouží jako třída diagnostická. Množství a složitost látky ukáží, zda jsou všechny děti schopny sledovat výuku a osvojovat si potřebné minimum znalostí. V této třídě se i jasněji oddělí základní předměty a vhodně ustálené časové celky se postupně stanou samozřejmostí. Základy vzdělání položené v těchto ročnících vytvářejí plný a jistý celek, který dítěti v budoucnu zajistí uprostřed specializačních tendencí tolik potřebnou lidskou celost. V těchto fázích se totiž tvoří základy osobnosti, které pomáhá usměrňovat jediný učitel. Ten žáka nejen uvádí do poznání, ale také ho mravně a postojově vede.

Čtvrtý a pátý ročník jsou vývojovou fází, kdy narůstají požadavky na obsah a kvalitu výuky. Je možné, aby některé předměty, např. výchovné i jiné, učili různí učitelé. V této etapě školní docházky bude výjimečně nadaným jedincům umožněno urychlit postup a pátý ročník vypustit.

Děti zpravidla dosáhnou hranice, kdy umějí číst a psát v určitém stupni již na konci 2. ročníku a na výrazně vyšším stupni na konci čtvrtého ročníku. Někdy je celý další stupeň pro takové dítě uzavřený a zbytečný.

Nové chápání vzdělanosti směřuje k celistvému a jednoduchému pojetí světa. Vzniká vrstvením a překrýváním poznatků a tělesných zkušeností, které vytvářejí bohatství myšlenkové a prožitkové stavby.

V tomto pojetí nemohou vedle sebe ležet jednotlivé předměty jako ostře ohraničené útvary. Protože pojednávají o mnoha společných tématech z velmi rozdílných úhlů pohledu a s narůstající gradací, vytvářejí často námětové celky spojující látku více předmětů.

Využitím těchto přesahů učitel dospívá až k výstavbě rozsáhlejších konceptů, které rozvádějí téma v různých směrech, aniž by ho uchovávaly v předmětovém rámci.

Je samozřejmé, že nelze oddělit ani oblast výchovy a výuky. V každém předmětu nacházíme vždy přítomné čtyři elementy, totiž dimenzi poznatkovou, rozmnožující informace, dimenzi výchovnou, rozvíjející osobnost žáka, dimenzi

dovednostní, vedoucí k tomu, že poznané žák umí používat, a dimenzi komunikativní, že o tom všem může promlouvat. Význam těchto složek je u různých předmětů různý.

Je jistě potřebné, aby naše školy, a zejména škola obecná, dostaly novou atmosféru.

Musíme mít stále na paměti, že děti a učitelé ve škole nejen pracují, ale také žijí. Je proto potřebné, abychom si dobře uvědomovali, co všechno vstupuje do hry.

Nejen učitelé, ale i rodiče si musí uvědomit, že vstup dítěte do školy je velká událost a velká změna. Kolik očekávání, ale i obav prožije dítě při vstupu do nového prostředí? Musíme vědět, že dítě dostává nový statut ve společnosti. Je školákem a jeho výkon ve škole je okolím sledován a hodnocen. Dítě je postaveno do nových situací závazných úkolů a soutěže se spolužáky. Ono samo i rodina musejí zvládnout nové dělení času, rozdělení času na hru a práci. I skvělá škola přináší dětem radost i žal, odehrávají se tam pro dítě velká dramata přátelství, úspěchů, nezdarů, v hodinách a zvláště o přestávkách prožívá dítě intenzivní společenský život.

Proto je zapotřebí, aby učitelé a rodiče vytvářeli všemu tomu dění zdravé prostředí laskavým a soustavným vedením, spravedlivým posouzením a vždy povzbudivým zájmem. Je samozřejmé, že žádným předpisem, žádným rozhodnutím, ale pouze usilovnou prací a stálou snahou všech těch, kdo s dětmi pracují a kdo tvoří jejich rodinné a širší lidské zázemí, lze zvládnout proměnu klimatu naší školy. Protože v určitém smyslu jsou všechny děti "naše děti", je zapotřebí spojení všech v tomto úsilí.

P. S.: Základní škola děkuje upřímně všem sponzorům, kteří ve školním roce 1992/93 nezištně podporovali materiálně školu.

František Smolík Vždyť Obecná škola je opět zde... Foto zv. (úvalský areál) (ŽÚ 9/1993)

Úvalské školství tvoří základní škola s 500 žáky, dále zvláštní a rodinná škola se 70 žáky, druhá mateřská škola s 50 žáky, třetí mateřská škola se 100 žáky. Školská zařízení v Úvalech navštěvuje celkem 720 dětí. Zvláštní skupinu tvoří městský dům dětí a mládeže, který nabízí úvalským dětem bohatý program v době osobního volna dětí. Zde mohou děti navštěvovat zhruba 35 zájmových kroužků s nejrůznější náplní práce - od šití, modelování, kuchaření, výuky cizích jazyků, tance, atd.

Se základní školou a zvláštní školou spolupracuje i školní jídelna, ve které se stravuje na 460 strážníků. Školní kuchyň i jídelna nevyhovuje svou kapacitou a vybavením tomuto počtu strážníků. Rada MÚ doporučila výstavbu nové školní kuchyně ve stávajícím areálu jídelny pro příští rok. Tím by se měla zčásti vyřešit neuspokojivá současná situace.

Základní škola Úvaly je škola s právní subjektivitou, tzn., že přebírá na sebe důsledky všech svých rozhodnutí, dále samostatně hospodaří s přidělenými financemi a od příštího roku bude i samostatně zpracovávat mzdy.

Základní škola Úvaly má před sebou nový program. Chceme, aby se výuka dostala, na kvalitativně vyšší úroveň, chceme, aby žáci naší školy drželi přímo světový krok v rozvoji moderní počítačové techniky, a tudíž šli dobře vybaveni vědomostmi na střední školy a do odborných učilišť. Máme zájem na tom, aby děti chodily do školy rády a aby našly ve svých učitelích oporu - hlavně tam, kde některé problémy nevyřeší rodina. Zde by měl nastoupit odborník pedagog a snažit se alespoň do určité míry nahradit málo fungující rodinu. Základní škola si dala ještě jeden velký úkol, vytvořit takové podmínky našim dětem, aby se do školy a do jejího okolí vracely rády i v době osobního volna. Měli bychom vycházet z dětské přirozenosti - ze spontánnosti a touhy po pohybu. Program, který jsme nazvali "Zdravé děti" - nebo také "Ozdravný program pro školy, řeší tuto problematiku. Jedná se o vybudování sportoviště, které by nebylo soustředěno pouze na jednom hřišti, ale s možností využití našeho krásného okolí - především Háje a Vinice. Je to úkol dlouhodobý a náročný. Jeho splnění předpokládá sdružení finančních prostředků našeho města a prostředků MŠMT. Zvláštní škola v Úvalech se dočkala nové přístavby. Současně se ZvŠ se do nové budovy umístila i rodinná škola, která vychovává a vzdělává žáky především po stránce praktického přístupu k vedení domácnosti. Zvláštní škola má celkem 3 třídy, navštěvuje ji celkem 40 žáků, rodinná škola má 2 třídy se 30 žáky. Žáci i pracovníci zvláštní a rodinné školy mají velmi pěkné podmínky pro práci v nové budově.

Spolu se stavbou zvláštní školy se postavila moderní plynová kotelna, která vytápí ohromný školský areál, ve kterém pracuje zhruba 650 žáků, učitelů a provozních zaměstnanců. Umíme si jistě všichni dobře představit, jaké ohromné finanční požadavky jsou kladeny na MÚ Úvaly. Naše město jednak rozestavěnou stavbu dofinancovalo a od příštího roku hradí prakticky veškerý provoz všech školských zařízení vyjma platů pedagogických a provozních zaměstnanců. Město je zřizovatelem školských zařízení, nese tudíž hlavní váhu provozu všech škol.

Nepředstavitelně tísnivá situace nastává v oblasti personální. Máme velký nedostatek pedagogů a bohužel očekáváme prudké zhoršení situace v příštím roce. Důvody jsou dva: 1. finanční, 2. bytový problém.

Mít byty nebo alespoň skromné ubytování pro učitele by pro naši školu znamenalo zlepšení situace. Nedostatek pracovníků na naší škole není jen problémem naší obce. Dovolte mi několika větami říci, jak vypadá finanční ohodnocení pedagogů (vysokoškolsky vzdělaných pracovníků). Čísla, která uvedu, jsou z oficiální zprávy, kterou sdělila ředitelka školského úřadu Praha

východ p. Mgr. Alena Fimanová: okres Praha východ zaměstnává přes 2000 pedagogů, z toho 33 je nekvalifikovaných, 35 důchodců, věkový průměr zbývajících je kolem 50 roků. Průměrná měsíční mzda je 3900 Kč. V příštím roce se očekává vzestup mezd asi o 17 % tj. asi 700 Kč. Při seřazení finančního ohodnocení běžných profesí se učitelské povolání dostává na 38. místo. Z těchto několika informací je patrné, že žádný nový absolvent pedagogické fakulty nechce z finančních důvodů působit ve školství, stávající učitelé jsou jednou nohou na odchodu. Jako doklad katastrofické situace chci uvést, že III. MŠ v Úvalech nemá doposud obsazeno místo ředitele, protože ani do druhého kola konkursního řízení se nikdo nepřihlásil.

Přes tuto tísnivou situaci hledíme s optimismem do budoucna, protože se jedná o naše děti, o naši budoucí generaci.

Fr. Smolík, ředitel základní školy (ŽÚ 1/1993)

Soutěž „Úvalský region“

Vyhlásili žáci 4.A a 6.C ZŠ – pátrání po zajímavostech Úval – sepsání, kreslení, modelování, fotografování – několik ukázek výsledků hry, do které se zapojila většina žáků (ŽÚ 7/1993)

Uvědomujeme si, že naším domovem je i naše město. Proto jsme my, žáci 4. A a 6. C, vyhlásili soutěž "Úvalský region". Tato hra spočívala v tom, že jsme sepisovali, kreslili, modelovali a fotografovali zajímavé věci o Úvalech. Ptali jsme se známých i neznámých, zkrátka sháněli jsme. Dozvěděli jsme se mnoho pěkného, porovnávali jsme na fotografiích např. koupaliště v roce 1942 a 1992, železniční most u Kaláku z r. 1912, kdy tam stály tři oblouky, a nyní. Máme napsanou hymnu úvalských škol z roku 1933 (poděkování patří paní Truksové, která nám ji poskytla). Zjistili jsme, že i žák 2. třídy dokáže mít správný cit pro vhodný okamžik stisku fotografického aparátu. Do soutěže se zapojila většina žáků školy.

A co nám tato soutěž dala? Pro začátek spoustu zájmu o historii našeho města. Při rozhovorech s žáky jsme viděli, že nejsou tak nevšimaví, apatičtí, jak si někdy dospělí myslí. A možná, že pro někoho to byl počátek toho, že se o historii bude zajímat hlouběji, profesionálně. Všichni jsme ale zjistili, že naše malé město má svou bohatou historii.

A nyní několik ukázek ...

Jan Bubák 4. A

V Úvalech stál kdysi hrad, který měl název Skara (Stará). Stával v malebném údolí, které bylo nazýváno "údolí Sázavské". Po levé straně se táhla zalesněná stráň, po pravé straně se rozprostíral les, tzv. obora. Za Lichtensteinů byla v dobách roboty uzavřena zdi, která oddělovala chalupy od lesa. Zbytky této zdi

dosud nalezneme. V oboře se chovala zvěř všeho druhu. Neví se, kdy byl hrad vystavěn, ale kronikář Balbín se domníval, že se na hradě narodil Arnošt z Pardubic.

V lese se skrývaly loupežné roty a přepadaly formany. Nejodvážnější zbojnický vůdce byl Jiří Kopidlanský, který mstil smrt svého bratra popraveného za výtržnosti. Jeho msta postihla i hrad Skara, který roku 1508 vypálil. Na místě hradu nechali Lichtensteinové vystavět dvě věže - prý střílny na zvěř. A za našich prababiček byla ještě vidět hradní studně, ke které chodily na maliny. Dnes je vše v troskách, pouze zbytky zdí jsou v místě, kde se údolí zatáčí. Nyní tam rostou chráněné rostliny devětsil a žluté kosatce.

Marie Kadeřábková 6. C

1. září 1992 - otevření ZvŠ a ZŠ

Paní učitelka vchází do třídy, hodina začíná. Na tabuli čteme: minulost a přítomnost města, v němž žijeme. "Paní učitelko, v kterém roce byla postavena naše škola?" "Kolik dětí sem chodilo?" "Jak se tenkrát učilo?" "Nedávno se mi dostala do ruky zajímavá knížka z roku 1929 "Úvaly jindy a nyní" a tam jsem se dočetla mnoho zajímavého o historii naší obce, o jejích památkách, ale i o škole," říká paní učitelka a pokračuje dál a my se dozvídáme, že úvalská škola byla založena již před rokem 1783. Kronika obce uvádí, že zde tehdy stála jako zděné stavení kryté šindelovou střechou. Byla školou patronátní, patřila pod faru hradešínskou. V roce 1857 se proměnila ve farní a patřila samostatné úvalské faře. Měla svého dohlázele, obvykle nějakého konšela, správu vedl farář, dozor vikář, který konal každoročně veřejné zkoušky. Byly i vizitace za přítomnosti biskupovy. Tak to trvalo až do roku 1868. V roce 1884 nákladem 15 290 zlatých stavitel Tomáš Molek z Polné postavil školu obecnou. Na této škole se používalo tehdy už zakázané rákosky! Učitelé nedbali o to, aby žáci látku chápali, ale aby ji uměli odříkat nazpaměť.

Proto se v roce 1912 moudří radní a občané úvalští rozhodli, že pro své děti postaví školu po všech stránkách lepší. Tak se také stalo. Jejím stavitelem byl František Troníček z Prahy a projektantem architekt Otakar Polák z Loun. Náklady činily 167 000 Kč. Jak píše její tehdejší ředitel Otakar Brož, "neměla široko daleko sobě rovné!" (Úvaly jindy a nyní, 1929, str. 187). Paní učitelka zavírá knížku, právě zvoní, hodina končí.

"Holky, kam se jde vo angličtině?" "Na počítače a němčináři na video."

21. května

Zážitek na celý život

Byl jím ve dnech 21. - 29. 5. 1993 pobyt ve Francii pro nás, 21 žáků ZŠ Úvaly.

Vše začalo výměnami dopisů a drobných dárků, později faxovými zprávami o stavu počasí s dětmi ze školy v Croix en Brie, vesničky vzdálené asi 60 km na východ od Paříže.

Po celou dobu získávání základů francouzského jazyka jsme si tajně přáli setkat se s našimi francouzskými přáteli.

Pozvání do Francie přišlo po Velikonocích. Bylo tak neočekávané, že nás až zaskočilo. Následovaly dny horečnatých příprav na cestu, hlavou nám vířilo množství otázek. Jaká bude rodina, v níž mám prožít celý týden? Budu umět zvyknout si na ně? Co jídlo? A - domluví se vůbec řečí, kterou - "ruku na srdce" - jsem ve škole zas tak pilně nestudoval(a)?

Všechny tyto zmatené úvahy však přebíjela touha uvidět krásnou zemi, radost, že se budu moci setkat se svým korespondentem.

Konečně nadešel den odjezdu. Krátké rozloučení s rodiči a pak už dlouhá šestnáctihodinová cesta autobusem, kterou nám zpříjemňovali naši zdatní řidiči videofilmy.

Odkázání sami na sebe jsme se náhle octli ve francouzské rodině. Všichni se snažili být milí, přívětiví a vyjít nám maximálně vstříc. Pomalu jsme si začali zvykat na rozdíly, které se týkaly nejen návyků rodiny, ale i stravy a prostředí. Překvapil nás systém školy. V této škole se rozvrh každý týden mění a žáci do jeho sestavení mohou zasahovat. Děti tráví přestávky venku a na oběd chodí domů, kde mají na jídlo a rozhovor s rodiči nejméně dvě hodiny. Vyučovací hodiny i přestávky se přizpůsobují únavě žáků a množství učiva.

Za zmínku určitě stojí, že děti této školy spolu s ředitelem napsaly román, který zobrazuje vesnický život náhodně vybraného chlapce z 19. století. Pozoruhodné na tomto dílku je, co všechno děti musely vědět o vesnické práci a vůbec celém životě té doby, aby za pomoci historika a spisovatele mohly tento román vytvořit. Jejich práce byla oceněna prvním místem v literární tvorbě dětí.

Vztahy mezi lidmi jsou odlišné od našich. Jsou k sobě milejší, přívětivější a na znamení upřímného přátelství se navzájem líbají. Rodiče se chovají k dětem jako k sobě rovným. Zkrátka, všude kolem vládne klid a pohoda.

S našimi kamarády jsme navštívili i Paříž. Tvář města je stejná jako v románech Alexandra Dumase, ale v pozadí již vyrostla čtvrť zvaná Défense, která má hodně společného s americkým stylem. V oblasti přírody nemůžeme srovnávat Paříž s Prahou, protože i ta nejfrekventovanější třída je lemována stromy, které mají stále živé barvy. Symbolem Paříže není jen Eiffelova věž, ale nyní i Pařížan s bagetou na rameni.

Velmi slavnostní chvíle jsme prožívali, když jsme byli přijati panem starostou na radnici v Croix en Brie. Milé srdečné přijetí, přátelská slova, přípitek, pohoštění a dárek, který jsme p. starostovi předali jako výraz vzájemného přátelství. To vše se nám vrylo nezapomenutelně do paměti.

Stejně dojemné bylo i loučení v den našeho odjezdu. Pršelo. A v slzách oblohy se leskly ty naše. Plyšová zvířátka (dárky od našich přátel) jsme pak ještě dlouho v autobuse silně tiskli v náručí.

Ano, byl to nezapomenutelný týden. Rádi bychom poděkovali všem, kteří k němu přispěli.

Panu řediteli francouzské školy za nesmírně pečlivou a zajímavou přípravu programu, všem francouzským rodičům, kteří o nás dobře pečovali, panu řediteli Smolíkovi za to, že nám umožnil tento "zájezd", pomáhal při jeho zajištění a vždy podporoval rozvoj přátelství s francouzskými dětmi.

Poděkování patří i panu novináři J. Tučkovi, který i přes pracovní vytížení ochotně nabídl svou účast, zejména v roli tlumočníka.

Největší dík patří naší třídní učitelce paní Zdence Strnadové, která má největší zásluhy na našem výletu do cizí země a vůbec na jazykové přípravě, které věnovala mnoho času a obětavé práce.

Díky z naší i francouzské strany patří také p. Pálkovi, který věnoval na znamení přátelství čtyřicet litrů českého vína a několik dalších dáreků.

Naše třída 8. B položila základy přátelství, na které, věříme, navážou naši následovníci. Všichni, kteří zatouží jako my učit se francouzskému jazyku. Jsme přesvědčeni, že budou spolu s námi toto přátelství upevňovat. Nejen to.

Nejvíce si přejeme, abychom se co nejdříve mohli s francouzskými dětmi setkat u nás v Úvalech. Rádi pro ně připravíme stejně bohatý, zajímavý program jako připravili oni nám.

A tak přátelé: "Á bientôt!"

Foto repr. - Zdenka Strnadová (ŽÚ 7/1993), Jan Tuček st.

Z prací žáků základní školy.

Jací nám rostou básníci ve druhém ročníku!

Můj taťka ráno vstává
v Masně uzeninu ponakládá,
potom s autem celý den
rozváží ji tam i sem.
Párky, salám, šunku taky
to pro všechny Úvaláky.
Helenka L. 2. C

Sestřička šla do školky,
vzala sebou bačkorky,
bude si tam s dětmi hrát,
dovádět a tancovat.

Petra H. 2. C

Z prací žáků Základní školy (ŽÚ 6/1993) Foto repr.

V letošním školním roce se uskutečnily dva zájezdy pro němčináře - do Vídně a do Salzburgu. Oba zájezdy zorganizovala paní učitelka Dana Poláková.

Jako druhé město jsme poznali Salzburg. Naše první zastávka byla u jezera Moden See. Dále jsme prošli několik kostelů, Mozartův dům, Mirabelský zámek a zahradu. Na zpáteční cestě jsme se zastavili u jednoho z alpských jezer. Na tento zájezd jsme jeli luxusním autobusem pana Hejnice.

Žáci 7. C - Dana Poláková (ŽÚ 7/1993)

Školní rok ZvŠ 1992/93 v novém prostředí

Míněna Zvláštní škola, která se různě jmenovala, ve školním roce 1992/93 byla stavba s dotací cca 4 mil Kč, zahájena v roce 1990, předána městu a handicapovaným dětem, škola se jmenovala někdy praktická, rodinná, později se více vyhýbala názvu, který by její žáky diskriminoval – viz zápisy od býv. ředitelky bývalé ZvŠ paní Bubákové a Teplé v archivu města (pozn. Janurová 2018).

Školní rok 1992/93 jsme na naší škole zahájili ve znamení radosti z nového krásného prostředí a v tomto duchu jsme jej spolu s našimi dětmi celý prožili. První školní rok "v novém" jsme se snažili dovybavit a ještě vylepšit vzhled tříd i ostatních prostor školy.

Alfou i omegou našeho společného úsilí ve škole však zůstává především kvalifikovaně vzdělávat svěřené děti podle jejich individuálních možností a vychovávat je ke správným morálním postojům, k dobrým mezilidským vztahům a odpovědnému přístupu k životu.

Na konci tohoto školního roku nás opouští celkem devět chlapců z 8. a 9. třídy. Kromě dvou z nich, kteří se do učebního poměru nepřihlásili, byli všichni přijati do zvoleného učiliště - většinou do oboru zedník, klempíř, zámečnick. Je to pro nás radostná bilance. Potěšující jsou rovněž pěkné výsledky práce děvčat v obou třídách rodinné školy. Dívky mají (až na malé výjimky) o práci ve škole zájem a již v prvním roce se mnohému naučily, zejména v praktické výuce šití a vaření.

Kromě tradiční výuky se snažíme rozšířit dětem obzor i pomocí dalších akcí. Byly to např. pravidelné návštěvy divadelních představení (každý měsíc), často spojené i s návštěvou výstav a muzeí v Praze. Zajímavé a pro děti poučné byly exkurze k hasičskému útvaru hlavního města Prahy i do odborného učiliště v Brandýse nad Labem. Vydařil se také vlastivědný výlet do Kutné Hory a okolí - do Sedlce, na zámek Kačina a do obory Žehušice.

V rámci ozdravných programů usilujeme o rozšíření sportovních akcí a pobytu dětí v přírodě. Školní rok ještě završíme několikedenním výletem do Českého Šternberka.

Otevřít školu rodičům jsme se snažili i netradiční třídní schůzkou, spojenou s vystoupením dětí k Svátku matek. Žákyně z rodinné školy ještě nabídly rodičům výsledky svého pekařského umění.

Základní umělecká škola, která nyní působí v naší budově, uspořádala pro nás opravdu krásný výchovný koncert.

Eva Bubáková

Jak se ve škola zpívalo

Někdy jsou v životě člověka okamžiky, kdy prožije šťastné chvíle. Ne z výhry ve Sportce nebo z jiných hmotných výhod, ale jen tak z čistoty srdce.

Na Úvaláku bylo vidět řadu dětí a slyšet jejich štěbetání - známka to, že paní učitelka z mateřské školy se svěřenou drobotinou vyšla na procházku. Blízko městského úřadu u Rejhonů se zastavily, zazpívaly písničku, paní učitelka dala povel a průvod se bez okázalosti ubíral do středu města.

Zůstala jsem stát a se mnou i nějaký starší pán, který si utíral oči. Nevím, jaké chvíle mu připomněly tyto čisté dětské hlásky, ale já jsem při tom vzpomněla, jak jsme byly šťastné, když nám mladičká slečna učitelka Jarmila Melicharová hrála na housličky a my jsme zpívaly. Někdy zpívala s námi, měla překrásný hlas. Zpívaly jsme vždy při otevřeném okně, bylo to na pravé straně školy dole. Lidé zůstávali stát a poslouchali. Tehdy ještě nebyl rozhlas, lidé nebyli přesyceni hudbou, byli snad i citlivější.

Zdena Haringová, roz. Šmejkalová Jak se ve škola zpívalo (ŽÚ 10/1993)

Co mi škola dala a nedala (úvaha)

Do školy jsem začala chodit jako většina dětí v šesti letech. Během prvních let jsem poznávala své okolí, své první kamarády, naučila jsem se číst, psát a počítat. Postupně jsem získávala další poznatky o životě. Čím jsem byla starší, tím víc jsem měla možnost uvědomovat si složitost, různorodost a důležitost mezilidských vztahů. Každodenním stykem se spolužáky, kamarády a učiteli jsem byla nucena vytvářet si vlastní názor na jednání dětí i dospělých v mnoha různých situacích. Vytvářela jsem si vlastní názor na společnost a na to, jaká chci být já a s čím bych se v budoucnu nerada setkala. Ve škole jsem prožila mnoho krásných a nezapomenutelných zážitků, které mě budou provázet celým životem. Škola mi otevřela cestu mezi lidmi, naučila mě, jak se chovat ve společnosti a jak se stavět různým problémům. Během školních let jsem jezdila za kulturou, na výlety, do přírody a nacházela nové a nové přátele. Škola mi

nabízela i různé zájmové kroužky, a tak jsem získala nejen to základní, ale i všestrannější vzdělání. Nenačila jsem se však brát život z té lepší stránky, protože jsem chodila několikrát do školy s obavami nebo ve stresu. Škola mi nedala ten správný optimismus. Byla pro mě takovou přípravou na život.
Martina Prchalová z VIII. B (ŽÚ 7/1993)

Ozdravný pobyt

V týdnu od 21. 3. do 27. 3. 1993 bylo 30 dětí z Úval se školkou na ozdravném pobytu na Kubově Huti. Kdo znáte Šumavu, jistě mi dáte za pravdu, že místo pobytu nemohlo být pro děti tohoto věku zvoleno citlivěji. Stejně vyhovující byl i hotel, ve kterém jsme měli rezervováno jedno podlaží včetně společenské místnosti. Děti byly ubytovány ve tří až čtyř lůžkových pokojích, jejichž příslušenstvím byla i koupelna a záchod.

Již při první návštěvě v jídelně si naše úvalské děti získaly pozornost a obdiv nejen u personálu, ale i u ostatních rekreantů svým výborným chováním. Důkazem tohoto byla i skutečnost, že na druhé a další jídla jsme měli místo prvně prostřených igelitových ubrusů prostřeny již damaškové. Ty igelitové přemístili na stoly určené pro žáky střední průmyslové školy, kteří se v hotelu také stravovali!

Za ten týden pobytu se nám Šumava ukázala ve všech podobách. Zasněžená, deštivá, ale i zalitá sluncem.

Že se to nedá za týden všechno stihnout? Ale ano. A ještě k tomu lze malovat, cvičit, oddávat se karnevalovému reji a hlavně denně plavat v bazénu (ten byl přímo v hotelu). To vše v klidu, pohodě a hlavně absolutně samozřejmě!

Troufám si napsat, že vystupování a chování dětí bylo dobrou vizitkou nejen jejich rodičů a učitele, ale i celého našeho města, protože pro lidi, se kterými jsme se setkávali, to byly děti z Úval.

II. mateřská škola je vedená paní ředitelkou M. Schneiderovou.

Děkujeme Vám!

Ing. Bronislava Kolouchová, maminka (ŽÚ 6/1993)

Mateřské školy

Mateřské školy v současné době stojí před rozhodnutím, zda jsou, či nejsou potřebné, zda patří do oblasti školství nebo je lze zahrnout do sociální sféry, zda školka požádá, či nepožádá o právní subjektivitu.

Naše mateřská škola je v provozu 14 let a byla pro tento účel postavena. Je dostatečně vybavena, prostory vyhovují potřebám dětí. Zvažujeme i možnosti školního stravování. Vše v souvislosti s úměrnými požadavky na psychický a

fyzický vývoj předškolního dítěte. Naše úvahy jsme podřídili současné ekonomické situaci.

Předkládáme proto náměty, které zvažujeme.

1) rozšířený program tělesné výchovy

Škola má samostatnou, pro předškolní věk vybavenou tělocvičnu, která je v odpoledních hodinách málo využitá. Rádi bychom 1x týdně využili tělocvičnu pro cvičení dětí, které rodiče k této činnosti přihlásí.

2) rozšířený program výtvarné výchovy

Pro tento účel bychom vybavili i třídu, ve které by VV pravidelně probíhala.

3) třída s dopoledním provozem

Do MŠ docházejí i děti matek nezaměstnaných nebo na mateřské dovolené. Jsou to většinou děti, které se připravují na vstup do ZŠ. Dopolední pobyt v kolektivním zařízení je pro ně velmi důležitý, ale odpoledne by se měla o děcko starat rodina, kterou potřebuje především. Jsme připraveni otevřít pro tyto děti třídu s dopoledním provozem

4) přijímání dětí s nepravidelnou docházkou

Především chceme pomoci nezaměstnaným matkám, které hledají nové zaměstnání a často mají problém, co s děckem, které není k pravidelné docházce do MŠ přihlášené. Potřebují zaopatřit děcko nepravidelně, podle situace při hledání zaměstnání.

5) třída pro děti zdravotně oslabené

Nejednalo by se o děti s trvalými defekty, ale o děti, které jsou často nemocné, vracejí se do MŠ po dlouhodobé nemoci atd. Rádi bychom v této oblasti spolupracovali s lékaři. Dětem bychom přizpůsobili denní režim.

Mateřská škola je tu pro všechny děti. Jsme připraveni rodičům pomoci a po dohodě vyhovět vašim přáním a požadavkům. Tůmová Jana, 3. MŠ Úvaly (ŽÚ 4/1993)

18. 5. 1993 proběhlo u okresního školního úřadu Praha-východ výběrové řízení na místo ředitelky III. MŠ v Úvalech, na jehož základě byla jmenována ředitelkou paní Jana Tůmová.

Ředitelkou III. MŠ v Úvalech pí Jana Tůmová (roz. Štorková) (ŽÚ 6/1993)

MDDM

Šachová regionální soutěž žáků a žákyň do 12 let 23. 1. 1993 - Pečky: 5.

Svoboda Jan 5,5 b., 9. Černý Jan 4,5 b., 11. Svoboda

Ondřej 4,5 b., 14. Mayer Jan 4 b., 36. Váňa Pavel 2 b. 7 kol 40 dětí. MDDM - Slavoj Úvaly - šachy p. Jaroslav Novotný.

Poznámka Janurová 2019 – v roce 1993 i dalších a do současnosti (2019) se objevuje v textech v ŽÚ buď zkratka MDDM nebo DDM. Dotazem u bývalé ředitelky Jany Pospíšilové jsem zjistila, že původně byl v roce 1988 otevřen městský dům pionýrů a mládeže, posléze po sametové revoluci se pro nezastupitelnost práce s dětmi udržel a přejmenoval na Městský dům dětí a mládeže a zkracuje se v textech různě, většinou jako MDDM a méně často, ale dosud, jako DDM – dům dětí a mládeže. Ponechávám zkratku, jak ji uvádí kronikář s touto poznámkou o správném názvu zařízení.

Blíží se prázdniny a nastal čas bilancování. Jak si vlastně DDM vedl v uplynulém školním roce?

Kromě tradičních kroužků jsme v tomto roce otevřeli i jazykové kroužky ve spolupráci se soukromou jazykovou školou Olivis a dali tím možnost pro 73 účastníků jazykových kursů angličtiny, němčiny a španělštiny získat základy, či prohloubit své znalosti příslušného jazyka. Jako novinku jsme zavedli kytarový kroužek. Jinak měly děti možnost navštěvovat kroužky výtvarné, šachové, šití, vaření, taneční, dramatické a v I. pololetí i přírodovědný. Touto cestou bych chtěla poděkovat paní Marii Trejbalové za její práci s mladými přírodovědci. Do MDDM docházelo 393 dětí.

Kromě běžné činnosti kroužků byly uspořádány tyto akce:

- 18. 9. Koloběžkiáda - výtěžek 500,- Kč byl zaslán na pomoc dětem v Bosně.
- 17. 10. Klubová sobota - odpoledne pro mládež Aby bylo jasno - divadelní klub se zúčastnil představení v Úvalech.
- 31. 10. Šachisté soutěžili v oblastním šachovém přeboru v Pečkách.
- 13. 11. Děti z VV kroužků připravili obrázky pro výstavu uspořádanou u příležitosti přednášky českých válečných letců. Mnoho dětí se této přednášky zúčastnilo.
- 14. 11. Šachisté v Pečkách na šachovém turnaji.
- 17. 11. Klub mládeže na koncertě Wabi Daňka.
- 27. 11. Nic Moc hráli na country bále na Hradešíně.
- 28. 11. Šachisté na turnaji Jiřího z Poděbrad.
- 4. 12. Mikuláš ve školce - překvapení pracovníků DDM pro děti z MŠ.
- 4. 12. Děti z DDM na představení Království pro šaška a Vaška.
- 14. 12. Šachový oddílový přebor v MDDM Úvaly.

V týdnu před vánoci byly uspořádány besídky pro jednotlivé kroužky, o prázdninách probíhala klubová zájmová činnost.

Poznámka Janurová: zcela jistě se jedná o akce během školního roku 1993/94, proto zase začátek v lednu.

- 9. 1. Regionální šachová žakovská soutěž.
- 16. 1. Okresní šachový přebor v Praze 8.

- 23. 1. Regionální šachový turnaj žáků do 12 let.
- 22. 2. DDM Úvaly pořádá v Praze okresní soutěž v recitaci pro děti.
- 22. 2. Okresní kolo soutěže pro studenty Wolkerův Prostějov.
- 23. 2. Masopustní průvod maškar v Úvalech.
- 27. 2. Děvčata z tanečního kroužku vystoupila s předtančením na country bále ve Škvorci.
- 27. 2. Regionální soutěž žákovských šachových družstev v Lysé nad Labem.
- 5. 3. Předtančení tanečního kroužku na maturitním plese EŠ v Liblicích.
- 19. 3. "Klubáci" v karlínském divadle.
- 20. 3. Šachová soutěž v Nymburce.
- 27. 3. Veselý karneval v maskách v sokolovně.
- 29. 3. - 4. 4. Okresní výtvarná dopravní soutěž v Úvalech s výstavou v KD.
- 17. 4. Žákovská šachová liga Brandýs nad Labem.
- 21. - 26. 4. Výstava dětských výtvarných prací v KD.
- 24. 4. Šachový oddíl organizoval v Úvalech okresní kolo žákovské šachové ligy.
- 30. 4. Čarodějnice na hřišti TJ Slavoj.
- 30. 4. - 1. 5. Dívky a vedoucí TK se zúčastnily taneční školy v České Lípě.
- 9. 5. DDM pořádalo v III. MŠ ve spolupráci s taneční školou Quick výuku moderních tanců.

14. - 17. 5. jsme pořádali v KD výstavu obrazů pana Vladimíra Tvrdíka.

(Poznámka Janurová 2019: jeden obraz vlastní MěÚ a také řada domácností v Úvalech, věnoval se krajinářství).

V prosinci proběhla akce, o které bych se chtěla zmínit podrobněji. Na akademii účinkovalo 152 dětí a sál KD byl zaplněn do posledního místa a obě uličky byly také plné. Naše děti předvedly, že i na malém městě se dá dělat kultura, že jsou nadané a schopné, a myslím si, že si mnozí poopravili svůj názor na mládež. Děti a mladí lidé, kteří v pořadu účinkovali, udělali jistě svým rodičům velkou radost. Na tomto pořadu spolupracovali mnozí, kteří na jevišti nebyli vidět. Chtěla bych poděkovat Kubovi Plačkovi a Michalu Slancovi za hudbu k Popelce. Tento pořad byl skutečně vánočním dárkem.

A co DDM chystá do budoucna? Srdečně vás zveme na tyto akce:

29. a 30. 5. děti z tanečních kroužků vystoupí v zábavném pořadu na Výstavišti v Praze.

5. 6. pořádáme na hřišti Slavoj Den dětí.

11. 6. se uskuteční v KD závěrečná akademie, kde opět vystoupí děti z kroužků.

25. - 26. 6. soutěží děti z TK v soutěži Strážský kačer.

21. - 26. 6. se uskuteční v KD Galerie BU - výstava prací mladých výtvarníků.

Šachisté se zúčastnili ještě tří šachových turnajů. Mimochodem máme tři okresní přeborníky: Ivanu a Hanku Havlíkovou a Jana Svobodu.

A ještě něco k prázdninám.

3. - 17. 7. pořádáme tábor pro turisty v Horním Maršově.

17. - 31. 7. ve spolupráci s taneční školou Quick připravujeme tábor v Hubálově. Oba tábory jsou již obsazeny.

19. - 30. 7. v MDDM bude probíhat příměstský jazykový tábor s výukou angličtiny, případně němčiny, ve spolupráci s jazykovou školou Olivis. Je možné se ještě přihlásit.

Z přehledu akcí jste měli možnost poznat, že činnost DDM je pestrá. Touto cestou bych chtěla poděkovat paní Sismilichové, Šimůnkové, Procházkové, Indrové a Havlíkové, panu Novotnému, Doležalovi a Košnářovi za jejich obětavou a záslužnou práci.

Dále bych chtěla poděkovat vedení Městského úřadu v Úvalech za pomoc a citlivý přístup k našim problémům a to nejen finančním. Naše poděkování si zaslouží i sponzoři, kteří nám pomohli překlenout finanční potíže při pořádání akcí a nákupu pomůcek.

Jsou to: Zamora - V + P, Elektro - Martin Hlávka, Potraviny Tuček - Moucha, Truhlářská dílna Pospíšil, Kniha pí Brajerové, ČSS. Za bezplatné pronajmutí sálu děkujeme TJ Sokol, za propůjčení hřiště děkujeme TJ Slavoj - oddílu kopané.

Něco více k činnosti DDM v Úvalech - M. Trejbalová – Jana Pospíšilová, řed. MDDM

Úvaly Foto repr. (ŽÚ 6/1993)

MDDM a letní tábory

Městský dům dětí a mládeže pořádal o prázdninách dva letní tábory. V tomto roce poprvé využilo taneční oddělení MDDM nabídky soukromé taneční školy Quick a 38 dětí jelo do Hubálova u Mnichova Hradiště. Pod vedením odborných lektorů a ve velmi pěkném prostředí děvčata trénovala 6 hodin denně. Tato taneční průprava jim velice prospěla a myslím si, že na vánočním vystoupení nás všechny mile překvapí.

Pro děti, které mají rády přírodu a baví je turistika, byl uspořádán tábor v Horním Maršově. Děti byly výborné a nálada skvělá. Škoda, že už jsou prázdniny v nenávratnu.

MDDM Úvaly – letní tábory Foto rep. Jana Pospíšilová (ŽÚ 10/1993)

Spolky

Český zahrádkářský svaz uspořádal v sobotu dne 16. ledna 1993 v klubovně Českého svazu chovatelů výroční členskou schůzi. (ŽÚ 1/1993)

Junák - skauti

Na Bílou sobotu dopoledne uspořádali úvalští Junáci dobročinný prodej pro SOS vesničky. Odměnou za finanční příspěvek do sbírky byli pečení beránci a perníčky. K tomu přidávali junáci a skautky informační materiál o SOS dětských vesničkách, pohlednice s dětskými motivy a nabízeli členské přihlášky dětských vesniček. Sběrka vynesla 4 000,- korun, které jsme odeslali na konto SOS dětských vesniček 777756-018/0800.

Děkujeme všem úvalským občanům, kterým není lhostejný osud opuštěných dětí, a štědře odpověděli na tuto humanitární sbírku.

Bubák (ŽÚ 5/1993)

8. května

Úvalská májka po čtyřiceti sedmi letech aneb nezsvěcení pachatelé

Podle starého zvyku postavili skauti májku na náměstí Arnošta z Pardubic. První noc zůstala májka na svém místě. Podle tradice byly májky kradeny jen první noc. Když májka obstála, nikdo na ni už nevztáhl ruku. Naše májka první noc vydržela, ale našli se nevzdělaní zloději, kteří ji ukradli až v noci za týden. Poněvadž jsme počítali s tím, že zloději budou vzdělanější, nebyla už májka zabezpečena. Proto prosíme zloděje, aby se napříště poučili.

Jan Bubák

24. dubna uspořádali skautky a skauti pěší střediskový výlet na Hradešín. V den svátku sv. Jiří, patrona skautů, je na Hradešíně tradiční pouť. S historií Hradešína a širšího okolí nás seznámil hradešínský kronikář pan Hrdlička a s ním jsme si prohlédli historickou stavbu hradešínského kostelíka. Výlet jsme uzavřeli táborovým ohněm.

Na ukončení II. světové války a osvobození naší vlasti vzpomněli skautky a skauti 8. května 1993. K pomníku padlých na úvalském hřbitově a pomníčku u retranslační stanice položili květiny a minutou ticha uctili jejich památku. Ve dnech 7. a 8. května oslavovali jirenští skauti 70 let trvání skautingu v Jirnech. Naše delegace se zúčastnila jejich oslav.

Družina svišťů absolvovala první dvoudenní výlet. V současné době vrcholí činnost střediska na přípravě letních táborů. Letos budeme opět tábořit u Mladotic pod hradem Lichnice od 4. 7. do 23. 7. Bubák (ŽÚ 6/1993)

Junák hlásí

Koncem května jsme uspořádali třetí ročník "her dovednosti", kterými soutěživou formou testujeme zdatnost ve skautských disciplínách.

Úvalské středisko Junáka bratra Jiřího Bubáka si vzalo do péče pomníček úvalských občanů, kteří padli na samém konci II. světové války. 5. května 1945 uvěznil němečtí vojáci, kteří přijeli z Českého Brodu za podpory tanků, úvalské představitele ozbrojeného odporu jako rukojmí proti partyzánským akcím a pro

zajištění nerušeného odchodu z obce. Přestože ozbrojená činnost okamžitě ustala a velitel ujišťoval naše vyjednávače o dobrém zdravotním stavu rukojmí, které prý propustí, až jeho vojsko v klidu opustí Úvaly, byli už rukojmí po předchozím nelidském mučení zastřeleni a naházeni do jámy v lese u nejvyššího bodu státní silnice z Úval do Újezda. O brutálním zacházení vypověděl pan Martínek, jeden z rukojmí, kterému jedinému (postřelenému) se podařilo uprchnout těsně před likvidací. Pomníček byl postaven v místě nálezu mrtvých těl. K uctění jejich památky skauti kladou každoročně květiny k jejich pomníkům. Náš dík patří i pánům Dufkovi a Aulickému, že se pomníček uchoval v tak pěkném stavu.

V sobotu 5. 6. jsme povzbudili běžce etapového štafetového běhu míru etapy Vysoké Mýto - Praha, který pořádala mezinárodní organizace Peace Run.

Klub důchodců

Úvalský klub důchodců pod moudrým vedením pana Jaroslava Plačka a paní Vlasty Perkové vyvíjí činnost, která v mnohém předčí i naše mladší spoluobčany. Kromě společných zájezdů za krásami naší vlasti zajímá je historie i současnost našeho města. Při svých skrovných podmínkách dokáže přispět byť nevelkou částkou na pomoc mentálně postiženým dětem apod. Přesto, že jsou dříve narozeni, umí se dobře bavit na společných akcích, ať se jim říká jakkoliv, dokáží si společně zazpívat staré písničky. Mnozí, kteří jsou již sami, zde poznají, že nejsou sami, neboť zde našli své přátele a vrstevníky, s kterými se mohou pobavit a zavzpomínat.

Jaroslav Kačín

Jako dobří hospodáři chceme provést rekapitulaci a zhodnocení práce, která byla za rok 1992/93 vykonána v Klubu důchodců v Úvalech. Plných deset měsíců, tj. od září 1992 do konce června 1993 žilo v plné aktivitě v průměru 40 členů, návštěvnost při pravidelných schůzkách jednou týdně. Přednášky, které obohacovaly náš program: příroda, ekologie, historie města - kronika, lékařství, zprávy z městského úřadu, zážitky z cestování nejen po Evropě, ale i Americe, Kanadě atd.

Za výše uvedený "školní rok" byly podniknuty čtyři vlastivědné zájezdy. Byly navštíveny 3 zámky, uskutečněna projížďka parníkem Praha - Slapy a zpět, byla navštívena výstava v Litoměřicích "Zahrada Čech", poslední zájezd nás vedl před vánocemi do Přerova nad Labem, do národopisného skanzenu s výstavou vánočních ozdob, ozdobených stromků a hlavně s ukázkou pečení a zdobení perníkového pečiva.

V oblasti kultury jsme uspořádali tyto akce: mikulášskou zábavu, ples důchodců a oslavu "Dne matek 1993". V březnu 1993 jsme odeslali Kč 500,- na konto

"Pomoc dětským vesničkám SOS", poděkování jsme obdrželi ze sekretariátu Praha - Hrad.

Dále děkujeme 22 místním podnikatelům - od největšího Masného průmyslu Úvaly až po nejmenšího - Prodejnu tabáku Úvaly.

Prohlídka a ukázka vybavení vyučovacími pomůckami základní školy.

Prohlídka nově otevřené budovy zvláštní školy (ZvŠ) a za předvedení pásma dětí této školy (říkanky, básničky atd.).

Klub důchodců Úvaly ŽÚ 6/1993

Rybáři

V ŽÚ 1/1994 MO ČRS Úvaly ing. Zdeněk Šimek bilancuje: 50q kaprů, násada sumců a línů z úvalských chovných rybníků putovala do Fabráku a dalších. Přírůstek překročil 1530 kg z každého hektaru a získaných téměř 110 000 Kč bude použito na údržbu areálu „pod Slovany“ a na další chov ryb v roce 1994. MO řeší nadále majetkové a pozemkové vyrovnání s vlastníky a Okresním úřadem Praha – východ. Část v majetku města je bezplatně pronajata rybářům. V roce 1993 se podařilo dokončit úpravy komory, třecích rybníčků i Dolního rybníku. Kvalita vody Škvoreckého potoka klesá a stav je rok od roku nižší. Podobná situace je na Výmole. Dochází k úhynu ryb.

Stavební bytové družstvo

1. Stanovisko SBD k "Územním a hospodářským zásadám pro zpracování územního plánu sídelního útvaru Úvaly", které uvádíme jako otevřený dopis MěÚ Úvaly:

a) V odstavci D) - Hlavní úkoly řešení funkčních složek území postrádáme v oblasti týkající se hlavních inž. sítí taxativní specifikování komunikačního propojení ulice Nerudovy s ulicí Prokopa Velikého Na Homolce. Toto propojení je projekčně téměř zabezpečeno, umožní rozvoj západní části Úval a zajistí další možnosti rozšiřování inž. sítí v této oblasti, tj. na "Úvaláku".

Rozumí se tím dešťová a splašková kanalizace, rozvod plynu, vodovod, el. sítě s trafostanicí atd.

Rovněž bude umožněn další rozvoj výstavby Na Homolce, a to jak řadových rodinných domů (ŘRD), které ve městě ještě nikde nebyly realizovány, tak i klasických družstevních bytových domů.

Zejména ŘRD mohou zpestřit o nové prvky dosavadních trochu uniformní charakter zástavby Úval.

b) V kapitole "Nakládání s odpadem" kromě všech navržených opatření (separace a třídění odpadu) doporučujeme znova zvážit možnost vybudování řízené skládky na katastru města, nebo v dosažitelné vzdálenosti.

Prostory kolem objektů SBD nejsou veřejnou skládkou!

Řidiče pak žádáme, aby respektovali příslušné vyhlášky a předpisy, také se podle nich chovali, a to ve vazbě na ekologii a životní prostředí (zahřívání a dlouhodobý chod nákladních vozů na naftu, jejich parkování na nepřehledných místech se současným narušením pravidelného úklidu ulic, znečišťování ulic a chodníků nezajištěným sytkým materiálem atp.)

Samozřejmě i trvalým a nezanedbatelným problémem jsou volně pobíhající psi znečišťující záhony, travnaté plochy, keře i chodníky. Tedy místa, kde si hrají převážně děti. V. Kazda Otevřený dopis MěÚ Úvaly (ŽÚ 11/1993) s. 6

V poslední době skoro každé setkání funkcionářů Stavebního byt. družstva Úval (dále jen SBD) s řadovými členy, ale i s občany končí zpravidla otázkou: "Žije ještě SBD, vykazuje nějakou činnost - vždyť se Na Homolce nic neděje!?" Je to pochopitelné, neboť SBD vždy jednu akci ukončilo a již začínalo další.

Jak je známo, při dokončení poslední výstavby 3 bytových objektů po 7 bytech 3 + 1 a 10 dvojboxů garáží Na Homolce zahájilo vedení SBD přípravné práce k další výstavbě tak, jak je nutné a jak to bylo až dosud obvyklé. Byl zajištěn geologický průzkum terénu, projektová dokumentace a ostatní náležitosti a práce spojené s novou výstavbou. To vše bylo také zapláceno.

Přes všechny problémy vedení SBD je trvale ve styku s příslušnými orgány a usiluje o realizaci další výstavby bytů včetně technické a občanské vybavenosti tak, jak byla až dosud SBD prováděna nejen pro nebydlící členy (jichž k dnešku máme 75), ale tím i pro město a ostatní obyvatele.

V minulých dnech vláda schválila zákon o Stavební spořitelně, již se stala firma Wüstenrot.

Činnost prakticky zahájí počátkem září.

Přijali jsme nabídku této firmy ke spolupráci a zastoupení v Úvalech a okolí.

Vedle nenávratné dotace od státu v max. výši Kč 4500/rok, dále úrokem osvobozeným od daně z příjmu a možnosti získání výhodnějšího úvěru, budou ještě poskytovány další výhody.

Stavební bytové družstvo Úvaly – Vladimír Kazda

Hasiči

V ŽÚ 10/1993 je článek Plamínek pálí, ve kterém se ozývá kritika stavu hasičské zbrojnice v Úvalech. Přes vysokou opotřebovanost techniky a stáří vozidel je sbor dobrovolných hasičů provést odborný a rychlý zásah.

V březnu 2019 zaslal Miroslav Šindelář ze Sboru dobrovolných hasičů Úvaly jako příspěvek do archivu městských kronik na požádání materiály o historii SDH nejen v Úvalech, které budou zařazeny do složky signatura S – Spolky/Hasiči a

zkatalogizovány a archivovány. Ze zajímavých informací pro tuto kroniku vyjímám z přehledu výjezdů (nejen hašení požárů) od roku 1960 do 2001 akce v roce 1993:

- 20. 5.   požár skládky Úvaly
- 13. 10.   požáry stohů ve Škvorci a v Úvalech
- 20. - 21. 10.   požár seníku v Dobročovicích

Sport

Úspěch úvalské házené

Družstvo minižáků Sokola Úvaly zvítězilo v sezóně 1992 - 1993 v přeboru Prahy ve své kategorii a postoupilo na Mistrovství České republiky, pořádané ve dnech 12. - 13. 6. 1993 na hřišti Sokola Kobylisy.

Zde naši hráči sehráli celkem pět zápasů, ve dvou zvítězili, ve dvou nešťastně, rozdíllem jednoho gólu, prohráli a v zápase s mužstvem Olomouce hráli nerozhodně.

Celkově třetí místo v této kategorii v České republice je velkým úspěchem našich malých hráčů, trenérů a v neposlední řadě i rodičů, kteří při činnosti oddílu pomáhají.

Brankář mužstva Petr Bakos za příkladný sportovní čin obdržel cenu fair play.

Jiří Dráb, trenér

Dr. Roman Procházka, vedoucí mužstva (ŽÚ 7/1993)

Házená

Snad největšími úspěchy v historii úvalské házené se může v letošním roce pochlubit družstvo mladších žáků vedené trenérem Jiřím Drábem st.

Naši mladší žáci s převahou zvítězili v pražském přeboru, když za celou podzimní i jarní část soutěže nenašli přemohitele a ztratili pouze 1 bod remízou se Slávií Praha.

Dalším úspěchem bylo druhé místo na silně obsazeném turnaji v Plzni začátkem května, kde jsme až ve finále podlehli domácímu družstvu VŠ Plzeň.

Nejvíce nás naši mladší žáci potěšili svým druhým místem na přeboru republiky v Karviné ve dnech 24. - 27. 6. 1993. V turnaji všech devíti vítězů, krajských přeborů České republiky, který se hrál systémem každý s každým, prohráli opět pouze s týmem VŠ Plzeň, když za námi zůstaly silné celky - Sezimovo Ústí (Jihočeský kraj), Karviná (Severomoravský kraj), Náchod (Východočeský kraj) a další.

Ve dnech 5. - 11. 7. 1993 se družstvo našich mladších žáků zúčastnilo již podruhé velmi silně obsazeného mezinárodního turnaje v italském Teramu.

Mezi 16 mužstvy ze 4 světadílů celého světa (Evropa, Asie, Jižní Amerika, Afrika) této kategorie (nejmladších žáků) se TJ Sokol Úvaly stával pojmem a chodili nás sledovat mnozí trenéři mužstev aspirujících na 1. místo.

V kategorii mladších žáků byla soutěž rozdělena do dvou skupin po 8 mužstvech a vítězové hráli o 1. místo. Naši začali v pondělí 5. 7. vítězstvím nad italským Convitto Delfico v poměru 29 : 0. Také druhé utkání s francouzskými A. Saint - Valler nepřinesl mnoho vzrušení (snad kromě toho, že ve francouzském družstvu hrála 3 vyspělejší děvčata, která byla nejlepší). Výsledek byl 21 : 4. Třetí utkání hrané v úterý odpoledne nás svedlo na centrální hřiště s exotickým čínským družstvem Kuo Kwang, které loni hrálo ve finále. 13 : 14 v náš neprospěch. Kluci vyhráli ve středu dopoledne s rakouským H. C. Hohenems 29 : 0 a odpoledne s italským Interamnia Teramo dokonce 36 : 4. Ve čtvrtek nás čekalo maďarské družstvo. Dopolední nervózní utkání s maďarským Kiralymajor D. S. E. po určité krizi dovedli hoši do vítězného konce s výsledkem 15 : 10. Odpolední rozhodující utkání s klubem Bekescsaba C. S. probíhalo v bouřlivé atmosféře v hale. Kluci ale bojovali statečně a bez větších problémů zvítězili 13 : 8. Ohromná radost na hřišti i potom na ubytovně ve Villa Mosca!

Pořadí ve skupině:

1. TJ Sokol Úvaly (ČR) 12
2. Bekescsaba (Maďarsko) 12
3. Kuo Kwang (Čína) 12
4. Kiralymajor (Maďarsko) 8
5. A. Saint. Valler (Francie) 6
6. Interamnia Teramo (Itálie) 3
7. H. C. Hohenems (Rakousko) 3
8. Convitto Delfico (Itálie) 0

Finále se hrálo v sobotu 10. 7. na centrálním hřišti, zápas byl přerušen a přesunul se do haly, kde se už ale naši kluci nechytily a nakonec prohráli 10 : 12. Tak tedy 2. místo, ale věřte, na prvenství jsme tentokrát měli.

Celkový výsledek nejmladší kategorie:

1. SS Tata (Maďarsko)
2. TJ Sokol Úvaly (ČR)
3. H. C. Karnten (Rakousko)
4. Bekescsaba C. S. (Maďarsko)

S 2. místem na turnaji jsme obdrželi nádherný pohár a hlavně pozvání k bezplatné účasti na významném mezinárodním turnaji v Budapešti ve dnech 26. - 30. 12. 1993.

Na úspěchu družstva mladších žáků se podíleli:

Trenér: Jiří Dráb

Asistent: Petr Kostka

Hráči: Pavel Čadil (brankář)

Tomáš Netušil, Jan Hochman, Lukáš Chmela, Lukáš Skramlík, Zdeněk Indra, František Kopriva, Robin Löser, Aleš Kebort

Náhradníci: Pavel Karbulka, Štěpán Karbulka, Jiří Šarboch, Miroslav Vavruša.

Pohár vystaven v Úvalech.

Sokol Úvaly

Hřiště pod kostelem

V posledních letech sloužilo škole pro hodiny tělocviku, samozřejmě na jaře a na podzim při dobrém počasí, hřiště pod kostelem. Byla na něm vybudována škvárová atletická dráha, doskočiště apod. Nyní je hřiště značně poškozené a nejen hřiště, ale i cesta k němu kolem kostela. Devastaci tohoto prostoru způsobila nákladní auta soukromé firmy vozící zeminu z výkopů, (ale ne z Úval), na skládku inertního materiálu za hřištěm Sokola. Skládku vlastní právě Sokol, který ji pronajal s podmínkou úpravy všech ploch přístupové cestu do původního stavu. Zatím tak firma neučinila, a proto ji městský úřad uložil pokutu ve výši 100 tisíc Kč.

Firma podala proti tomuto rozhodnutí odvolání, které řeší okresní úřad. Jako v každém obdobném případě, lehce se stane, ale velmi obtížně a zdlouhavě se napravuje. V každém případě bude hřiště na jaře uvedeno do provozuschopného stavu. Pozemek, na kterém se hřiště nachází, je ve vlastnictví soukromé osoby. Městský úřad nyní uzavírá smlouvu na dlouhodobý pronájem právě pro účely jak školního, tak volného sportování.

Původní školní hřiště bylo přímo pod školou. Zde je v současné době provizorní objekt (Tesko), školní zahrádka a kolem nevyužitá plocha. Záměrem jak města, tak i školy, je srovnat a upravit pozemek tak, aby sloužil pro pohybovou relaxaci dětí o přestávkách, zejména poledních. Zatím budou úpravy velmi jednoduché vzhledem k finančním možnostem a k naléhavé potřebě investovat do chátrajících školních budov.

Ing. Ivan Černý, starosta města ŽÚ 3/1993

Jiří Dědina vytrvalostní běžec

Budou mít Úvaly světového rekordmana?

Ten, kdo pročítá sportovní stránky novin skutečně dopodrobna, může se mezi výsledky vytrvalostních běhů setkat se jménem Jiřího Dědiny. Ne každý ovšem ví, že je to on, koho vídáme běhat po Úvalech. Potkávám tě téměř každý den. Kolik toho naběháš? Naběhám asi 1200 km za měsíc, to je můj trénink. Dávky si určuji sám, trenéra nemám, ale rád si nechám poradit od zkušenějších. Specializuji se na ultramaraton, to je běh na 100 km. Začínal jsem ale se sprinty, po vojně jsem přešel na maraton a stovku jsem začal běhat až letos. A tvůj osobní rekord? Maraton 2:24:06, 100 km 6:35:00. V červenci jsem se zúčastnil MS v Brně. Startoval jsem mezi 370 závodníky (mimořádně ve svých 27 letech jako nejmladší) a umístil jsem se v první desítce. Svůj úspěch jsem pak potvrdil na ME v září v Holandsku, kde se mi podařilo porazit i světového rekordmana Belgičana Parieho. Oba tyto závody byly zároveň soutěžemi družstev. Na MS jsme byli čtvrtí, na ME pátí. Rád bych i dál úspěšně reprezentoval naši republiku. Můj tréninkový plán už teď směřuje k mistrovství světa 1995. Chci se tam pokusit o překonání světového rekordu, který má v současné době hodnotu 6 hodin a 16 minut. To je ovšem ještě daleko, doufám, že mi do té doby vydrží zdraví. Jsem zaměstnán v obchodě u pana Hlávky, který mi všemožně vychází vstříc, takže mohu trénovat i 3x denně. A tvůj největší problém? Ten nejobvyklejší - peníze. Stále hledám sponzora. Jistě by to bylo jednodušší v Praze, ale já bych rád závodil za Úvaly. ME a MS jsem se mohl zúčastnit díky svému současnému sponzorovi panu Hlávkoví, ale jeho prostředky nestačí na financování celé mé činnosti.

- Milena Jakoubková (ŽÚ 11/1993)

Automobilové soutěže - Automotoklub Úvaly

V sezóně 1993 se zúčastnila automobilových soutěží posádka K. Mottl - Ing. R. Pavlíček (T. Drásta) s klubovým vozidlem Škoda 136 L Favorit v úpravě "A". V pěti závodech započítávaných do mistrovství ČR a SR se v nejsilněji obsazené objemové třídě "A-1300", ve které startuje v průměru 40 posádek včetně továrních posádek teamu Autoškoda Mladá Boleslav, umístila dvakrát na 8. místě (Nový Bor, Katovice).

Dalšími posádkami Automotoklubu Úvaly byli Ing. J. Kronďák - V. Rohla (vozdilo BMW 1800 Ti) a MUDr. M. Procházka - V. Sova (vozdilo Renault R 8). Tyto posádky se zúčastnily automobilových soutěží historických vozidel (do roku výroby 1965), kde posádka Ing. Kronďák - V. Rohla obhájila titul "Mistr ČR" a zúčastnila se tří závodů ME pod hlavičkou Střediska automobilového sportu Brno (SAS Brno). Rudolf Tuček, vedoucí Automotoklubu Úvaly, foto repr. (ŽÚ 12/1993)

Fotbal

Za vedení nového výboru Slavoje Úvaly a trenéra se umístilo mužstvo Slavoje na 2. místě okresní soutěže Praha-východ.

Snaha a obětavost hráčům nechyběla, ale chybí fotbalová vyzrállost. "A" mužstvo vedl Lízner Jindřich a trenér Kulíšek Jiří. Dorost pod vedením Václava Kopače a Pavla Kvapila obsadil 10. místo okresního přeboru. Žáci pod vedením Zdeňka Kučery pak 7. místo okresního přeboru.

SK Havran Úvaly vedoucím je Vrána Jiří, trenér Husenský František. Chystá se turnaj v kopané v Tuklatech 3. července 1993. Nový výbor Slavoje Úvaly pracuje ve složení: Vrána Jiří - předseda, Rais Milan - místopředseda, Kulíšek Jiří - sekretář a trenér, Lanc Zdeněk - volný člen výboru, Březina Milan - volný člen výboru, Hyča Josef - správce hřiště a hlasatel, Budka Jiří, Cmíral Standa - pořadatelská služba, Kučera Zdeněk, Kolář Evžen - vedoucí žáků, Kvapil Pavel, Kopač Václav - vedoucí dorostu, Lízner Jindřich - vedoucí A družstva, Vrána Jiří - vedoucí SK Havran, Husenský František - trenér SK Havran.

Jiří Vrána

Kursy sjezdového lyžování -

orientované především na výuku školní mládeže pořádá SKI TOUR Hradešín. Zajišťuje výcvik prostřednictvím kvalitních instruktorů lyžování pod přímým dohledem lyžařů s evropskou kvalifikací (Zbyněk Pšenička, Sylva Czyžová, Martin Vosyka).

Pozornost věnuje též rodičům, kteří mají možnost nepřímo se zúčastnit kurzů. Speciální nabídkou pro vyspělé lyžaře nad 13 let pak jsou zájezdy se skialpinistickou tematikou. Pro případné zájemce zabezpečí Ski Tour speciální skialpinistické vybavení (skialpinistické lyže včetně vázání, skialpinistické boty, tulení pásy, speciální hůlky).

Termíny pro sezónu 1993: sobotní cyklus: 9. 1., 16. 1., 23. 1., 30. 1., 6. 2.

Kursy sjezdového lyžování SKI TOUR (ŽÚ 1/1993)

Církev

Na prahu nového roku – Mgr. J. Kostelecký

Farář církve československé husitské v Úvalech Jiří Kostelecký uvádí 1. číslo časopisu Život Úval statí "Na prahu nového roku 1993": Protože se jedná o úvahu duchovního a nikoliv politika, je vhodné ji v Kronice zaznamenat:

Každé století sice znamenalo veliký krok vpřed v oblasti vědy, techniky a umění, ale v úsilí po poznání se často zapomínalo a zapomíná na rozvíjení a obohacování mravního duchovního života společnosti. V této oblasti má každá historická epocha veliký dluh!

Před třemi lety jsme zvonili zvonečky a klíči na znamení, že je konec nedobrych let politického fanatismu a přetvářky, ale zvonili jsme také na lepší budoucnost. Kolikrát jsme se v těch dnech ujišťovali: "Dobro a láska zvítězí nad lží a nenávisť, budeme se mít vespolek rádi, budeme na sebe hodní. Nikdo neudělá na druhého podraz, každý se bude snažit pomoc, být užitečný. Bude nám všem dobře, náš život naše práce i naše starosti budou mít svůj smysl, duha pokoje se rozklene nad našimi hlavami." Jenže všechno je jinak! Zatímco někteří snaží se ze všech sil, aby to u nás k něčemu dobrému vypadalo, aby se něco zlepšilo, abychom se měli líp, druzí jen koukají, kde by jim bez velké námahy něco káplo, aby získali nějakou výhodu, postě se vezou. Pak tu jsou ti, kteří páchají násilí, vraždy, podvody, miliónové loupeže, znásilňují kojence, čtrnáctiletá děvčata nutí k prostituci. Ani na politické scéně a v kultuře není všechno v pořádku. A tak mnohé, vlastně většinu lidí svírá strach z budoucnosti. Začíná nový rok a my si klademe otázku, co dobrého či zlého nám přinese čas, který máme před sebou. Začátky nového státu nebudou lehké, vynoří se mnoho nových problémů, překážek, bude třeba mnohokrát zatnout zuby, ale musíme věřit, že naše sny, tužby a přání se nám podaří uskutečnit a naplnit. Začínáme v mnoha oblastech zcela od začátku. Musíme mít sílu podívat se pravdě do očí. Postavme se na stranu pravdy a spravedlnosti, nesme lásku jako dar bližním. Snažme se vybědnout z bahna mravního a duchovního úpadku, vždyť jsme národem pokrokových a demokratických tradic. Vraťme se k tomu nesplněnému předsevzetí před třemi léty: "Dobro a láska zvítězí nad lží a nenávisť!"

Přijímáme čas nového roku jako příležitost k prokázání oprávnění existence našeho státu v evropském společenství!

(ŽÚ 1/1993)

Velikonoce

Velikonoce letos: Neděle velikonoční 11. dubna, Pondělí velikonoční 12. 4. Velikonoční zvyky skoro všichni známe. Jenom pro připomenutí jich několik uvedu: nejhlavnějším zvykem bylo koledování, které se zachovalo doposud. Také bylo známé chození s berany pletenými z větví jív, lísky, střemchy nebo jeřabiny. Tento zvyk se ale nezachoval. Dalším zvykem bylo pronásledování Jidáše. Na škaredou středu vyběhli chlapci z kostela a ten nejrychlejší byl Jidáš. Chlapci ho honili a pokřikovali na něho. Ani tento zvyk se nezachoval, ale zůstalo pečení velikonočních jidášů. Velmi známý, dnes již nedržený zvyk, bylo chození s řehtačkami a klapačkami, protože prý na Zelený čtvrtek zvony odlétly do Říma. Dětem, které se chystají na koledu, připojuji několik básniček.

Jan Bubák ml.

Kronikář: s řehačkami, klapačkami "kocoury" chodil jsem v sousedním Škvorci jako kluk ještě v letech 1929 - 1936. Mladší kluci chodili i v následujících letech. Jak tomu bylo v Úvalech nevím.

O velikonocích. ThB Jiří Kostecký, farář církve československé husitské Ve Starém zákoně (I. díl Bible) jsou Velikonoce uvedeny jako první ze tří výročních slavností izraelských.

Křesťanské církve tento čas Velikonoc naplnily novým obsahem. Je to tzv. pašijový týden, který připomíná tu nezměřitelnou oběť Ježíše Krista pro celé lidské společenství.

Začíná Květnou nedělí (letos je to 6. neděle postní), kdy Ježíš vjíždí do Jeruzaléma na oslátku.

Dalším dnem je Zelený čtvrtek. Pán Ježíš se svými učedníky vzpomíná ve večeřadle na den Boží milosti.

Nastává Velký pátek. Ježíš je odveden k vladaři Pilátovi. Rozhovor s ním. Ježíš je zbičován a vydán k ukřižování. Trnitá cesta na Golgotu, člověk jménem Šimon je přinucen, aby pomáhal nést Ježíši kříž, na který je pak pověšen.

Ve tři hodiny odpoledne Ježíš vydechl naposled. Josef z Arimatie snímá večer Ježíšovo tělo a pohřbívá je do hrobu ve skále. Hod Boží velikonoční a Pondělí velikonoční - závěr Velikonoc.

Zmiňme ještě i to, že křesťanské Velikonoce byly stanoveny koncilem Nicejským r. 325 vždy na neděli po 1. jarním úplňku. Jmenujme i některé zvyky o Velikonocích: bývali propouštěni otroci, zastaveny obchody a soudní jednání, nehrála divadla, malovaná vajíčka, kraslice, atd.

Velikonoce jsou v sekularizovaném světě vyzdvihovány jako svátky jara. Lze to akceptovat ve spojení se začátkem nového života v přírodě.

Ať mezi námi vládne pokoj v srdcích i po celé zemi. (ŽÚ 4/1993)

Advent

Od začátku adventu loňského roku prožívá církev katolická další rok duchovní obnovy (ke cti tisíciletého výročí umučení sv. Vojtěcha, prvního českého biskupa, v r. 997).

Kronikář: sv. Vojtěch byl bratr vyvražděných Slavníkovců v jejich sídle na Libici v našem kraji Zličanů r. 995, Boleslavem II. P. K. Šubrt ŽÚ 3/1993

Pozvání k půlnoční mši - Katolická mše štědrovečerní se koná 24. 12. 1993 ve 24 hodin. K. Šubrt (ŽÚ 12/1993)

Česká katolická charita vyhláší sbírku:

"Pomoc pro kojence v Chorvatsku, Bosně a Hercegovině".

Sbírka zahrnuje: 1. použité pleny - vyprané a vyžehlené

2. kojenecké oblečení - vyprané a vyžehlené

3. kočárky a dětské postýlky
  4. finanční dary na nákup nových plen a dětské výživy
- Dary je možno odevzdat kdykoliv na místní farní úřad.
Sbírka potrvá do konce roku. (ŽÚ 10/1993)

VI. Životní prostředí

Odpady

Separovaný sběr odpadových surovin, starosta města Ing. I. Černý v ŽÚ 1/1993
- letos bude již uzavřena úvalská skládka,
- na podzim změna systému úhrady za odvoz odpadků.

Po zamrznutí vody v agregátu a následném zkratu na elektrickém vedení vyhořela dne 6. ledna čistírna odpadních vod v Úvalech, okr. Praha-východ. Vzniklá škoda je asi 300 000 korun, (*napsali o nás – z denního tisku Rudé právo*).

Dne 5. a 16. 5. 1993 sběr železného šrotu. Výzva občanům, aby ukládali na místa svozu pouze železný šrot, každý jiný odpad bude považován za nepovolenou skládku. S ohledem na mechanizaci firmy Kovošrot je nutno ukládat sběr výhradně na některé z těchto vytypovaných míst. (ŽÚ 5/1993)

Separovaný sběr

Město Úvaly uzavřelo smlouvu s firmou BOS o poskytnutí služby kontejnerového separovaného sběru odpadových surovin. Zároveň objednalo kontejnery na sběr skla a papíru u podniku MEVA Roudnice nad Labem. Po dodání kontejnerů bude zahájen v průběhu ledna t. r. v našem městě separovaný sběr. Kontejnery budou rozmístěny na třech místech ve městě: na náměstí Arnošta z Pardubic před prodejnou Tuček-Moucha, na sídlišti Homolka v Maroldově ulici cca 50 m pod samoobsluhou a v Pařezině v ulici Grégrově u transformátoru.

Na každém z těchto míst bude po 3 kontejnerech, na bílé a barevné sklo a na papír, všechny řádně označené. Pokud se sběr osvědčí, budou v průběhu roku rozmístěny kontejnery na další místa, případně se přidají ke stávajícím ještě kontejnery na plasty.

Bude velmi záležet na občanech, jak využijí možnosti zbavovat se odpadu kulturním způsobem. V letošním roce zřejmě skončí možnost svážet odpad na úvalskou skládku pro její už definitivní vytižení. To znamená, že odpad, a zejména se to týká domovního odpadu z popelnic, se bude vyvážet na mnohem vzdálenější skládku, a tedy i za mnohem vyšší cenu.

I z toho vyplývá, že se vyplatí co nejvíce domovního odpadu třídít už v domácnostech, aby se ho do popelnic dávalo naopak co nejméně. Od pololetí letošního roku, nebo od zahájení topné sezóny na podzim se zřejmě změní systém úhrady za odvoz odpadků, aby lépe odpovídal množství vyváženého odpadu.

Konec skládky odpadů Hodov

Přípisem z dnešního dne město Úvaly informuje, že ke dni 31. 12. 1993 končí provoz skládky "Hodov" kde byl ukládán pevný domovní odpad, jehož odvoz pro město zajišťovaly Pražské komunikace - závod Sever. Je zajištěna nová skládka v Ďáblicích, kam bude možné ukládat odpad od 1. 1. 1994, avšak za cenu téměř dvojnásobného zvýšení nákladů.

Od 1. 1. 1994 je pronájem nádoby součástí celkové částky za odvoz pevného domovního odpadu.

V průběhu měsíce září obdrželi všichni odběratelé, pro které město zajišťuje odvoz pevného domovního odpadu, výpověď stávající smlouvy spolu s novou smlouvou.

Důvodem k této změně je skutečnost, že ke dni 31. 12. 1993 končí provoz vlastní skládky "Hodov". Ještě začátkem r. 1993 byla reálná naděje, že odpad budeme odvázet na překladiště v Říčanech. Město Říčany však od překladiště ustoupilo a byli jsme nuceni hledat náhradní řešení. Po téměř půlročním jednání se podařilo zajistit vstup na nově vybudovanou skládku v Ďáblicích, která původně měla sloužit výhradně pro Prahu.

Mnohem větší vzdálenost odvozu odpadu na novou skládku, zvýšené vstupní náklady odvozce (Pražské komunikace - závod Sever) a zejména poplatek za ukládání odpadu na řízenou skládku ve výši 470 Kč za 1 tunu má za následek podstatné zvýšení ročního poplatku za odvoz. Cena je obdobná té, za jakou je odvážen odpad i v Praze.

Z těchto důvodů, ale i na základě četných požadavků občanů, bylo upuštěno od jednotného režimu svozu. Pro následující období si mohou odběratelé zvolit jak velikost nádoby, tak i četnost svozu, čímž se snažíme vyhovět především starším občanům (70 l nádoby), ale i těm, jejichž objekty jsou již napojeny na plyn. Jednotlivé nádoby budou označeny barevně rozlišenými nálepkami podle četnosti svozu. Sezónní svoz - žlutá nálepka, svoz 1x za 14 dní - oranžová nálepka. Svozové dny pro jednotlivé ulice budou s největší pravděpodobností zachovány. Bližší informace bude podána do 31. 12. 1993 v ŽÚ a na vývěsní tabuli.

V zájmu města je, aby každá domácnost i podnikatel likvidoval odpad legálním způsobem, tj. odkládáním do popelnic. Městský úřad potřebuje znát pro již

konkrétní zajištění svozu odpadu potřeby odběratelů v předstihu před 1. lednem 1994. Proto rada MZ rozhodla přispět těm odběratelům, kteří uzavřou nové smlouvy do 25. 10. 1993 příspěvkem ve výši 100 Kč pro r. 1994.

Ing. V. Baumanová

Státní příspěvek na snížení spotřeby paliv

a energie v ČR 1993 – zateplování bytových domů, rodinných domů – nákup a zavedení měření a regulace tepla a teplé užitkové vody. Jiří Fejt (ŽÚ 9/1993)

Úklid

Čištění nejfrekventovanějších vozovek se zpevněným povrchem bude zajištěno dodavatelsky firmou Framaka, která provádí čištění formou samosběru včetně splachu vodou. S ohledem na finanční prostředky města bude toto čištění prováděno ve 14 denních cyklech s předpokládaným zahájením na konci dubna. Ostatní úklid bude prováděn pracovníky Veřejně prospěšných služeb MěÚ.

Strojní čištění ulic

Od května letošního roku provádí firma Framaka strojní čištění vybraných komunikací. Na základě stížností občanů, týkajících se rušení nočního klidu a nekvalitně prováděných prací (znečištění chodníků atd.), bude čištění prováděno ve večerních hodinách, tj. od 18.30 hod., vždy v úterý na těchto komunikacích:

I. Jiráskova, Klánovická (k požárnímu domu), Na spojce, Mánesova, Smetanova, Pražská, nám. Arnošta z Pardubic.

II. Jungmannova, B. Němcové, Raisova, Maroldova, Nerudova (část), Wolkerova, nám. Svobody, Bezručova, Jeronýmova, Sukova, Ruská, Srbská. Komunikace dle soupisu I (malé čištění) jsou čištěny 1x týdně, komunikace dle soupisu II (velké čištění) jsou čištěny 1x za 14 dní v liché týdny.

Odbor výstavby a dopravy (ŽÚ 8/1993)

VII. Obyvatelstvo

Demografie

Demografická statistika. Dnes žije v Úvalech 4 639 obyvatel
Zjištění k 31.12.1992 z informací na MěÚ (2018)

Státní občanství

Dne 29. prosince 1992 se Česká národní rada usnesla na zákoně o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky. Tento zákon nabývá účinnosti

dnem 1. ledna 1993. Vzhledem k tomu, že zákon sestává z 29 §, uvádíme pro informovanost našich občanů alespoň § 8, § 9 a § 10 zákona.

Informace k § 8

K žádosti o udělení státního občanství České republiky žadatel připojí:

- a) rodný list, pokud uzavřel manželství i oddací lístek popřípadě doklad o rozvodu manželství nebo úmrtní list zemřelého manžela
- b) doklad o propuštění ze státního svazku cizího státu, nejde-li o bezdomovce nebo osobu, která nabytím státního občanství České republiky pozbude dosavadního cizího státního občanství
- c) výpis z rejstříku trestů
- d) životopis

k § 9

1. Rodiče, popřípadě jeden z nich, mohou do žádosti zahrnout i dítě mladší 15 let. K žádosti připojí doklad o propuštění dítěte ze státního svazku cizího státu - nejde-li o bezdomovce nebo osobu, která nabytím státního občanství České republiky pozbude dosavadního cizího státního občanství.
2. Státní občanství České republiky lze na žádost zákonného zástupce udělit i dítěti mladšímu 15 let samostatně.

§ 10

1. Státní občanství České republiky uděluje ministerstvo vnitra České republiky, žadateli vydá Listinu o udělení státního občanství České republiky.
2. Žádost se podává u okresního úřadu příslušného podle místa trvalého pobytu žadatele. Okresní úřad ověří pohovorem se žadatelem jeho znalost českého jazyka a o výsledku učiní záznam do spisu. Znalost českého jazyka neprokazuje žadatel, který je, nebo byl státním občanem Slovenské republiky.

Informace správního odboru Městského úřadu Úvaly

Zákon České národní rady o nabývání a pozbývání státního občanství ČR - J. Krobová (ŽÚ 2/1993)

Od 1. 6. 1993 potvrzení o státním občanství České republiky zapisuje matriční úřad Úvaly občanům. Kromě předložení občanského průkazu a rodného listu budou občané vyplňovat také čestné prohlášení o tom, že si v roce 1969 nezvolili občanství Slovenské republiky nebo že pro ně rodiče nezvolili občanství Slovenské republiky. (Formulář na matrice MěÚ.)

Matriční úřad po předložení těchto dokladů vyznačí do OP do rubriky "zvláštní záznamy" "státní občan České republiky" a připojí razítko se státním znakem, podpis a datum. Jaroslava Krobová, vedoucí správního odboru. (ŽÚ 7/1993)

VIII. Různé

Historie města

Město před branami Prahy. Úvaly, okres Praha-východ, jsou vzdáleny 22 km východně od centra Prahy. Jako poddanské městečko patřily kdysi k panství Škvorec v bývalém Kouřimském kraji. Kolem r. 1300 se připomínají jako ves. Na blízké tvrzi (nyní dvoře Hostýn) se měl r 1297 narodit Arnošt z Pardubic. V listině krále Vladislava II. se r. 1480 hovoří o Úvalech jako o městečku. Ve znaku na modrém štítě vyrůstá ze zeleného trávníku lípa přirozené barvy a za ní vlevo stojí stříbrná tvrz, složená z kvádrů, s otevřenou bránou a cimbuřím o pěti stínkách. Uvnitř hradeb je čtyřhranná věž s třemi okny a červenou valbovou střechou, zdobenou na vrcholcích párem zlatých makovic. Městská pečeť je slabě oválná o rozměrech 28 x 27 mm se znamením stromu a tvrze, volně vloženým do vnitřní části pečeti, kolem kterého je v horním půlkruhu opis Miestyc Auwal a po stranách datum 18-09.

V přítomné době žije v Úvalech kolem 4600 obyvatel. 1800 lidí v produktivním věku dojíždí do zaměstnání hlavně do Prahy. Železnice Praha - Kolín byla vybudována v letech 1844 - 45 včetně náročného viaduktu s devíti oblouky. Obchvacující státní silnice pochází z 50. let. (Stará zemská stezka, Trstenická cesta, vedla centrem městečka.)

Z průmyslu lze jmenovat tradičně největší továrnu na zpracování masa a výrobu uzenin, dále technický závod Benzina, menší strojírenské závody, malé dřevozpracující závody (parkety, části nábytku) a na místě Komunálu nově vzniklý Multitec. Menší roli hraje zemědělství (494 ha zemědělské půdy) a lesní hospodářství v Oboře a lese Vidrholci.

Centrem městečka je náměstí Arnošta z Pardubic s pseudorenesanční základní školou z r. 1912. Vedle, na místě barokního hostince U Iva, byla r. 1992 postavena zvláštní škola s třídami pro rodinnou školu a základní uměleckou školu. Dvě mateřské školy stojí na kopci Úvaláku. Obyvatelstvo žije převážně v rodinných domcích se zahrádkami. Tzv. bytové jednotky postavilo bytové družstvo.

Nejvyšším vrchem je Vinice (295 m n/m) s překrásným výhledem na Krkonoše a České středohoří. Úvaly protéká potok Výmola, který pramení mezi Doubkem a Hradešínem. U bývalého cukrovaru vznikl rybník zvaný Fabrák, u bývalého mlýna Mlýnský (Prokūpčák) a dále Hodovský, Lhotský a Horní úvalský rybník. Koupání slouží místní koupaliště.

Většina obyvatelstva je bez náboženského vyznání. Vedle římsko-katolického kostela Zvěstování Panny Marie, jenž pochází z r. 1724 s barokním interiérem včetně varhan, slouží církvi českobratrské evangelické, bratrské a československé husitské jedna modlitebna.

Do veřejného života vstupují i na stránkách měsíčníku Života Úval členové ODS, KSČ a LS. Městské kulturní středisko organizuje kulturní pořady včetně provozu kina v bývalém kulturním domě, v městečku se nachází dobře vybavená veřejná knihovna. K rozvoji dovednosti mládeže slouží dům dětí a mládeže, Junák. V Úvalech byly založeny dva sportovní kluby. Starší Sokol, zaměřený na házenou a tradiční cvičení pro veřejnost, buduje vedle sokolovny centrum společenského života. SK Úvaly se orientuje a fotbal, tenis, stolní tenis a šachy.

Obyvatelé se věnují svým koníčkům mezi leteckými modeláři, v automotoklubu, mezi zahrádkáři, chovateli drobného zvířectva, myslivci, rybáři. Ochraně města slouží hasiči. Společensky žije klub důchodců a Obec baráčnická. Ve městě se nalézají MěÚ, policie, pošta, Česká spořitelna, pobočka pojišťovny, nádraží, zdravotní středisko, dům pečovatelské služby, 2 hotely, čerpací stanice. Infrastruktura služeb se hojně rozšiřuje díky soukromým živnostem.

Pomníky:

Sv. Jan Nepomucký u kostela;

Arnošt z Pardubic, socha u železniční trati směrem na Kolín;

deska na domě na náměstí, kde se r. 1882 narodila spisovatelka Marie Majerová;

na faře na náměstí busta A. Dostála, spisovatele a faráře;

deska věnovaná T. G. Masarykovi v Masarykově háji;

pomník padlým v I. světové válce na náměstí;

pomník umučených Úvaláků v Květnovém povstání 1945 (za retranslační stanicí), jejich hrob na hřbitově;

deska na paměť dělnických bouří při stavbě železniční trati v r. 1844 na budově nádraží;

socha ženy před zdravotním střediskem;

Po dobudování inženýrských sítí se městečko před branami Prahy díky rychlému spojení s centrem velkoměsta a díky hezkému okolí může stát vyhledávaným místem i pro mladé rodiny.

O Úvalech – historie a současnost Lenka Mandová (ŽÚ 8/1993)

Fond Jaromíra Rajnyše předán městu a Kruhu domova

Předávací záznam o materiálech z archivu pana Jaromíra Rajnyše, Úvaly čp. 555. „Na přání pana Jaromíra Rajnyše, úvalského občana, člena někdejší letopisecké komise při městské kronice, předávám jeho osobní archiv fotografií,

Kronikářský zápis retrospektivní 1993/2019

negativů a různých dokumentů do archivu připravovaného Kruhu domova, občanského sdružení pro historii Úval, Škvorce a okolí, pro jeho letopiseckou komisi kroniky města Úval.

Přáním pana Rajnyše bylo, aby veškeré fotografie a dokumenty byly zachovány jako celek, aby nekontrolovaně neopouštěly zřízený Fond Jaromíra Rajnyše v archivu kroniky při letopisecké komisi zmíněného Kruhu domova, neboť z vlastní zkušenosti poznal, že mnohé zapůjčené fotografie či dokumenty mu nebyly často vráceny.

Pan Jaromír Rajnyš si přál, aby fotografie i dokumenty byly zachovány jako historické doklady o životě v našem městě v minulosti.

Nedílnou součástí tohoto předávacího záznamu je inventární soupis. Navrhuji Kruhu domov, abych sama nebo některý člen mojí rodiny byl jmenován jako dohlázeatel nad archivním fondem pana Jaromíra Rajnyše.“

Libuše Mandová Alešova čp. 429, Úvaly

Přílohy: Soupis

Koncept tohoto předávacího záznamu byl sepsán 3. září 1993.

Předávací dopis od paní Mandové se našel. Je uložen v archivu městských kronik, ale nenašel se soupis Fondu, jak je výše uveden. Samotný Fond je nyní neúplný, roztržštěný, ale již zaznamenaný a zkatologizovaný – pozn. Janurová 2018.

Jan Neruda o nás, o Češích v roce 1872:

Rozlom si hlavu, nás Čechy nepochopíš. Věru takový stroj se nenašel, který by utáhl všechen ten nesmysl, jehož jsme my sami už sobě natropili. Máme-li v literatuře něco výborného, málokdo to zná, máme-li umění někoho vynikajícího, buď si ho nevšimneme, nebo ho zničíme, nebo mu alespoň, můžeme-li, vezmeme všechnu možnost, aby se stal velikým, máme-li v politice muže poctivého, ihned ho pošpiníme, máme-li nějaký ústav ve svých rukou, zajisté jej zanedbáme. Pořád to námi škube, abychom si zas již zasadili nějakou ránu. Pravda, jsme někdy jako jedno velké srdce, jediný tepot, stejná vřelost, ale obyčejně je toto srdce velmi, velmi nemocné.

Jan Neruda

o nás, o Češích v Národních listech 8. 12. 1872 (ŽÚ 2/1993)

3. leteckému pluku se říkalo "železniční" – roku 1937 letadla na poli v Úvalech

Kronikářský zápis retrospektivní 1993/2019

Richard Zdráhala (podle rukopisu zpracoval František Fajtl) - Válčil jsem v poušti
 Naše vojsko, edice ESO, Praha 1990, (zapůjčil Jiří Souček ml.)
 str. 28 a 29:

"Když přijel rumunský král Carol v roce 1937 do Československa na státní návštěvu, chystala se na jeho počest velkolepá letecká přehlídka, kde které se slétávaly do Prahy pluky z Moravy i ze Slovenska. Třetí pluk letěl v roztažené formaci po letkách. Vedoucí ztratil orientaci a po dlouhém bloudění si sedl na poli v prostoru Úval u Českého Brodu. Za ním potom kvůli nedostatku benzínu přistávala další letadla, až se tam posadil celý pluk. Pokračovat v dalším letu mohli jenom někteří piloti na zvláštní povolení. Větší zbytek 3. pluku byl dopraven na letiště ve Kbelích vlakem. Od těch dob se 3. leteckému pluku říkalo "železniční".

Výzva kronikáře pamětníkům tohoto přistání v r. 1937:
 zaznamenejte pro kroniku vzpomínku na tuto událost, případně zapůjčte fotografie. (ŽÚ 2/1993)

Statistické šetření

Ve dnech 25. února až 18. března bude v 0,5 % náhodně vybraných domácnostech celé republiky provedeno statistické šetření nazvané MIKROCENSUS 92 a na něj navazující výzkumné šetření sociologického ústavu Akademie věd České republiky o sociální stratifikaci ve východní Evropě po roce 1989. V našem městě, které bylo takto do souboru vybráno, navštíví tazatelé Okresní statistické správy Praha-východ 20 domácností. Tazatel se prokáže pověřením a vyplní s členy náhodně vybrané domácnosti jednotný dotazník. Hlavním účelem Mikrocensu je získat údaje o sociálně-ekonomické struktuře a příjmech různých typů domácností, dále údaje o úrovni bydlení a nákladech na bydlení. Údaje poskytnuté domácnostmi jsou důvěrného charakteru a budou použity pouze ke statistickému zpracování, tazatelé jsou podle zákona ČNR č. 278/1992 Sb. o státní statistice vázání mlčenlivostí o všech šetřených skutečnostech.

Výsledky šetření budou sloužit pro hodnocení vývoje životní úrovně domácností od posledního mikrocensu v roce 1989 a budou podkladem k úvahám o dopadech ekonomické reformy do sociální oblasti. (ŽÚ 3/1993)

Bývalí spolužáci

Již posedmé se sešli bývalí žáci a žákyně úvalské školy, dnešní pětadesátníci. Při odpoledním vzpomínání na mladá léta jsme s dojetím vyslechli verše od úvalského autora:
(autor neuveden)

Tak zase doma, v tom našem
 - pro mnohého rodném údolí,
 kde znáš každý kout.
 I tvůj to býval dětský ráj.
 Je to náš přístav, kam můžem plout
 a okem svým vše něžně obejmout.

Vzpomínek drobné kamínky
 v klukovské kapse nosíš dál,
 a za vůni buchet maminky -
 jen řekni, hochu, co bys dal ...

To město naše rodné,
 ač nemá zámek ani hrad,
 dech krásy své do květů skrývá,
 a v kraji nádherném -
 jako když hudbu slyšíš hrát -
 to vánek lípy rozechvívá.

Tam u Výmoly vzpomínáš
 na ty své lodičky z papíru
 a na holky, jak v louce pod školou
 vily své věnečky z kopretin a vlčích máků.

Mnohého z nás v životě vábily modravé dálky
 a divoké řeky u cizích skal,
 avšak každý vždy a rád zvedl svou kotvu
 a plul tam, kde své srdce zanechal...

To město naše rodné, ač nemá zámek ani hrad,
 dech krásy své do květů skrývá,
 a v kraji nádherném jako když hudbu slyšíš hrát
 - to ve větvích, lípách stoletých, vánek zpívá.

Jitka Pokorná (ŽÚ 11/1993 s. 14)

Masopust

Národopisný příspěvek Jana Bubáka ml., dnes studujícího Arcibiskupského gymnázia v Praze, o masopustu:

Třídenní svátek, plně podřízený běhu církevního kalendáře. Masopust se slavil ve dny přecházející Popeleční středě, jíž začíná čtyřicetidenní půst, končící o velikonocích. Protože se datum oslav velikonoc měnilo, byl pohyblivým svátkem i masopust. Podle toho, kdy byly velikonoce, mohla masopustní neděle připadnout na dny od 1. února až do 7. března a Popeleční středa se slavila od 4. února do 10. března.

Letos připadá začátek masopustu, tedy masopustní neděle, na 28. února a začátek půstu, Popeleční středa na 3. března, konec půstu na 11. dubna. Vyvrcholením masopustu bylo úterý, kdy se provozovaly masopustní maškarády a průvody. Hlavním smyslem průvodů bylo pobavit sebe a sousedy. V průvodu maškar chodíval medvěd, klibna (*skutečně klibna ne klisna, viz Jungmannův slovník*) (šiml, kobyla, koníček), Žid s rancem přes rameno. (*viz celý článek v žú*)

Kronikář: v sousedním Škvorci maškarní masopustní průvody pamatuji ze svého dětství ještě v letech asi 1931, 1932. Doma se smažily koblihy a šišky. (ŽÚ 3/1993)

Malá národopisná studie k Adventu, době příchodu Mesiáše na svět:

Přípravná doba na Vánoce zahrnovala prvé čtyři neděle církevního roku před Štědrým dnem (proto také čtyři svíčky na adventním věnci). Byla dobou postní, v níž platily zásady střidmosti v pití a jídle, tanci a zpěvu. Přesto se o adventu konaly četné lidové obřady a zvyky, které postní zásady porušovaly.

sv. Ondřej - 30. listopadu

Pro věštění budoucnosti se tento svátek považoval za nejdůležitější vedle Štědrého dne.

sv. Barbora - 4. prosince

V předvečer svátku chodívaly po venkovských domech "Barborky" - ženy a děvčata zahalené do bílých prostěradel či šatů se závojem nebo rouškou přes obličej. Sborově zazpívaly píseň o svaté Barboře, případně se společně s rodinou pomodlily a pokračovaly k sousedům.

sv. Lucie - 13. prosince

Tento den chodily dívky v bílých šatech převlečené za "Lucky". Nesmělo se drát ani příst, protože kdyby se o tom svatá Lucie dozvěděla, nasypala by komínem košík vřeten, který by musela hospodyně napříst plný. A proto važme si zachovalé tradice.

Přísloví: Lucie ukazuje svou moc. Dává nejdelší noc. Lucie noci upije a dni nepřidá.

Tyto zvyky a ještě některé další byly předváděny na hradě Křivoklát 28. listopadu. Tato akce se koná každý rok.

Jan Bubák (ŽÚ 12/1993, s. 9)

Letecký snímek Úval

Nad leteckým snímkem Úval žasneme, jak Úvaly tonou v zeleni. Pohled chodce je jiný. Květy a stromy se skrývají za ploty a zídkami, ulice bez květin jsme vydali napospas prachu. Co uděláme proto, aby pohled chodce byl totožný s pohledem vzduchoplavce?

(ŽÚ 5/1993) Foto repr. mA4 – mapy, plány, l. snímky

Do 2. čísla Života Úval je přiložen orientační plánec města Úval.

Ruská emigrantka paní Kuzněcovová

"Sovětská bezpečnost unášela ruské emigranty do sibiřských lágrů". Karel Pacner v Mladé Frontě Dnes 12. června 1993. Problematika s ohledem na stav v Úvalech žádá si ještě zpracování.

Populární u nás v Úvalech je ruská emigrantka paní Kuzněcovová. (1905?, Alešova ul.)

(v roce 2018 si nikdo v Alešově ulici na tuto emigrantku nevzpomíná, zkusím pátrat dál – Janurová)

Emisní nálepka - měření vozidel

Majitelům motorových vozidel od letošního roku přibyla další povinnost: Vyhláška č. 248/91 Sb., která mění a doplňuje vyhlášku č. 41/84 Sb. o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ukládá každému provozovateli motorového vozidla povinnost ověřovat v pravidelných intervalech splnění přípustných limitů škodlivých exhalací ve výfukových plynech. Od počátku letošního roku se ověřování týká vozidel s motory na benzínový pohon bez katalyzátoru nebo s neřízeným katalyzátorem.

(ŽÚ 7/1993)

Plynárny oznamují,

že vyúčtování spotřeby plynu za topnou sezónu 1992/93 se uskuteční v září. Tento pozdní termín byl způsoben přechodem zpracování platby na jiné výpočetní technice v Pražských plynárnách. Vyúčtování bylo hotovo ke konci června, ale pošta jej odmítla roznést v červenci a v srpnu z důvodů dovolených odběratelů plynu a zástupu brigádníků při roznáškách. Těm, kteří provádějí platby sporožirem, bylo vyúčtování provedeno již v srpnu.

V průběhu července byla provedena vyššími složkami podniku kontrola technické způsobilosti uličních plynovodů v Úvalech a Škvorci. Stav plynovodní sítě byl hodnocen jako velmi dobrý, byla však kritizována příliš velká benevolence místní plynoslužebny k dokončování skříněk pro regulátory a plynoměry a jejich označování.

Petr Kučera, plynoslužebna Úvaly (ŽÚ 9/1993 s. 5)

STP Telecom, s. p. informuje o nových sazbách v oblasti telefonní služby. Od 1. 10. 1993 zvýšena cena za tarifní impuls na 1,60 Kč.

Cestovní pasy

V ŽÚ 6/1993 je kritická připomínka redaktorky Lenky Mandové o neutěšeném stavu vydávání nových cestovních dokladů pro občany Úval. Úřední místo daleko (Karlín), nevyhovující úřední hodiny, fronty v nevětrané stísněné chodbičce, dlouhé čekání. Ovšem povinnost mít vyznačené české občanství v občanském průkazu, což je opět možno získat jen v Karlíně.

Různé z tisku – napsali o nás

Poznej svého popeláře - Řval jsem jako tygr
Zná-li člověk tyhle podmínky, těžko pochopí, proč všichni muži z "počišťování města" neodejdou. Dříve lidé odváželi odpadky kvůli vysokým platům. To dnes už neplatí. Pro některé navrátilce z kriminálu je však popel jediné zaměstnání, kde je vezmou bez řečí. Praha 1 je slušný obvod, přesto i tady má zhruba polovina dělníků zkušenosti z nápravných zařízení. Existují ale i další důvody k práci na popelu - jedním z nich je čas. Například pětatřicetiletý **Jan Burzanovský** patří k veteránům: slouží už dvanáctý rok. Díky nočnímu zaměstnání mohl vystudovat gymnázium, teď staví dům v Úvalech. "Už mě také bolí nohy," přiznává. "Až dostavím, půjdu pryč." Stejně dlouho pracuje na popelu i Stanislav Červík (57). Pochází z Brna a dříve pracoval jako zedník. "Odešel bych hned," říká. "Když jsme v zimě vozili popel do Radimi, tak jsem dělal partáka na Národní. Noční jsme končili v půl druhý odpoledne. Měl jsem z toho takový

nervy, že jsem musel každý den vypít půllitr chalupářský, abych se vůbec vypravil do práce. Dávali nám ty nejhorší auta. Chodil jsem za mistrama, řval jsem jak tygr, ale nic to platný nebylo. Ale nemůžu jít pryč. Dcera chodí na vysokou a někdo jí musí kupovat knížky." Jan Tumpach (47) se vyučil sklářem. Za dvacet let u popelářů však už své řemeslo zapomněl. Před směnou pije v šatně kávu. Cigaretu odklepává do plechovky od konzervy na stole. "Můj starší brácha šel po dvaceti letech na popelu kvůli tuberkulóze do invalidního důchodu. A můj parťák Jirka Lukášek ji taky měl. Už to má za sebou a není to dlouho. Bylo mu padesát let." Jan Tumpach si na popelu zvykl. Zdraví zatím slouží. Nad tím, co bude za pět za deset let, nepřemýšlí. "Stejně by mě nikde nechtěli," říká. "Jsem už starej a nic neumím." Za skříňkami mají popeláři zeď polepenou obrázky z erotických časopisů. "To jsou moje bejvalý milenky," ukazuje bývalý sklář, zapíná si zástěru a vyráží na blok.

Respekt 26.7.1993 str.11

Starožitný porcelán v hodnotě 100 000 korun si odnesl neznámý zloděj z rodinného domku v Úvalech v okrese Praha-východ, kam se po rozlomení vložky FAB vloupal ve středu. (RP 27.8.1993)

"To, že všude kolem nás stále existuje něco jako zlaté české ruce, je mýtus," říká po svých nedávných zkušenostech nakladatel Zdeněk Křenek. "Největším problémem bylo sehnat lidi, kteří by ukázali, že tu nějaké zlaté ruce ještě vůbec existují. Například vazbu jsme v Praze zkoušeli u šesti knihařů. Udělali vzorek, my poděkovali a šli dál. Na vazby jsme nakonec sehnali **manžele Krupkovy** v Úvalech. (Respekt 11.10.1993)

Na nádraží v Úvalech u Prahy se ve čtvrtek v noci dovlekl místní občan s velkou dírou v břiše. Nádražáci na chvíli propadli zděšení, pak zavolali pomoc, odvezli jej do nemocnice.

Kriminalistům se dodneška podařilo zrekonstruovat mužovu poslední cestu: Onoho večera vypil v místní hospodě dvojku svařáku proti zimě a vracel se domů. Tu spatřil u svého vozu postávat ve tmě neznámého muže. Přišel blíž a seznal, že nejde o nikoho neznámého, ale o souseda, kterému již pátý rok chodil za manželkou. Celá situace se dokonce vyhrotila do rozvodového řízení. Snad se nechce pomstít na nevinném automobilu za parohy? Nevíme, jaké myšlenky v té chvíli táhly muži hlavou, ani co si ti dva řekli, něčeho podobného se však zřejmě obával, protože se po sokovi ohnal flaškou Mattoniho kyselky, zakoupenou taktéž v hostinci. Nemířil dobře a bývalý dobrý soused, čertví, co vlastně u vozu pohledával, čertví, co mu vlastně táhlo hlavou, v odpověď vytáhl nůž a bodl. Muž, zasažený do břicha, se pak odplazil nebo odpotácel na nádraží

pro pomoc. Nyní leží, vážně zraněný, v nemocnici. Soused je zatím obžalován z ublížení na zdraví, ovšem vyšetřování zdaleka není u konce.

30.11.1993 Rudé Právo str. 04 Kronika dne

- Od rána do noci se bude moci kochat krásou filmů neznámý lapka, který se vloupal do videopůjčovny v Úvalech. Rozlomil FAB vložku a téměř bezpracně se obohatil o 176 nahraných videokazet v hodnotě 153 000 korun. (RP 3.12.1993)

Zprávy z domova

Uvádím shrnutí důležitých událostí z domova i ze světa, jak se nalézají v přehledu na internetu, který ještě v r. 1993 nebyl masově rozšířen, aby nebyla opomenuta žádná podstatná událost, která se mohla dotknout i občanů Úval. Nejpodstatnější změny zaznamenal kronikář, nicméně opakuji všechny zásadní.

- 1. ledna – Se zánikem Československa vznikly nástupnické státy Česká republika a Slovenská republika. Ve Vladislavském sále na Pražském hradě se konalo první zasedání Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.
- 26. ledna – Václav Havel byl zvolen prvním prezidentem České republiky.
- 8. února – Proběhla měnová odluka, při které z původní koruny československé vznikly dvě národní měny: koruna česká a koruna slovenská. Předcházelo jí čtyřdenní období kolkování československých bankovek.
- 22. února – Česká republika se stala členem UNESCO.
- 1. března – Vstoupila v platnost dohoda o volném obchodu mezi ČR, SR, Polskem a Maďarskem.
- 24. dubna – V Temelíně se konala demonstrace asi 2 000 osob proti dostavbě zdejší jaderné elektrárny.
- 30. dubna – Ve vile Tugendhat v Brně se konalo setkání premiérů České republiky a Slovenské republiky Václava Klause a Vladimíra Mečiara týkající se dělení původního federálního majetku.
- 14.–15. května – V Nepomuku na Jižním Plzeňsku se konala při příležitosti 600. výročí mučednické smrti Sv. Jana Nepomuckého světová pouť věřících.
- 19. května – V oblasti pražské a plzeňské dráhy se konala hodinová výstražná stávka Odborového sdružení železničářů, která si kladla za cíl zvýšení mezd.
- 15. června – S platností od 29. července 1993 byla základní vojenská služba zkrácena z 18 na 12 měsíců.
- 2. června – V Praze a okolí začala vysílat soukromá televizní stanice FTV Premiéra.

- 1. srpna – V platnost vstoupil zákon o protiprávnosti komunistického režimu, který zrušil promlčecí dobu u skutků z doby od 25. února 1948 do 29. prosince 1989.
- 14. října – Byla ukončena činnost Prognostického ústavu Akademie věd České republiky.
- 21. prosince – Povodí řeky Otavy postihly povodně.
- Míra inflace dosáhla 20,8%.

Zprávy ze světa

3. ledna – Boris Jelcin a George Bush st. v Moskvě podepsali druhou smlouvu o snižování strategických zbraní.

26. února – Při bombovém útoku na Světové obchodní centrum v New Yorku zahynulo 6 lidí a přes 1 000 jich bylo zraněno.

2. března – Michal Kováč se stal prvním slovenským prezidentem.

12. března – Při sérii bombových útoků v indické Bombaji zahynulo 257 lidí.

22. března – Na návrh OSN byl 22. březen poprvé připomínán jako Světový den vody.

27. července – Společnost Microsoft vydala první verzi operačního systému Windows NT 3.1.

13. září – Ve Washingtonu uzavřeli Jicchak Rabin a Jásir Arafat první mírovou dohodu mezi Izraelci a Palestinci.

4. října – Útokem armády na parlament a zatčením vůdců odporu byla ukončena ústavní krize v Rusku.

1. listopadu – Na základě Maastrichtské smlouvy vznikla z Evropského společenství Evropská unie.

9. listopadu – V bosenském Mostaru byl během bojů zničen *Starý most* z 5. století.

- Občanská válka v Kolumbii (1964–2016)
- Druhá súdánská občanská válka (1983–2005)
- Občanská válka na Srí Lance (1983–2009)
- Válka o Náhorní Karabach (1988–1994)
- Gruzínsko-abchazský konflikt (od 1989)
- Občanská válka ve Rwandě (1990–1993)
- Chorvatská válka za nezávislost (1991–1995)
- Občanská válka v Somálsku (od 1991)
- Válka v Bosně a Hercegovině (1992–1995)
- Obléhání Sarajeva (1992–1996)

- Občanská válka v Tádžikistánu (1992–1997)

Dodatek

Mgr. Alena Janurová od roku 2016 pracuje na dohodu o provedení práce jako správce archivu městských kronik a katalogizuje veškeré dokumenty nalezené v archivu a dokumenty, které v současnosti do archivu přibývají jako přílohy kronik. Narodila se v r.1944 v Praze. Vystudovala Přírodovědeckou fakultu UK a doplnila si vzdělání v oboru Knihovnictví a informatika na filozofické fakultě UK v tříletém postgraduálním studiu. 10 roků pracovala v informačním oddělení v redakci Zemských novin, později sloučených s jinými deníky do vydavatelství Vltava, Labe Press. Od roku 1997 bydlí v Úvalech. Současně zpracovává retrospektivně kroniky za období 1992 – 2003, které městu chybí, ale některé byly částečně zpracovány v konceptech od minulých kronikářů. Sleduje život ve městě a spolu s členy Letopisecké komise zaznamenává denní dění a fotograficky a faktograficky jej dokumentuje právě pro potřeby archivu městských kronik.

Poznámka: v návodech psaní městských kronik se doporučuje sjednocené psaní názvů Zastupitelstvo města a Rada města. V retrospektivním zápise v hlavních zprávách používám sjednocené pojmenování, zachovávám však v přepisech ze Života Úval tehdy používané názvy a zkratky z důvodu, že není jasné, jestli se tak oficiálně oba termíny Zastupitelstvo města a Rada města – Městské zastupitelstvo a Rada MZ – nepoužívaly. V tehdejších zápisech z Rady se zkratka Rada MZ a termín Městské zastupitelstvo používá. Podle zákona o obcích z roku 410/1992 Sb. jsou orgány obce/města - obecní/městské zastupitelstvo a obecní/městská rada; od působnosti zákona o obcích 128/2000 Sb. jsou orgány obce/města – zastupitelstvo obce/města a rada obce/města.

Tudíž zkratky se v letech psaní kronik liší a po sjednocení při retrospektivních zápisech budou sjednoceny do r. 2000 jako Městské zastupitelstvo = MZ, veřejné zasedání městského zastupitelstva = VZMZ; Městská rada = MR a zasedání městské rady = ZMR (Janurová 2018).

Zkratky

LN – Lidové noviny

MěÚ – Městský úřad

MNV – Městský národní výbor

NS – nákupní středisko

PÚDIS - Projektový ústav dopravních a inženýrských staveb

RMZ – Rada Městského zastupitelstva

Kronikářský zápis retrospektivní 1993/2019

VZMZ – veřejné zasedání městského zastupitelstva

SPZ - Státní poznávací značka

SUS – Správa a údržba silnic

SVaK – Středočeské vodovody a kanalizace – VaK – vodovody a kanalizace

ÚHZ - územní a hospodářské zásady

ZŠ – základní škola

ŽÚ – Život Úval